

NORRBOTTENS LÄN

RIKSINTRESSEN FÖR TOTALFÖRSVARETS MILITÄRA DEL

2026-09-01

FÖRSVARSMAKTEN

INNEHÅLL

Del 1 – Tolknings- och tillämpningsstöd

för beslutade anspråk 6

1. Kartunderlag och geodata..... 6

1.1. Riksintresseanspråk..... 7

1.2. Områden av betydelse 7

1.3. Påverkansområden 8

2. Exempel på konflikter och synergier..... 13

2.1. Höga objekt 14

2.2. Störningskänslig bebyggelse 14

2.3. Områdesskydd och friluftsliv..... 14

2.4. Transportinfrastruktur..... 15

2.5. Övriga konflikter 15

2.6. Övriga synergier..... 15

3. Samverkan med Försvarsmakten 16

3.1. Vilka ärenden och åtgärder ska skickas till Försvarsmakten? 17

3.2. Samverkan när information omfattas av sekretess..... 19

Del 2 – Länsvis sammanställning 21

1. Tematiska värdebeskrivningar..... 23

Områden som omfattas av sekretess..... 23

Övnings- och skjutfält..... 25

Sjöövningsområden (riksintresse i havet)..... 28

Väderradarsystem 32

Lågflygningsområden..... 39

Civila flygplatser..... 45

2. Enskilda värdebeskrivningar 49

Arvidsjaurs övnings- och skjutfält (TM0067), Arvidsjaurs kommun 49

TM0068 – Riksintresset Bodendområdet, Boden, Piteå, Luleå och Älvsbyns kommuner..... 53

Kalixfors skjutfält (TM0069), Kiruna och Gällivare kommuner..... 58

Lombens och Orrträskes skjutfält (TM0070), Kalix, Överkalix, Övertorneå och Haparanda kommuner 60

Vidsels skjutfält och provplats (TM0071), Jokkmokk, Arjeplog och Arvidsjaurs kommuner 65

Jokkmokks flygbas (TM0072), Jokkmokks kommun 69

Luleå/Kallax flottilflygplats och Junköns skjutfält (TM0073), Luleå kommun 74

Vidsels flygbas (TM0074), Älvsbyn, Jokkmokk och Arvidsjaurs kommuner 78

Abisko flygplats (TM0075), Kiruna kommun..... 82

Sjöövningsområde Brynjan (TM0316), Norrbottens och Västerbottens län samt Sveriges ekonomiska zon 85

INLEDNING

Försvarmaktens arbete med riksintressen och områden av betydelse beskrivs i den beslutade sektorbeskrivningen med kriterier för riksintressen för totalförsvarets militära del.¹

De beslutade riksintresseanspråken och områden av betydelse för totalförsvarets militära del redovisas sedan samlat i länsvisa sammanställningar samt som geodata, i den mån informationen inte omfattas av sekretess enligt 15 kap. 2 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Allt aktuellt och öppet tillgängligt underlag om riksintressen för totalförsvarets militära del finns tillgängligt på Försvarmaktens hemsida. Där finns bland annat aktuell geodata att ladda hem. Vid nya beslut och uppdaterade underlag så distribueras dessa underlag alltid till bland annat länsstyrelserna och Boverket.

MÅLGRUPP OCH LÄSHÄNVISNING FÖR DETTA DOKUMENT

Detta dokument riktar sig framför allt till länsstyrelser, kommuner, andra myndigheter och övriga aktörer i samhällsplaneringen som berörs av riksintressen för totalförsvarets militära del.

Dokumentet är uppdelat i två delar där del 1 syftar till att ge stöd och utökad förståelse vid tillämpning av underlagen för de beslutade anspråken för totalförsvarets militära del (t.ex. geodata, kartor och värdebeskrivningar) samt information om när man behöver samverka med Försvarmakten i olika ärenden.

Del 2 är sedan en länsvis sammanställning av värdebeskrivningar och kartor för de beslutade anspråken i länet. De är viktigt att notera att de områden och den information som redovisas i dessa länsvisa sammanställningar samt i den öppna geodatan avser endast öppen information. Det finns anspråk för totalförsvarets militära del där begränsad information eller ibland ingen information kan redovisas öppet med anledning av att det avser uppgifter som omfattas av sekretess enligt 15 kap. 2 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). De öppna underlagen ger därmed inte en heltäckande bild av anspråken för totalförsvarets militära del. En särskild samverkan krävs i många fall med Försvarmakten för att säkerställa att planering och åtgärder inte riskerar att påtagligt skada riksintressen för totalförsvarets militära del. Förutsättningarna kring samverkan och hanteringen av ärenden för att kunna beakta riksintressen där uppgifter omfattas av sekretess framgår delvis i del 1 av dokumentet samt i sektorbeskrivningen.

¹ FM2023-17468:33. Sektorbeskrivning med kriterier för totalförsvarets militära del. Sektorbeskrivningen finns bl.a. tillgänglig på Försvarmaktens hemsida.

DEL 1 – TOLKNINGS- OCH TILLÄMPNINGSSTÖD FÖR BESLUTADE ANSPRÅK

1. Kartunderlag och geodata

Nedan beskrivs generellt hur riksintresseanspråk och områden av betydelse redovisas geografiskt i kartunderlagen.

Samlad geodata över alla riksintresseanspråk och områden av betydelse som kan redovisas öppet finns bland annat tillgängligt att ladda ner på Försvarmaktens hemsida samt distribueras till bland annat Boverket, länsstyrelserna och Lantmäteriet. För mer information om olika format och geodatans innehåll hänvisas till Försvarmaktens hemsida.

Det är viktigt att notera att områden och den information som redovisas i dessa länsvisa sammanställningar samt i geodatan avser endast öppen information. Det finns anspråk för totalförsvarets militära del där begränsad information eller ingen information kan redovisas öppet med anledning av att det avser uppgifter som omfattas av sekretess enligt 15 kap. 2 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). För de flesta anspråken som redovisas öppet på karta och beskrivs i öppna värdebeskrivningar kan det även

finnas information som omfattas av sekretess som är av vikt för anspråket. Det vill säga, det är i få fall som hela bilden kan beskrivas i öppna underlag.

De öppna underlagen ger därmed inte en heltäckande bild av anspråken för totalförsvarets militära del. Särskild samverkan kan i många fall krävas med Försvarmakten för att säkerställa att planering och åtgärder inte riskerar att påtagligt skada riksintressen för totalförsvarets militära del. Läs mer i avsnittet *Samverkan med Försvarmakten*.

RIKSINTRESSEOMRÅDET

Riksintresseområdet (den svarta huvudpolygonen i kartorna) redovisar det område som Försvarmakten bedömt vara av riksintresse.

PÅVERKANSOMRÅDEN

Påverkansområden (olika symbologi i kartorna beroende på område) redovisas när det finns behov av att förtydliga att åtgärder utanför själva riksintresseområdet ändå kan påverka riksintresset negativt. Ett påverkansområde

innebär inte att varje åtgärd inom området är oförenlig med riksintresset, men innebär att påverkan och risken för påtaglig skada behöver utredas och bedömas särskilt.

ÖVERLAPPANDE OMRÅDEN

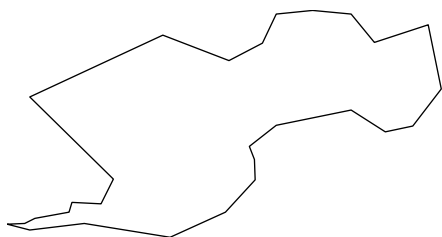
Flera påverkansområden kan överlappa varandra, även påverkansområden som är kopplade till olika riksintressen. En bedömning av den påtagliga skadan sker då i relation till flera riksintressen.

1.1. Riksintresseanspråk

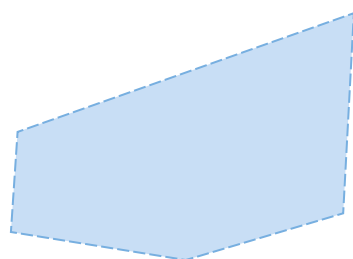
Läs mer om riksintresseanspråk generellt i sektorbeskrivningen² och mer om enskilda anspråk i värdebeskrivningarna i del 2 i detta dokument.

Redovisning på karta

Riksintressen på land visualiseras i karta med en svart heldragen linje.

Riksintresse i havet (sjöövningsområde) visualiseras i karta med en ljusblå yta samt en streckad blå linje.

Bedömning av påtaglig skada och remisser till Försvarsmakten

Se mer i avsnittet *Samverkan med Försvarsmakten*.

1.2. Områden av betydelse

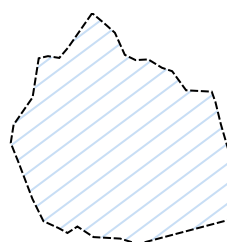
Läs mer om områden av betydelse generellt i sektorbeskrivningen³ och mer om enskilda anspråk i värdebeskrivningarna i del 2 i detta dokument.

Redovisning på karta

Områden av betydelse visualiseras i karta med en svartstreckad linje.

Lågflygningsområden visualiseras i karta med en blåstreckad yta.

Bedömning av påtaglig skada och remisser till Försvarsmakten

Se mer i avsnittet *Samverkan med Försvarsmakten*.

² FM2023-17468:33. Sektorbeskrivning med kriterier för totalförsvarets militära del. Sektorbeskrivningen finns bl.a. tillgänglig på Försvarsmaktens hemsida.

³ FM2023-17468:33. Sektorbeskrivning med kriterier för totalförsvarets militära del. Sektorbeskrivningen finns bl.a. tillgänglig på Försvarsmaktens hemsida.

1.3. Påverkansområden

I många fall medför verksamhet som bedrivs inom ett riksintresse eller område av betydelse en omgivningspåverkan som sträcker sig utanför gränsen för riksintresseområdet. Det kan vara till exempel skjut-, spräng-, hamn-, flygverksamhet, radar, sensorer och kommunikationsanläggningar.

När det är möjligt redovisas omgivningspåverkan i form av olika typer av påverkansområden. Detta för att tydliggöra planeringsförutsättningarna för kommuner, länsstyrelser, andra myndigheter och övriga aktörer.

Enligt Boverket definieras ett *påverkansområde* som ett område utanför ett riksintresseområde där åtgärder kan leda till en påtaglig skada på riksintresset.⁴ Skadan kan uppstå genom att åtgärder inom påverkansområdet medför skada på riksintresset eller genom att åtgärder inom påverkansområdet medför sådana restriktioner för den verksamhet som bedrivs eller är planerad att kunna ske inom riksintresset att skada uppstår.

Nedan redogörs för de olika typerna av påverkansområden som redovisas för riksintressen eller områden av betydelse för totalförsvarets militära del.

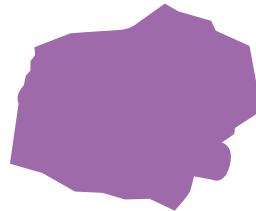
4. Boverket (2017), *Vägledning för nationella myndigheters underlag, beslut och redovisning rörande anspråk på riksintressen 3 kap. miljöbalken*. Promemoria 3190/2014.

1.3.1. PÅVERKANSOMRÅDE ÖVRIGT

Ett påverkansområde övrigt är ett område där det endast redovisas ett påverkansområde och själva riksintresseområdet inte finns utpekade på kartan. Själva påverkansområdet omfattas inte av sekretess, men uppgifter om den exakta lokaliseringen av riksintresset samt uppgifter om vilken verksamhet som bedrivs där omfattas av sekretess enligt 15 kap. 2 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Utpekandet av ett påverkansområde övrigt säkerställer Försvarmaktens möjlighet att bevaka att åtgärder som sker inom det avgränsade påverkansområdet inte medför skada på riksintressen för totalförsvarets militära del.

Redovisning på karta

Påverkansområde övrigt visualiseras i karta med en lilafärgad yta.

Bedömning av påtaglig skada och remisser till Försvarmakten

Se mer i avsnittet *Samverkan med Försvarmakten*.

1.3.2. PÅVERKANSOMRÅDE FÖR BULLER ELLER ANNAN RISK

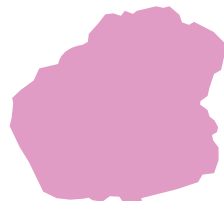
Inom detta påverkansområde kan den verksamhet som bedrivs inom riksintresset eller området av betydelse påverka omgivningen genom till exempel buller, men även andra risker och aspekter. Att det genomförs åtgärder inom påverkansområdet kan i sin tur påverka den verksamhet som bedrivs inom riksintesseområdet och därmed riskera att påtagligt skada de värden som utgör riksintresset. Inom påverkansområdet riskerar till exempel tillkomst av störningskänslig bebyggelse (bostäder, skolor och vårdlokaler) skada riksintresset eller området av betydelse framför allt när det gäller övnings- och skjutfält eller flygplatser.

Det kan inom denna typ av påverkansområde handla om verksamhet som omfattas av sekretess där t.ex. uppgifter om exakt lokalise-

ring av det som utgör värdet av riksintresset eller uppgifter om vilken verksamhet som bedrivs där omfattas av sekretess enligt 15 kap. 2 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Redovisning på karta

Påverkansområde för buller eller annan risk visualiseras i karta med en rosafärgad yta.

Bedömning av påtaglig skada och remisser till Försvarmakten

Se mer i avsnittet *Samverkan med Försvarmakten*.

1.3.3. OLIKA PÅVERKANSOMRÅDEN FÖR HÖGA OBJEKT

Det finns flera olika typer av påverkansområden där det framför allt är höga objekt som kan riskera påtaglig skada. Nedan beskrivs kort vad detta är för typ av områden samt hur de visualiseras i karta.

- Stoppområde för höga objekt + MSA-område (runt flygplatser)
- Område med särskilt behov av hinderfrihet (runt övnings- och skjutfält)
- Påverkansområde civil flygplats
- Påverkansområden för väderradar

Bedömning av påtaglig skada och remisser till Försvarsmakten

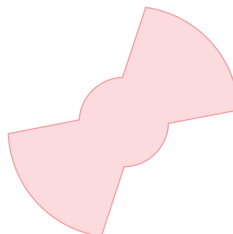
Se mer i avsnittet *Samverkan med Försvarsmakten*.

1.3.3.1 Stoppområde för höga objekt

Ett stoppområde för höga objekt är ett påverkansområde kring en flygplats. Inom detta område riskerar höga objekt (som t.ex. vindkraftverk, master och bebyggelse) att medföra påtaglig skada på riksintresset då det bland annat påverkar förutsättningarna till säkra start- och landningar på flygplatsen.

Redovisning på karta

Stoppområde för höga objekt visualiseras i karta med en ljus rosafärgad yta.

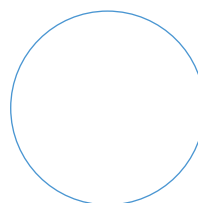

1.3.3.2 MSA-område

Ett MSA-område är ett påverkansområde kring en flygplats. Den militära benämningen är *Minimum Safe Altitude*. MSA anger den minimihöjd kring en militär flygplats inom vilken det är säkert att genomföra in- och utflygningar och syftar framför allt till att säkerställa möjligheten att genomföra visuell inflygning till en flygplats. Ett militärt MSA-områdes utbredning utgörs av en radie om 46 km från berörda flygbanors mittpunkt. Gränsen för vad som utgör en säker höjd beräknas från MSA-områdets högsta objekt eller terrängformation.

Redovisning på karta

MSA-område visualiseras i karta med en blå cirkel.

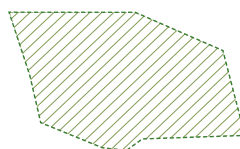

1.3.3.3 Område med särskilt behov av hinderfrihet

Område med särskilt behov av hinderfrihet är ett påverkansområde runt ett eller flera skjut- eller övningsfält. Området anger vart det föreligger ett särskilt behov av att säkerställa hinderfrihet i anslutning till övnings- och skjutfälten. Detta syftar främst till att säkerställa förutsättningarna för samövning mellan flygande förband och markförband. Exempel på sådan verksamhet är inflygning med helikopter, understödjande av markstridsförband, övning med luftvärnssystem mot flygande mål eller flygbekämpning av markmål. Tillkommande höga objekt inom området kan riskera att skada förutsättningarna att genomföra denna typ av övningar.

Redovisning på karta

Område med särskilt behov av hinderfrihet visualiseras i karta med en grönstreckad yta.

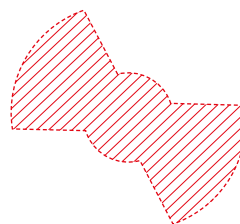

1.3.3.4 Påverkansområde civil flygplats

Kring vissa civila flygplatser redovisas ett påverkansområde civil flygplats inom vilket ett behov av hinderfrihet finns. Inom påverkansområdet riskerar uppförandet av höga objekt skada området av betydelse då dessa kan utgöra flygsäkerhetsrisker och därmed påverka Försvarmaktens möjlighet att nyttja flygplatsen.

Redovisning på karta

Påverkansområde civil flygplats visualiseras i karta med en röstreckad yta.

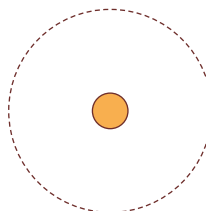
1.3.3.5 Påverkansområden för väderradar

Väderradar riskerar framför allt att skadas av vindkraftsetableringar. Det finns därför en internationell överenskommelse att inga vindkraftverk ska uppföras inom en fem kilometers radie från en väderradarstation. Inom denna radie finns därför ett utpekat stoppområde för vindkraftverk. Inom *stoppområdet för vindkraft* kan inga vindkraftverk uppföras utifrån den internationella överenskommelsen.

Inom en större radie kan även andra höga objekt riskera att skada väderradarstationen, varför ett ytterligare område finns utpekat med 50 kilometers radie i förhållande till väderradarstationen. Inom detta område som benämns *påverkansområde väderradar* behöver särskilda analyser genomföras av Försvarsmakten för att utreda om det finns risk för negativ påverkan.

Redovisning på karta

Stoppområde för vindkraftverk visualiseras i karta med en orangefärgad cirkel (inre cirkeln). *Påverkansområde väderradar* visualiseras i karta med en rödstreckad cirkel (yttre cirkeln).

2. Exempel på konflikter och synergier

Försvarmakten har i uppdrag att skydda riksintresse för totalförsvarets militära del från sådan omgivningspåverkan som kan medföra påtaglig skada på riksintresset. Vad sådan skada kan bestå i skiljer sig mycket från vilken typ av omgivningspåverkan det är frågan om. Det finns i många fall förutsättningar för samexistens mellan försvarsintresset och andra intressen, men inte mellan alla typer av intressen och åtgärder eller på alla platser i landet.

Nedan redogörs övergripande några exempel på vanlig förekommande åtgärder som kan påtagligt motverka totalförsvarets intressen eller påtagligt försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av olika områden, men också exempel på samexistens och synergier. Notera att nedan är generella exempel och inte en uttömmande lista. För mer information om vilka åtgärder och ärenden som ska skickas till Försvarmakten för bedömning av påtaglig skada se avsnittet *Samverkan med Försvarmakten*.

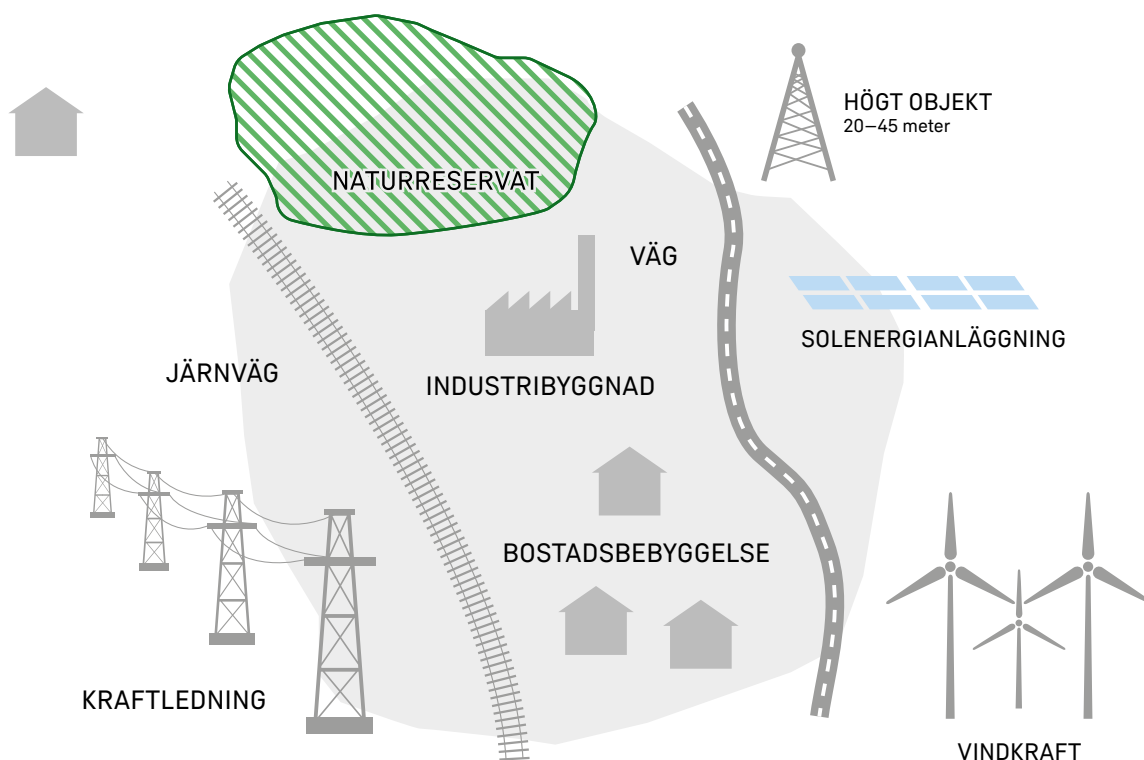

Bild. Schematisk bild med exempel på åtgärder som kan innebära både konflikter och synergier och påverka både utanför eller inom ett utpekad riksintresseområde eller påverkansområde. Läs mer i texten nedan.

2.1. Höga objekt

Höga objekt kan påverka på olika sätt beroende på åtgärd och beroende på platsens förutsättningar och vilket riksintresse eller område av betydelse som påverkas. Ett exempel är att det höga objektet kan utgöra ett fysiskt flyghinder, till exempel runt en flygplats eller inom ett område där man behöver öva på att flyga lågt. Ett annat exempel är att det höga objektet kan skapa störningar på tekniska system.

Med höga objekt avses totalhöjd om 20 meter över mark- eller vattennivån utanför sammanhållen bebyggelse och totalhöjd 45 meter över mark- eller vattennivån inom sammanhållen bebyggelse. Detta kan vara åtgärder som till exempel vindkraftverk, master, skorstenar och höga byggnader samt kan vara aktuellt i de flesta typer av ärenden och provningar som till exempel bygglov, detaljplaner, tillstånd enligt miljöbalken och ledningskoncessioner.

2.2. Störningskänslig bebyggelse

Uppförande av ny eller förändringar av befintlig störningskänslig bebyggelse kan påverka framför allt riksintressen som utgörs av övnings- och skjutfält eller flygplatser. Störningskänslig bebyggelse i detta sammanhang avser framför allt bostäder, vård- och utbildningslokaler.

Den verksamhet som bedrivs inom riksintresseområden som utgör flygplatser eller övnings- och skjutfält kan omfattas av tillstånd enligt miljöbalken. Den påtagliga skadan som en tillkommande bebyggelse där kan ge upphov till är framför allt att verksamheten vid kommande tillståndsprövningar riskerar att få verksamhetsbegränsningar eller förbud, vilket påtagligt kan försvåra utnyttjandet av skjutfältet. Vid provning av miljötillstånd

sker en avvägning mot de störningar och den omgivningspåverkan i övrigt som en verksamhet ger upphov till. Omfattningen av bland annat störningskänslig bebyggelse och antalet boende som påverkas av bl.a. buller är en betydande faktor i denna prövning och kan medföra kraftiga begränsningar för verksamheten. Det är av stor betydelse för att sådana begränsningar av verksamheten inte tillkommer. De innebär minskade möjligheter att utbilda och öva krigsförband för att utföra den uppgift som Försvarsmakten har givits av riksdag och regering, att försvara Sverige och andra allierade mot ett väpnat angrepp.

2.3. Områdesskydd och friluftsliv

Planer och bestämmelser som uppmuntrar till friluftsliv kan på liknande sätt som störningskänslig bebyggelse påverka miljötillstånd för till exempel ett övnings- och skjutfält eller en flygplats.

Införandet av områdesskydd inom eller i närheten av till exempel en hamn, övnings- och skjutfält, flygplats eller annat område kan innebära en påtaglig skada om det begränsar eller förändrar möjligheterna till användningen av området. Det kan vara till exempel naturreservat, vattenskyddsområden, Natura 2000 med mera.

Gällande naturvärden så har övnings- och skjutfält ofta höga naturvärden. Dessa naturvärden har i stor utsträckning uppstått som en direkt eller indirekt följd av den militära övningsverksamheten samt ett, ur Försvarsmaktens perspektiv, rationellt skogsbruk. Ofta är det övningsverksamhet som skapar förutsättningar för att bibehålla en hög biologisk mångfald. Försvarsmakten ser samtidigt en viss problematik med att det införs områdesbestämmelser så som naturreservat, Natura 2000-områden och likande över övnings- och skjutfälten med anledning av att dessa skydd

i förlängningen kan begränsa Försvarsmaktens verksamhet. Gällande Natura 2000 är det särskilt svårt att i dagsläget bedöma risken för att regelverket på EU-nivå skärps vilket kan medföra skada på riksintresset samt i förlängningen skada naturvärdena trots att målsättningen är det motsatta. Skyddsvärdena i sig utgör dock generellt inget hinder för den militära verksamheten och så länge militär verksamhet bedrivs inom området kan naturvärdena till stor del anses skyddade med anledning av att annan verksamhet begränsas.

2.4. Transportinfrastruktur

Förändringar i transportinfrastruktur i närområdet av ett riksintresseanspråk eller område av betydelse kan beroende på förutsättningar och åtgärd innebära både en negativ och positiv påverkan på möjligheterna att transportera fordon, materiel eller personal till exempelvis en hamn, övnings- och skjutfält, flygplats eller annat område. Dvs. detta kan innebära både konflikter och synergier.

2.5. Övriga konflikter

Påverkan på ett riksintresse kan ske på många sätt där till exempel tillkommande bebyggelse gör det svårt eller omöjligt att av olika skäl bedriva verksamhet på platsen. Det kan bland annat gälla behov av säkerhetsavstånd runt verksamhetsplatser till skydd för människors liv och hälsa. Det kan också handla om tekniska störningar från till exempel solenergianläggningar som kan påverka samband- och bevakningssystem. I vattenområden och hamnar kan till exempel olika fasta anläggningar och hinder (både över, på eller under vattnet) begränsa fartygsrörelser och hamnverksamhet.

2.6. Övriga synergier

Ur ett bullerperspektiv eller ett transport- och logistikperspektiv kan till exempel bullrande industrier, flygplatser eller annan infrastruktur som vägar eller järnvägar vara lämpliga och positivt att samlokalisera med militära verksamheter. Ett annat exempel är samlokalisering av civila skjutbanor i närheten av militära skjutbanor. En bedömning behöver dock alltid göras i varje enskilt fall, för att säkerställa att begränsningar på den militära verksamheten inte uppstår.

Utifrån ett totalförsvarsperspektiv så är det militära försvaret beroende av civila förmågor så det är viktigt att från flera håll arbeta för att hitta synergier i samhällsplaneringen. Till exempel är en robust, resilient och utbyggd energiförsörjning i landet avgörande för ett fungerande totalförsvar. Utifrån Försvarsmaktens uppdrag behöver det dock säkerställas att detta inte sker på bekostnad av det militära försvarets möjligheter att upprätthålla den försvarsförmåga som krävs.

3. Samverkan med Försvarsmakten

Försvarsmakten har i uppdrag att skydda riksintresse för totalförsvarets militära del från sådan omgivningspåverkan som kan medföra påtaglig skada på riksintresset. Vad sådan skada kan bestå i skiljer sig mycket från vilken typ av omgivningspåverkan det är frågan om.

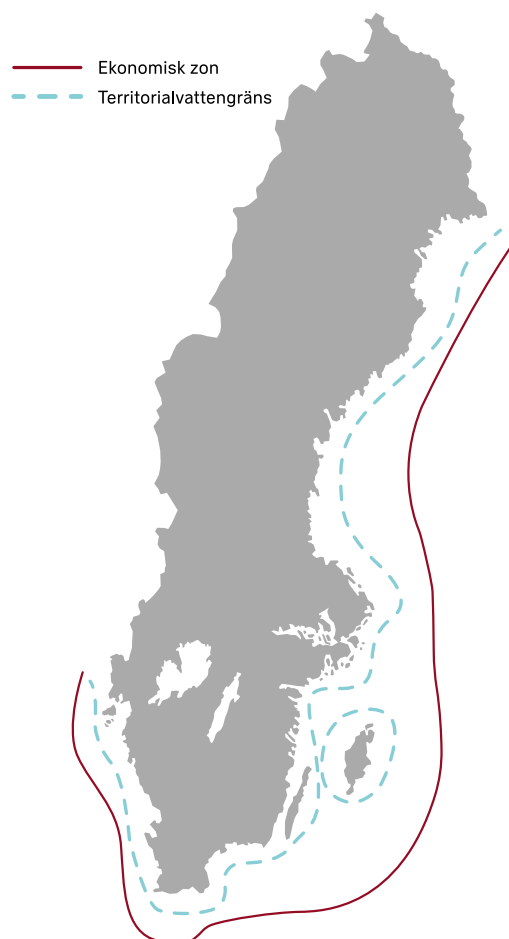
I majoriteten av fallen är det endast Försvarsmakten som kan göra bedömningen om en åtgärd riskerar att medföra påtaglig skada på ett riksintresse eller riskerar att motverka totalförsvarets militära dels intressen. Anledningen till det beror framför allt på att det finns uppgifter kring dessa områden omfattas av sekretess enligt 15 kap. 2 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Vilket innebär att endast Försvarsmakten har den heltäckande bilden kring aktuella underlagen för dessa områden. Försvarsmakten försöker i den utsträckning det är möjligt vara tydlig i planeringsunderlag (t.ex. i värdebeskrivningar och med utpekade påverkansområden) kring vilka åtgärder som kan innebära påtaglig skada vid och inom olika typer av områden, men oftast behöver en bedömning ske i varje enskilt fall utifrån den specifika platsens och ärendets förutsättningar och kan då inte anges på förhand.

Med anledning av ovan behöver många ärenden och åtgärder skickas till Försvarsmakten för att få en bedömning av påverkan på riksintressets värde. Vissa ärenden och åtgärder behöver remitteras eller underrättas Försvarsmakten i hela Sverige, medan för vissa åtgärder gäller detta endast inom särskilt utpekade geografiska områden (påverkansområden).

Detta avsnittet redovisar vilken typ av ärenden och åtgärder som behöver remitteras eller underrättas Försvarsmakten inom olika områden för att säkerställa att åtgärder inte påtagligt skadar eller påtagligt motverkar totalförsvarets intressen. Listorna nedan är inte uttömmande för alla ärenden som kan behöva skickas till Försvarsmakten inom dessa områden. Vid osäkerhet i det enskilda fallet uppmuntrar Försvarsmakten att remittera.

Behovet att remittera Försvarsmakten gäller i första hand i de fall 3 kap. miljöbalken är en prövningsgrund vid beslut om åtgärden. Remisser skickas till Försvarsmakten bland annat stöd av beslutsmyndighetens utredningsansvar enligt 23 § Förvaltningslagen (2017:700).

Om ett ärende ska skickas till Försvarsmakten på remiss eller underrättelse beror på ärendetyp och skede i processen. När det till exempel gäller bygglov och förhandsbesked så gäller efter 1 december 2025 nya regler för bygglov där Försvarsmakten ska underrättas i ärenden för bygglov och förhandsbesked som påbörjats efter 1 december. Försvarsmakten har fattat beslut om undantag från underrättelse vilket innebär att Försvarsmakten inte behöver underrättas alla bygglov och förhandsbesked. Beslut om undantag från underrättelse kring bygglov finns på Försvarsmaktens hemsida: www.forsvarsmakten.se/riksintressen.

3.1. Vilka ärenden och åtgärder ska skickas till Försvarsmakten?

3.1.1. I HELA SVERIGE

Hela Sverige ska hanteras som ett påverkansområde för att hantera att det finns riksintresseanspråk som omfattas av sekretess och inte kan redovisas öppet med en geografisk avgränsning. Det innebär dock inte att alla ärenden oavsett åtgärd behöver skickas till Försvarsmakten. Se nedan för vilka ärenden och åtgärder som behöver skickas.

I hela landet, dvs. både på land och till havs (t.o.m. Svensk ekonomisk zon), behöver Försvarsmakten få samtliga ärenden och åtgärder som avser eller innehåller följande.

Höga objekt

- **Alla ärenden som innehåller eller innebär nya höga objekt**

Med höga objekt avses totalhöjd om 20 meter över mark- eller vattennivån utanför sammanhållen bebyggelse och totalhöjd 45 meter över mark- eller vattennivån inom sammanhållen bebyggelse.

Detta kan vara åtgärder som t.ex. vindkraftverk, master, skorstenar och höga byggnader samt kan vara aktuellt i de flesta typer av ärenden och prövningar, t.ex. bygglov, detaljplaner, tillstånd enligt miljöbalken och ledningskoncessioner.

Översiktsplaner och liknande

- **Alla översiktsplaner**

Detta gäller även alla fördjupade översiktsplaner, tematiska översiktsplaner samt olika typer av tillägg.

- **VA-planer och liknande**

Vägar och järnvägar

- **Alla allmänna vägar med vägnummer 1–99**

Detta gäller alla typer av åtgärder och ärenden, t.ex. nyetablering, förändringar av befintligt och avveckling.

- **Alla elvägar**

När det gäller elektrifierade vägar önskar Försvarsmakten delta i beredning av alla typer av ärenden och projekt, oaktat vägens storlek.

- **Alla järnvägar**

Detta gäller alla typer av åtgärder och ärenden t.ex. nyetablering, förändringar av befintligt och avveckling

Flygplatser och hamnar

Ärenden som avser betydande förändringar av flygplatsens eller hamnens huvudsakliga funktion.

Kablar och ledningar

- **Alla kablar, ledningar och åtgärder för transmissionsnätet**

Detta gäller alla typer av åtgärder och ärenden t.ex. nyetablering, förändringar av befintligt och avveckling.

- **Alla sjökablar till havs och i kustområden**

När det gäller sjökablar till havs och i kustområden avser det alla spänningsnivåer, dvs. inte endast transmissionsnätet. Sjøkablar i sjöar och vattendrag som inte avser transmissionsnätet behöver inte skickas till Försvarsmakten.

Områdesskydd enligt 7 kap. miljöbalken

- **Alla ärenden gällande Natura 2000-områden och nationalparker**

Övrigt

- **Alla täkter, gruvor och liknande**

Detta gäller alla ansökningar om tillstånd för nya eller utökning av befintliga täkter, gruvor och liknande.

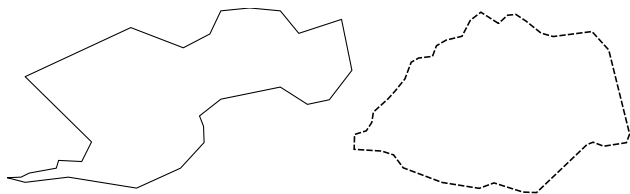
- **Undersökningstillstånd enligt minerallagen**

Försvarsmakten deltar i beredningen kring undersökningstillstånd enligt minerallagen i hela landet genom en särskild samverkan med Bergsstaten.

3.1.2. INOM ÖPPET UTPEKADE OMRÅDEN

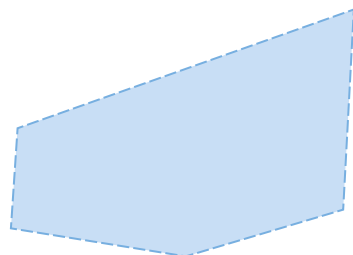
För vissa särskilt utpekade områden behöver fler ärenden och åtgärder utöver det som framgår för hela landet skickas till Försvarmakten. Dessa områden och åtgärder framgår nedan.

3.1.2.1 Riksintressen och områden av betydelse

Inom avgränsningarna för själva riksintresseområdet eller området av betydelse behöver alla ärenden och åtgärder skickas till Försvarmakten.

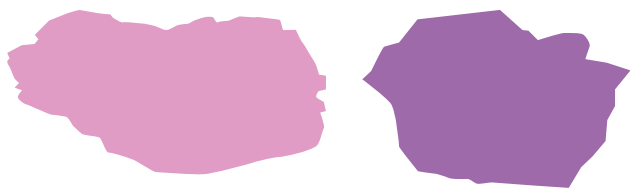
3.1.2.2 Sjöövningsområden

Inom sjöövningsområden behöver följande ärenden och åtgärder skickas till Försvarmakten (utöver det som framgår för hela Sverige).

- **Alla plan- och lovärenden enligt plan- och bygglagen** (t.ex. bygglov och detaljplaner)
Detta gäller alla lovpliktiga åtgärder förutom åtgärder som är helt planenliga.
- **Alla områdesskydd enligt 7 kap. miljöbalken** (t.ex. naturreservat och vattenskyddsområden).
- **Alla kablar och ledningar**
- **Alla fasta installationer och fysisk infrastruktur**

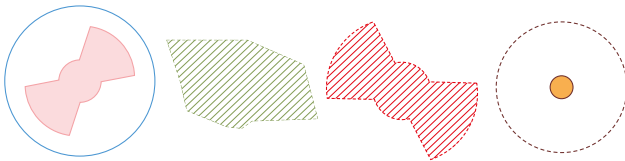
3.1.2.3 Påverkansområde för buller eller annan risk och påverkansområde övrigt

Inom påverkansområde för buller eller annan risk och påverkansområde övrigt behöver följande ärenden och åtgärder skickas till Försvarmakten (utöver det som framgår för hela Sverige).

- **Alla plan- och lovärenden enligt plan- och bygglagen** (t.ex. bygglov och detaljplaner)
Detta gäller alla lovpliktiga åtgärder förutom åtgärder som är helt planenliga.
- **Alla områdesskydd enligt 7 kap. miljöbalken** (t.ex. naturreservat och vattenskyddsområden)
- **Alla kablar och ledningar**
- **Alla vägar**

3.1.2.4 Olika påverkansområden för höga objekt

- **Stoppområde för höga objekt + MSA-område**
(runt flygplatser)
- **Område med särskilt behov av hinderfrihet**
(runt övnings- och skjutfält)
- **Påverkansområde civil flygplats**
- **Påverkansområden för väderradar**

Inom ovan påverkansområden behöver framför allt följande ärenden skickas till Försvarsmakten (utöver de ärenden och åtgärder som i övrigt framgår för hela Sverige).

- **Alla ärenden som innehåller eller innebär nya höga objekt**

Med höga objekt avses totalhöjd om 20 meter över mark- eller vattennivån utanför sammanhållen bebyggelse och totalhöjd 45 meter över mark- eller vattennivån inom sammanhållen bebyggelse.

Detta kan vara åtgärder som t.ex. vindkraftverk, master, skorstenar och höga byggnader samt kan vara aktuellt i de flesta typer av ärenden och prövningar, t.ex. bygglov, detaljplaner, tillstånd enligt miljöbalken och ledningskoncessioner.

Ärenden som inte innehåller eller innebär nya höga objekt och som endast berörs av de påverkansområden som framgår under 3.1.2.4 *Olika påverkansområden för höga objekt* behöver inte skickas till Försvarsmakten. Under förutsättning att ärendet inte också avser någon annan åtgärd som är aktuell i hela landet enligt vad som framgår under 3.1.1. *I hela Sverige*.

3.2. Samverkan när information omfattas av sekretess

I flera fall kan inte Försvarsmakten varken på förhand eller i ett yttrande ange vad som utgör anspråket och dess värde eller vad den påtagliga skadan består i. Detta med anledning av att sådan information i vissa fall omfattas av sekretess enligt bland annat 15 kap. 2 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) och att röjande av sådana uppgifter kan riskera Sveriges säkerhet. Det innebär att Försvarsmakten kan komma att bara meddela om det bedömts utgöra en påtaglig skada eller inte och inte ange någon mer information i yttrandet.

I särskilda fall kan det behöva ske en samverkan med andra myndigheter utanför det militära försvaret i ett enskilt ärende. För att möjliggöra en sådan samverkan krävs att det vid berörda myndigheter finns förutsättningar att hantera säkerhetskyddsklassad information och andra uppgifter som omfattas av sekretess enligt bland annat 15 kap. 2 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

DEL 2 – LÄNSVIS SAMMANSTÄLLNING

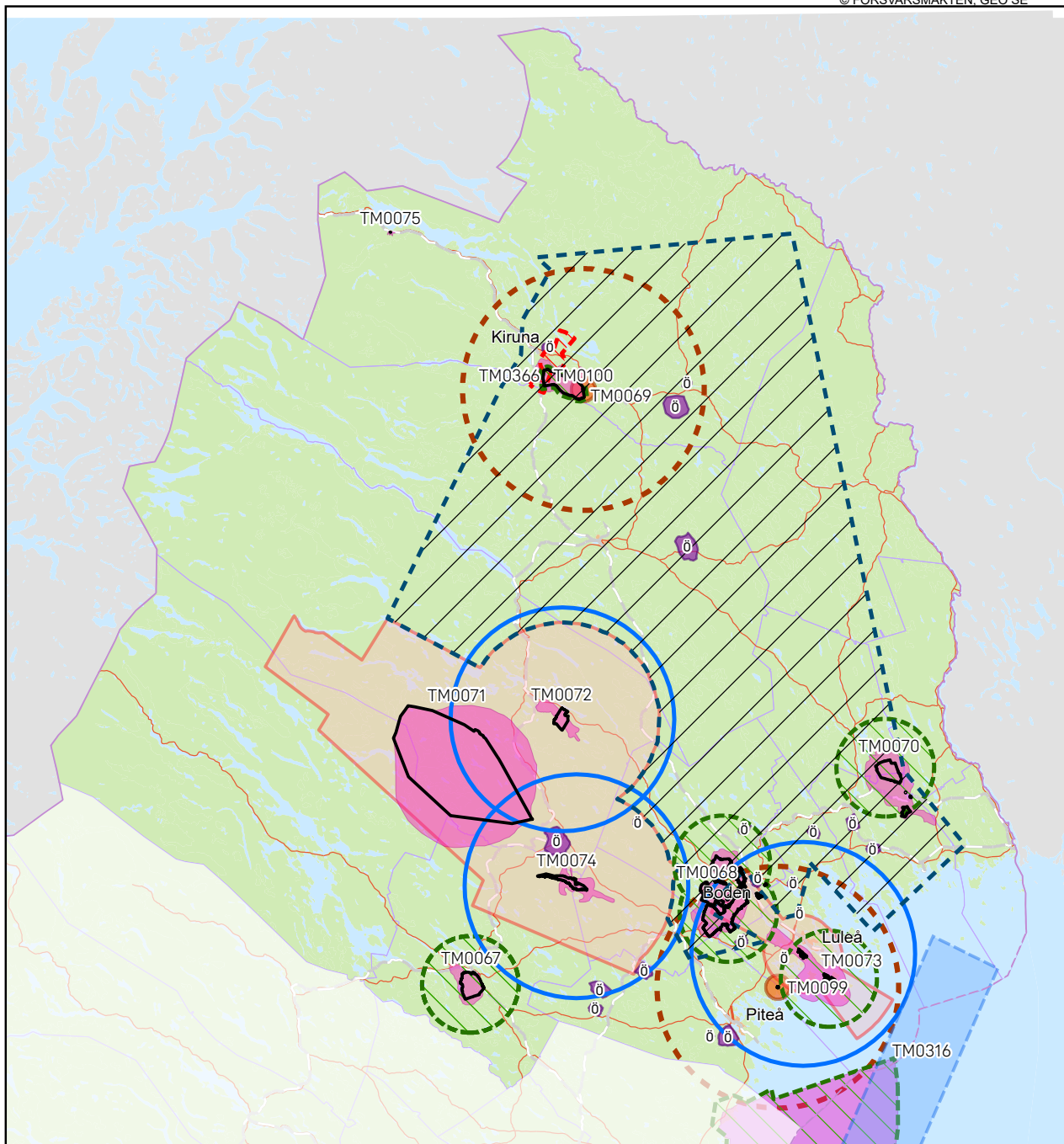
NORRBOTTENS LÄN

För mer information om riksintresset samt tillhörande påverkansområden, se värdebeskrivningarna samt www.forsvarsmakten.se

0 50 km

Producerad av Försvarmakten Geo SE
Bakgrundskarta: GSD Sverigekartor
(©Lantmäteriet)
Överlagrad information: Försvarmakten
Kartprojektion: SWEREF99 TM
Skala: 1:2 450 000
Produkt ID: SE-260022:10
© FÖRSVARMAKTEN, GEO SE

Öppna riksintressen 3 kap 9 § andra stycket MB

- Riksintresse på land
- Riksintresse i havet (sjöövningsområde)

Öppna områden av betydelse 3 kap 9 § första stycket MB

- Lågflygningsområde

Påverkansområden

- MSA-område
- Område med särskilt behov av hinderfrihet
- Påverkansområde civil flygplats
- Påverkansområde väderradar
- Påverkansområde för buller eller annan risk
- Påverkansområde övrigt
- Stoppområde för höga objekt
- Stoppområde för vindkraftverk

1. TEMATISKA VÄRDEBESKRIVNINGAR

Områden som omfattas av sekretess

I Försvarsmaktens arbete och underlag gällande riksintressen och områden av betydelse förekommer uppgifter som omfattas av sekretess enligt 15 kap. 2 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Det kan till exempel vara uppgifter om lokalisering, funktioner och verksamhet. Sådana uppgifter kan innehålla skyddsvärd information om till exempel kapacitet, inriktning, sårbarhet eller system. Ett röjande av dessa uppgifter kan skada Sveriges försvar eller på annat sätt vålla fara för Sveriges säkerhet.

Mer information om hanteringen av sekretessbelagda uppgifter inom arbetet med riksintressen finns beskrivet i sektorbeskrivningen.⁵

Försvarsmakten har beslutat om både områden som utgör *riksintresseanspråk* för totalförsvarets militära del enligt 3 kap. 9 § andra stycket och *områden av betydelse* för totalförsvarets militära del enligt 3 kap. 9 § första stycket, där en betydande del av informationen omfattas av sekretess och därmed inte kan redovisas i öppna kartunderlag eller som specifika värdebeskrivningar. Dessa beskrivs därför här i en samlad värdebeskrivning med generella värden och exempel.

VÄRDEBESKRIVNING

Det övergripande kriteriet som är uppfyllt när ett område bedöms utgöra ett riksintresseanspråk för totalförsvarets militära del är att det står i relation till att den beslutade försvarsförmågan och de beslutade krav som åligger myndigheterna inom det militära försvaret för att kunna lösa sina uppgifter i alla beredskapsnivåer. De områden som är av nationell betydelse för totalförsvarets

militära del innehar ofta unika egenskaper vad avser exempelvis områdets lokalisering, storlek, topografi, markbeskaffenhet eller klimatförhållanden. Värdet av området kan även vara knutet till hur olika mark- och vattenområden förhåller sig till varandra och dess bredare kontext, där ibland hur enskilda områden utgör delar av ett större system som är förutsättningsskapande för totalförsvarets möjligheter att verka enligt givna uppdrag.

Med utgångspunkt i sektorbeskrivningen är nedan exempel på områden som kan utgöra riksintresseanspråk eller område av betydelse för totalförsvarets militära del och där uppgifter om specifika anläggningar och områdets lokalisering och den verksamhet som bedrivs ofta omfattas av sekretess enligt 15 kap. 2 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

- Områden som krävs för förmåga att bedriva operativ verksamhet. Till exempel anläggningar för ledning, kommunikation, underrättelser, logistik och transporter.
- Områden som krävs för upprätthållandet av nationellt viktiga strukturer. Till exempel anläggningar för kommunikation, underrättelser och övervakning.
- Områden som krävs för uppfyllandet av Sveriges internationella åtaganden. Till exempel inom ramen för Nato eller bilaterala avtal med avsikt på gemensam försvarsförmåga.

⁵ FM2023-17468:33. Sektorbeskrivning med kriterier för totalförsvarets militära del. Sektorbeskrivningen finns bl.a. tillgänglig på Försvarsmaktens hemsida.

BEDÖMNING AV PÅTAGLIG SKADA

Områdets avgränsning

Uppgifter om områdets och specifika anläggningars lokalisering omfattas i olika utsträckning av sekretess enligt 15 kap. 2 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). För vissa områden har Försvarsmakten valt att redovisa ett *påverkansområde* övrigt för att säkerställa att mark- och vattenåtgärder i området inte medför skada på riksintresset eller området av betydelse. Påverkansområdet i sig omfattas inte av sekretess, men det gör däremot uppgifter om vilket verksamhet som bedrivs på platsen samt det specifika geografiska området som är av riksintresse eller område av betydelse. I del 1 framgår mer information om olika typer av påverkansområden.

En del riksintresseanspråk eller områden av betydelse för totalförsvarets militära del kan av sekretesskäl inte alls redovisas på karta. För att säkerställa att påtaglig skada inte uppstår på sådant riksintresseanspråk eller område av betydelse behöver remisser av vissa typer av ärenden skickas till Försvarsmakten för bedömning för hela Sveriges yta, se mer under *Samverkan med Försvarsmakten*.

Konflikter och synergier

Försvarsmakten kan konstatera att det finns åtgärder, verksamhet och intressen som kan riskera medföra påtaglig skada på ett riksintresse eller riskera att motverka totalförsvarets militära dels intressen. Samtidigt kan konstateras att det finns många situationer då en samlokalisering med övriga intressen kan ske utan att skada sker.

För att underlätta en förståelse för i vilka fall det föreligger en risk för skada redovisas i del 1 exempel på vanligt förekommande åtgärder som kan innebära konflikter samt exempel på åtgärder som i vissa fall kan samexistera eller till och med innebära synergier.

Samverkan med Försvarsmakten

I majoriteten av fallen är det endast Försvarsmakten som i egenskap av riksintressemyndighet kan göra bedömningen fullt ut om en åtgärd riskerar att medföra påtaglig skada på ett riksintresse eller riskerar att motverka totalförsvarets militära dels intressen. Anledningen till det beror framför allt på försvarssekretess där endast Försvarsmakten har den heltäckande bilden kring aktuella underlagen för området. Försvarsmakten försöker i den utsträckning det är möjligt vara tydlig i planeringsunderlag (t.ex. i värdebeskrivningar och med påverkansområden) kring vilka åtgärder som kan innebära påtaglig skada vid och inom olika typer av områden, men oftast behöver en bedömning ske i varje enskilt fall utifrån den specifika platsens och ärendets förutsättningar och kan då inte alltid anges på förhand.

Med anledning av ovan behöver många ärenden och åtgärder skickas till Försvarsmakten för att få en bedömning av om en åtgärd riskerar att medföra påtaglig skada på ett riksintresse eller riskerar att motverka totalförsvarets militära dels intressen. I del 1 framgår mer information om när och hur samverkan ska ske med Försvarsmakten.

Övnings- och skjutfält

Försvarmakten har övnings- och skjutfält som både är utpekade som *riksintresseanspråk* och som *områden av betydelse* för totalförsvarets militära del enligt 3 kap. 9 §.

Nedan beskrivs generella värden för övnings- och skjutfält. De flesta övnings- och skjutfält beskrivs även med enskilda värdebeskrivningar.

VÄRDEBESKRIVNING

Övnings- och skjutfält är områden där Försvarmakten kan öva, vidmakthålla och utveckla förmågan till väpnad strid och är därmed en grundläggande förutsättning för att producera krigsförband. Områdena är därmed en produktionsförutsättning för att kunna uppnå de förmågor som regering och riksdag har beslutat om.

Huvudsyftet med fälten är att möta behovet som finns hos det eller de förband som nyttjar området. Därmed varierar den verksamhet som bedrivs på varje enskilt område till följd av det behov som finns just där. Fälten kompletterar ofta varandra och nyttjas som ett system. Alla skjutfält kan eller lämpar sig inte att nyttjas för all typ av övningsverksamhet bland annat på grund av olika terräng, topografi, storlek, klimat, givna miljötillstånd med mera. Övnings- och skjutfälten kan således inte ersätta varandra.

Verksamhet på övnings- och skjutfält

Ett övningsfält är ett område där övning och manöver kan genomföras med lös ammunition. Övningsfältet kan ibland inrymma skjutbanor där skjutning med skarp ammunition kan ske. Verksamheten som bedrivs på övningsfält omfattas oftast inte av tillståndsplikt enligt miljöbalken.

På skjutfält, till skillnad från på övningsfält, kan Försvarmakten genomföra övningar med skarp ammunition. Den verksamheten som bedrivs med skarp ammunition på skjutfält bedrivs oftast med ett miljötillstånd enligt miljöbalken.

Försvarmaktens övnings- och skjutfält är utbildningsresurser för hela myndigheten. Försvarmaktens förband innehåller en mängd olika typer av vapen och fordon (även flyg och marina farkoster) och det finns ett varierande behov av samövning mellan förband. Detta gör att all verksamhet inte kan genomföras överallt. Övnings- och skjutfält nyttjas även för forskning och i vissa fall för utprovning av nya materielsystem och vidmakthållande av flertal materielsystem. Därmed har vissa övnings- och skjutfält även betydelse för möjligheten för övriga myndigheter inom totalförsvarets militära del att upprätta och utveckla ett militärt försvar, enligt de uppgifter och uppdrag som de myndigheterna fått av riksdag och regering.

Verksamhet på ett övnings- och skjutfält kan vara allt från övningar till fots med syfte att inte synas i terrängen till övningar med flera olika typer av fordon. Utöver detta kan även övningar där markförband samövar med flyg- och marina förband genomföras. Vissa övningar genomförs med lös ammunition eller annan typ av eldmarkering medan andra övningar kräver skarp ammunition för att nå sitt syfte. Övningar med skarp ammunition kräver särskilt avgränsade områden för att bland annat kunna säkerställa skydd för tredje man och följa lagstiftningens krav på verksamhetstillstånd.

Övnings- och skjutfältens geografiska placering speglar ofta lokaliseringen av regementen, flottiljer och marinbaser. Ett eller flera fält finns

ofta i nära anslutning till garnisonerna för den grundläggande utbildningen samtidigt som ett antal större fält som möjliggör övning av större förband eller viss typ av verksamhet ligger längre ifrån garnisonsorterna. De sistnämnda fälten är till exempel ofta placerade en bit från tätorter då omgivningspåverkan från den verksamhet som bedrivs på de fälten kan vara mer utbredd.

Försvarsmaktens förband skall kunna verka i alla typer miljöer som finns i vårt land och hos våra allierade vilket måste återspeglas i övnings- och skjutfälten och de områden som kan nyttjas för utbildning och övning. Vissa förband är specialiserade till specifika miljötyper medan andra förband har mer generella krav på sig. Det yttersta kravet på de förband som utbildas är att kunna genomföra väpnad strid och för att de ska få rimliga möjligheter att lyckas med det måste de kunna öva i sådana miljöer som kan bli aktuella.

Vilken utformning eller storlek som krävs på ett övnings- och skjutfält avgörs av hur stora ytor som krävs för olika ändamål eller olika typer av verksamhet. Samövning av stora förbands-volymer kan kräva stora ytor liksom den aktuella förbandstypens syfte kan göra. Ett förband som ska kunna anfalla på stor bredd och med ett stort djup kräver exempelvis en större areal än ett förband som främst är avsett för försvarsstrid.

Försvarets Materielverk har, utöver sina egna skjut-fält, behov av att nyttja flera av Försvarsmaktens fält för att kunna genomföra test och validering av Försvarsmaktens beställda materiel. Beroende av provets art och utformning lämpar sig olika skjut-fält för olika provning. Parametrar likt vad som ska verifieras, insynbegräsningar, bevakning, tekniska system och riskområden är exempel som gör att vissa skjutfält lämpar sig eller inte lämpar sig för olika provverksamhet.

Utbildningsanordningar på övnings- och skjutfälten

Ofta finns det på övnings- och skjutfälten eller i dess närhet något som benämns utbildnings-anordningar. Det är ofta specialiserade byggnationer eller iordningställda platser med en begränsad utbredning som en del på övnings- och skjutfältet. Det kan ofta röra sig om till exempel en skjutbana eller handgranatsbana. Andra förekommande utbildningsanordningar kan vara CBRN-anläggning för utbildning i skydd mot till exempel C-stridsmedel (Kemiska vapen) eller anläggning för strid i bebyggelse (SIB) där förband har möjlighet att utbilda och öva sig på anfall och försvar i bebyggelse. Det finns även utbildningsanordningar eller platser som är iordningställda för utbildning med olika typer av fordon. Ofta måste utbildningsanordningarna kunna simulera skarpt läge och i stor mån likna riktiga stridsmiljöer.

Utbildningsanordningars placering tar ofta hänsyn till vilken verksamhet som bedrivs vid anordningarna samt rådande fysiska förutsättningar på platsen, så som terrängförhållande och markförhållande. Deras lokalisering tar utöver detta också hänsyn till övrig verksamhet som bedrivs på övnings- och skjutfälten för att inte utgöra hinder för den. Den verksamheten som bedrivs vid utbildningsanordningar kan i vissa fall ingå i verksamheten som bedrivs med ett miljötillstånd enligt miljöbalken, och är således tillståndsprövad.

BEDÖMNING AV PÅTAGLIG SKADA

Områdets avgränsning

Riksintresseområdet eller området av betydelse består oftast av själva skjutfältet och/eller övningsfältet. För att förenkla bedömningen av vad som kan medföra påtaglig skada på riksintresset har påverkansområden identifierats. Påverkansområdena tydliggör utbredning och typ av omgivningspåverkan för verksamheten som bedrivs inom riksintresset eller området av betydelse. För övnings- och skjutfält utgörs påverkansområdena ofta av ett påverkansområde för buller eller annan risk och ibland även ett område med särskilt behov av hinderfrihet. I del 1 framgår mer information om olika typer av påverkansområden.

Konflikter och synergier

Försvarmakten kan konstatera att det finns åtgärder, verksamhet och intressen som kan riskera medföra påtaglig skada på ett riksintresse eller riskera att motverka totalförsvarets militära dels intressen. Samtidigt kan konstateras att det finns många situationer då en samlokalisering med övriga intressen kan ske utan att skada sker. För att underlätta en förståelse för i vilka fall det föreligger en risk för skada redovisas i del 1 exempel på vanligt förekommande åtgärder som kan innebära konflikter samt exempel på åtgärder som i vissa fall kan samexistera eller till och med innebära synergier.

Samverkan med Försvarmakten

I majoriteten av fallen är det endast Försvarmakten som i egenskap av riksintressemyndighet kan göra bedömningen fullt ut om en åtgärd riskerar att medföra påtaglig skada på ett riksintresse eller riskerar att motverka totalförsvarets militära dels intressen. Anledningen till det beror framför allt på försvarssekretess där endast Försvarmakten har den heltäckande bilden kring aktuella underlagen för området. Försvarmakten försöker i den utsträckning det är möjligt vara tydlig i planeringsunderlag (t.ex. i värdebeskrivningar och med påverkansområden) kring vilka åtgärder som kan innebära påtaglig skada vid och inom olika typer av områden, men oftast behöver en bedömning ske i varje enskilt fall utifrån den specifika platsens och ärendets förutsättningar och kan då inte alltid anges på förhand.

Med anledning av ovan behöver många ärenden och åtgärder skickas till Försvarmakten för att få en bedömning av om en åtgärd riskerar att medföra påtaglig skada på ett riksintresse eller riskerar att motverka totalförsvarets militära dels intressen. I del 1 framgår mer information om när och hur samverkan ska ske med Försvarmakten.

Sjöövningsområden (riksintresse i havet)

Försvarmakten har pekat ut ett antal sjöövningsområden som *riksintresseanspråk* för totalförsvarets militära del enligt 3 kap. 9 § andra stycket. De utgörs av följande områden.

- **Nåttarö (TM0300)**, Stockholms län
- **Bjurshaga Älvsnabben (TM0301)**, Stockholms län
- **Sandsänkan (TM0302)**, Östergötlands län
- **Urban (TM0303)**, Kalmar län
- **Martin (TM0304)**, Kalmar län
- **Fårö (TM0305)**, Gotlands län
- **Hanö/Torhamn (TM0306)**, Blekinge län
- **Känsö (TM0307)**, Västra Götalands län
- **Skagen (TM0308)**, Västra Götalands län
- **Stora Pölsan (TM0309)**, Västra Götalands län
- **Härnös skjutfält (TM0310)**, Västernorrlands län
- **Ådfjärden (TM0311)**, Stockholms län
- **Ballricken (TM0312)**, Stockholms län
- **Björkholmen (TM0313)**, Västra Götalands län
- **Sankt Olof (TM0314)**, Gotlands län
- **Falken (TM0315)**, utanför territorialgränsen
- **Brynjan (TM0316)**, Norrbottens och Västerbottens län

Nedan beskrivs generella värden för sjöövningsområden. Några av dessa områden beskrivs även med enskilda värdebeskrivningar

VÄRDEBESKRIVNING

Försvarmaktens huvuduppgift är enligt myndighetens instruktion att försvara Sverige och allierade mot ett väpnat angrepp.¹ För att kunna verka i enlighet med Försvarmaktens uppdrag krävs områden där Försvarmaktens och allierades fartygsförband och flygförband kan genomföra övningsverksamhet, självständigt eller i samverkan med varandra. Sjöövningsområden behövs för att uppnå och behålla förmågan till väpnad

strid över, på och under vattnet. Utöver sådana områden krävs även sprängområden under vatten.

Övningsverksamhet måste kunna genomföras på väst-, syd-, ost- och norrlandskusten med dess olika kust- och bottenförhållanden samt de skilda hydrologiska och meteorologiska betingelser som präglar respektive havsområde. Betydande skillnader mellan respektive havsområde inkluderar bland annat skillnader mellan olika kusttyper, olika bottendjup och bottenformationer, sikten i vattenmassan, varierande salthalter och saltlager, våghöjder, strömmar och vattentemperaturer. Försvarmaktens uppdrag medför att flera av myndighetens förmågor behöver kunna övas i samtliga marina miljöer under olika årstider och vid olika ljus- och mörkerförhållanden. Även sjöövningsområdets geografiska lokalisering i förhållande till marina baser, hamnar och flygflottiljer är av stor betydelse.

Försvarmaktens uppdrag medför bland annat ett behov av att genomföra marin utbildnings- och övningsverksamhet med skarp ammunition i Sveriges havs- och kustområden. Sådana föreliggande behov understryker vikten av att den marina utbildnings- och övningsverksamheten bedrivs på ett sådant sätt att riskerna för såväl Försvarmaktens personal som för civil sjö- och flygtrafik samt att omgivningspåverkan minimeras.

Sjöövningsområdenas olika förutsättningar avseende geografisk placering och utbredning men även vilken verksamhet som är möjlig att bedriva av tex miljö- och säkerhetsskäl gör att de inte kan ersätta varandra. De ska istället ses som olika områden som kompletterar varandra beroende på vad som behöver göras under eller på vattenytan respektive i luften ovanför.

¹ Förordning (2024:1333) med instruktion till Försvarmakten

BEDÖMNING AV PÅTAGLIG SKADA

Områdets avgränsning

Sjöövningsområdet utgör i sin helhet ett riksintresseanspråk. Inga ytterligare påverkansområden redovisas utanför sjöövningsområdet gräns. I del 1 framgår mer information om olika typer av påverkansområden.

Konflikter och synergier

Försvarmakten kan konstatera att det finns åtgärder, verksamhet och intressen som kan riskera medföra påtaglig skada på ett riksintresse eller riskera att motverka totalförsvarets militära dels intressen. Samtidigt kan konstateras att det finns många situationer då en samlokalisering med övriga intressen kan ske utan att skada sker. För att underlätta en förståelse för i vilka fall det föreligger en risk för skada redovisas i del 1 exempel på vanligt förekommande åtgärder som kan innebära konflikter samt exempel på åtgärder som i vissa fall kan samexistera eller till och med innebära synergier.

Samverkan med Försvarmakten

I majoriteten av fallen är det endast Försvarmakten som i egenskap av riksintressemyndighet kan göra bedömningen fullt ut om en åtgärd riskerar att medföra påtaglig skada på ett riksintresse eller riskerar att motverka totalförsvarets militära dels intressen. Anledningen till det beror framför allt på försvarssekretess där endast Försvarmakten har den heltäckande bilden kring aktuella underlagen för området. Försvarmakten försöker i den utsträckning det är möjligt vara tydlig i planeringsunderlag (t.ex. i värdebeskrivningar och med påverkansområden) kring vilka åtgärder som kan innebära påtaglig skada vid och inom olika typer av områden, men oftast behöver en bedömning ske i varje enskilt fall utifrån den specifika platsens och ärendets förutsättningar och kan då inte alltid anges på förhand.

Med anledning av ovan behöver många ärenden och åtgärder skickas till Försvarmakten för att få en bedömning av om en åtgärd riskerar att medföra påtaglig skada på ett riksintresse eller riskerar att motverka totalförsvarets militära dels intressen. I del 1 framgår mer information om när och hur samverkan ska ske med Försvarmakten.

RIKSINTRESSE FÖR TOTALFÖRSVARET

RIKSINTRESSE I HAVET (SJÖÖVNINGSOMRÅDEN)

Översiktskarta - Sverige

För mer information om riksintresset samt tillhörande påverkansområden, se värdebeskrivningarna samt www.forsvarsmakten.se

0 500 km

Producerad av Försvarsmakten Geo SE
Bakgrundskarta: GSD Sverigekartor (©Lantmäteriet)
Överlagrad information: Försvarsmakten
Kartprojektion: SWEREF99 TM
Skala: 1:7 000 000
Produkt ID: SE-260023:4
© FÖRSVARSMAKTEN, GEO SE

Öppna riksintressen 3 kap 9 § andra stycket MB

 Riksintresse i havet (sjöövningsområde)

RIKSINTRESSE I HAVET FÖR TOTALFÖRSVARETS MILITÄRA DEL BRYNJAN - TM0316

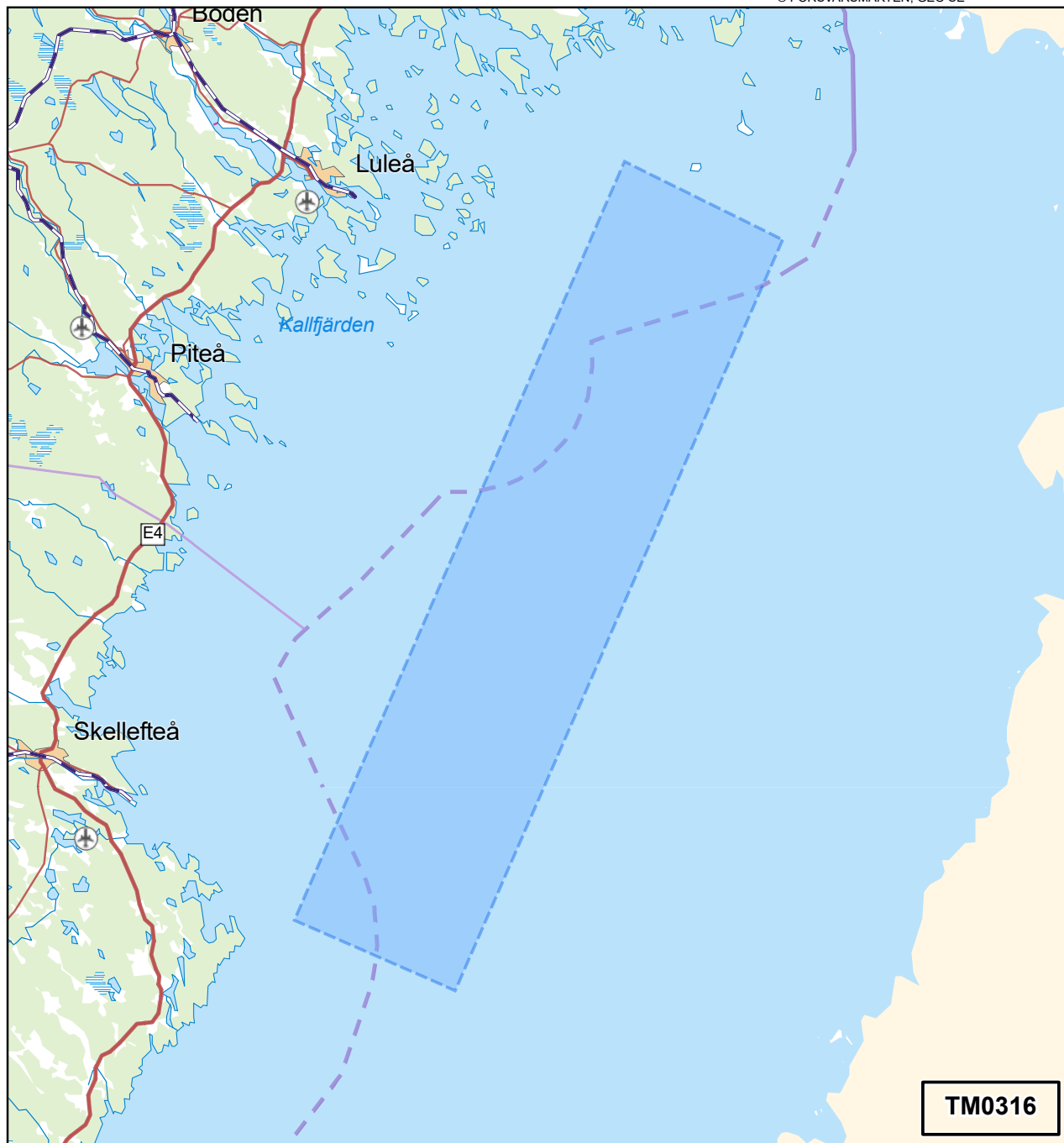
Kommun: Haparanda, Kalix, Luleå, Skellefteå - Län: Norrbotten, Västerbotten

För mer information om riksintresset
samt tillhörande påverkansområden,
se värdebeskrivningarna samt
www.forsvarsmakten.se

0 50 km

Producerad av Försvarsmakten Geo SE
Bakgrundskarta: Nationell militär vektorkarta (NMVK)
© Lantmäteriet/Försvarsmakten
Överlagrad information: Försvarsmakten
Kartprojektion: SWEREF99 TM
Skala: 1:1 000 000
Produkt ID: SE-260021:192
© FÖRSVARSMAKTEN, GEO SE

Öppna riksintressen 3 kap 9 § andra stycket MB

 Riksintresse i havet (sjöövningsområde)

Väderradarsystem

Försvarmakten har pekat ut ett antal väder-
radarsystem som *riksintresseanspråk* för
totalförsvarets militära del enligt 3 kap. 9 §
andra stycket. De utgörs av följande områden.

- **Vilebo väderradar (TM0090)**,
Åtvidabergs kommun
- **Ase väderradar (TM0091)**, Gotlands kommun
- **Karlskrona väderradar (TM0092)**,
Karlskrona kommun
- **Bjäre väderradar (TM0093)**, Båstads kommun
- **Vara väderradar (TM0094)**, Vara kommun
- **Leksand väderradar (TM0095)**,
Leksands kommun
- **Hudiksvall väderradar (TM0096)**,
Hudiksvalls kommun
- **Örnsköldsvik väderradar (TM0097)**,
Örnsköldsviks kommun
- **Östersund väderradar (TM0098)**,
Östersunds kommun
- **Luleå väderradar (TM0099)**, Luleå kommun
- **Kiruna väderradar (TM0100)**, Kiruna kommun
- **Håtuna väderradar (TM0101)**,
Upplands Bro kommun

Försvarmakten har pekat ut SMHI:s huvudkontor
i Norrköping (TM0102) som *område av betydelse*
för totalförsvarets militärs del enligt 3 kap 9 §
första stycket.

Detta beskrivs nedan i en samlad värde-
beskrivning.

VÄRDEBESKRIVNING

Försvarmaktens Vädertjänst och SMHI har
sedan lång tid tillbaka en gemensamt finansie-
rad meteorologisk infrastruktur i Sverige. Denna
infrastruktur är en förutsättning för båda myndig-
heternas funktion inom sina ansvarsområden och

måste fungera i samtliga beredskapsnivåer. Det
finns redan idag, efter en uttalad vilja från depar-
tement, ett långsiktigt gemensamt samarbete
mellan myndigheterna gällande den meteorolo-
giska infrastrukturen i Sverige, i alla beredskaps-
nivåer. Därför utgör väderradarer samt tillhörande
anläggningar *riksintresse* för totalförsvarets
militära del.

Det finns skyddsvärd meteorologisk infrastruktur
på flera platser och inom viktiga funktioner som
ägs av SMHI men kravställs av Försvarmakten.
Väderradar utgör ett av dessa riksintressen
och beskrivs utförligare nedan. Det finns också
sensorer och mottagare av väderdata på SMHI:s
huvudkontor i Norrköping som är vitala för en
militär och civil vädertjänst. Därför utgör SMHI:s
huvudkontor *område av betydelse* för totalförsva-
rets militära del.

I Sverige finns 12 väderradarsystem som ingår i
ett svenskt gemensamt väderradarnät, SWERAD.
Både Försvarmakten och SMHI har ett stort
behov av data från samtliga väderradaranlägg-
ningarna för sin verksamhet. Nätverket SWERAD
ger SMHI och Försvarmakten tillgång till väder-
radarinformation som är vital för att utföra sitt
samhällsansvar avseende vädertjänst. Denna
information är av stor vikt för de prognoser som
SMHI framställer för samhället och för Försvars-
maktens prognosverksamhet bland annat inför
militära flygningar. Inom SWERAD förmedlas mät-
data från väderradaranläggningar för bland annat
central sammanställning av väderradarproduk-
ter i kompositform, det vill säga flera stationers
information samlade i en gemensam bild samt
för framtagning av numeriska prognoser och
analyser. Denna information distribueras även
internationellt.

BEDÖMNING AV PÅTAGLIG SKADA

Områdets avgränsning

Riksintresseområdet består av ett område runt väderradaranläggningen. För att förenkla bedömningen av vad som kan medföra påtaglig skada på riksintresset har påverkansområden identifierats. Påverkansområdena tydliggör utbredning och typ av omgivningspåverkan för verksamheten som bedrivs inom riksintresset eller området av betydelse. För väderradarsystemen utgörs påverkansområdena av ett *stoppområde för vindkraft och ett påverkansområde väderradar*. I del 1 framgår mer information om olika typer av påverkansområden.

Väderradaranläggningar riskerar framför allt att skadas av vindkraftsetableringar för nära anläggningarna. Störningarna på väderinformationen blir då för stora för att säkra prognoser ska kunna tas fram. Med anledning av detta så finns en internationell överenskommelse att inga vindkraftverk ska uppföras inom fem kilometers radie och i Sverige används en bortre maximal gräns på cirka 50 kilometer där särskilda analyser måste genomföras. I Sverige används denna överenskommelse sedan flera år och den förstärktes genom flera studier som genomfördes under åren 2010–2014. Det är dock ovanligt med avslag på avståndet 50 kilometer. Det är med grund i detta som de aktuella påverkansområdena redovisas runt dessa riksintresseanspråk.

Vid SMHI:s huvudkontor i Norrköping finns behov av ett skyddsområde med avseende på störande sändare och höga byggnader

Konflikter och synergier

Försvarmakten kan konstatera att det finns åtgärder, verksamhet och intressen som kan riskera medföra påtaglig skada på ett riksintresse eller riskera att motverka totalförsvarets militära

dels intressen. Samtidigt kan konstateras att det finns många situationer då en samlokalisering med övriga intressen kan ske utan att skada sker. För att underlätta en förståelse för i vilka fall det föreligger en risk för skada redovisas i del 1 exempel på vanligt förekommande åtgärder som kan innebära konflikter samt exempel på åtgärder som i vissa fall kan samexistera eller till och med innebära synergier.

När det gäller väderradarsystem bedöms konflikter med andra åtgärder föreligga främst relaterat till uppförandet av nya vindkraftverk. Försvarmakten bedömer att många andra åtgärder är förenliga med det utpekade riksintresset.

Samverkan med Försvarmakten

I majoriteten av fallen är det endast Försvarmakten som i egenskap av riksintressemyndighet kan göra bedömningen fullt ut om en åtgärd riskerar att medföra påtaglig skada på ett riksintresse eller riskerar att motverka totalförsvarets militära dels intressen. Anledningen till det beror framför allt på försvarssekretess där endast Försvarmakten har den heltäckande bilden kring aktuella underlagen för området. Försvarmakten försöker i den utsträckning det är möjligt vara tydlig i planeringsunderlag (t.ex. i värdebeskrivningar och med påverkansområden) kring vilka åtgärder som kan innebära påtaglig skada vid och inom olika typer av områden, men oftast behöver en bedömning ske i varje enskilt fall utifrån den specifika platsens och ärendets förutsättningar och kan då inte alltid anges på förhand.

Med anledning av ovan behöver många ärenden och åtgärder skickas till Försvarmakten för att få en bedömning av om en åtgärd riskerar att medföra påtaglig skada på ett riksintresse eller riskerar att motverka totalförsvarets militära dels intressen. I del 1 framgår mer information om när och hur samverkan ska ske med Försvarmakten.

RIKSINTRESSE FÖR TOTALFÖRSVARET

VÄDERRADARSYSTEM

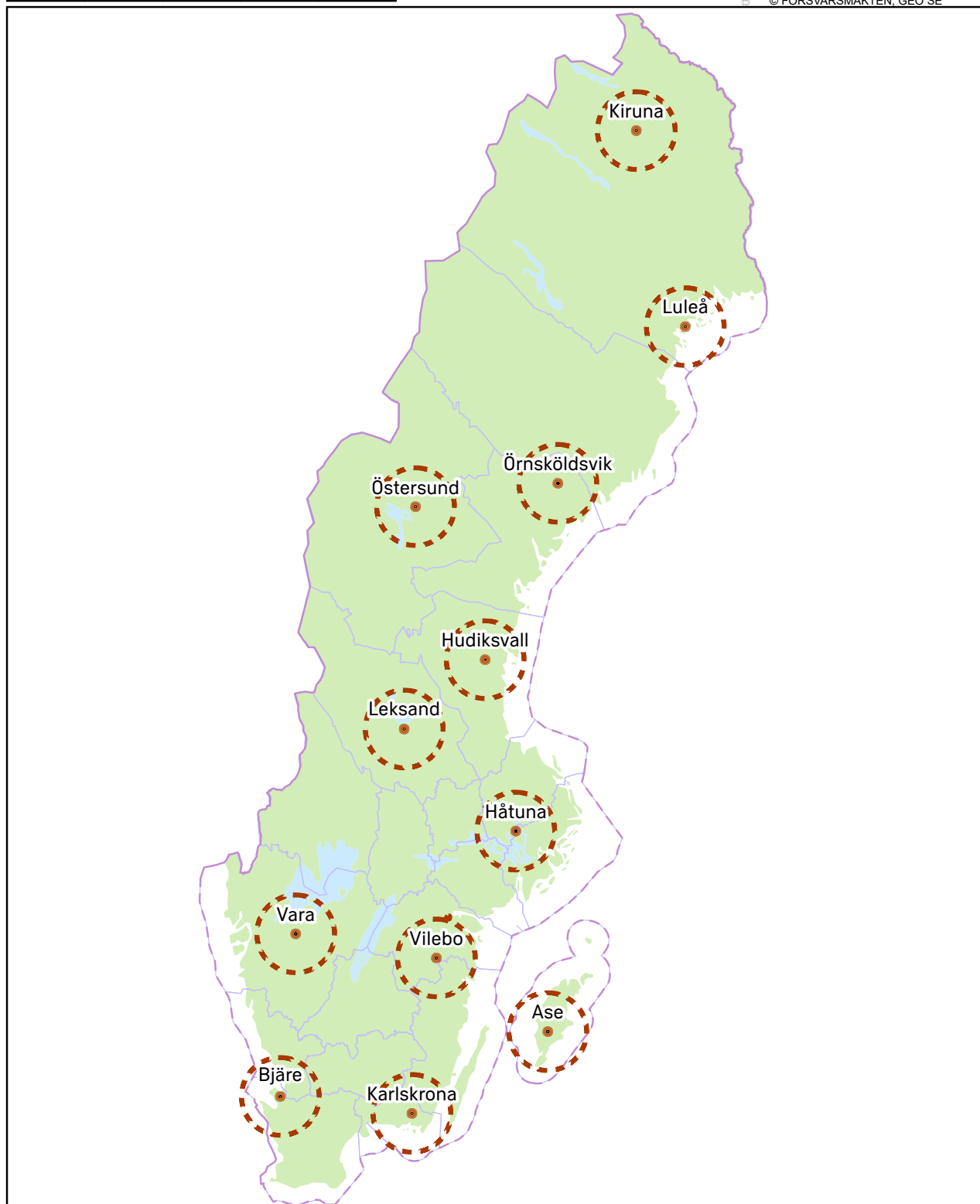
Översiktskarta - Sverige

För mer information om riksintresset samt tillhörande påverkansområden, se värdebeskrivningarna samt www.forsvarsmakten.se

0 500 km

Producerad av Försvarmakten Geo SE
Bakgrundskarta: GSD Sverigekartor (©Lantmäteriet)
Överlagrad information: Försvarmakten
Kartprojektion: SWEREF99 TM
Skala: 1:7 000 000
Produkt ID: SE-260023:5
© FÖRSVARSMAKTEN, GEO SE

Öppna riksintressen 3 kap 9 § andra stycket MB

Riksintresse på land

Påverkansområden

Påverkansområde väderradar

Stoppområde för vindkraftverk

RIKSINTRESSE FÖR TOTALFÖRSVARETS MILITÄRA DEL VÄDERRADAR LULEÅ - TM0099

Kommun: Luleå - Län: Norrbotten

För mer information om riksintresset
samt tillhörande påverkansområden,
se värdebeskrivningarna samt
www.forsvarsmakten.se

0 10 km

Producerad av Försvarsmakten Geo SE
Bakgrundskarta: Nationell militär vektorkarta (NMVK)
©Lantmäteriet/Försvarsmakten
Överlagrad information: Försvarsmakten
Kartprojektion: SWEREF99 TM
Skala: 1:600 000
Produkt ID: SE-260021:14
© FÖRSVARSMAKTEN, GEO SE

TM0099

Öppna riksintressen 3 kap 9 § andra stycket MB

Riksintresse på land

Påverkansområden

Påverkansområde väderradar

Stoppområde för vindkraftverk

RIKSINTRESSE FÖR TOTALFÖRSVARETS MILITÄRA DEL VÄDERRADAR LULEÅ - TM0099

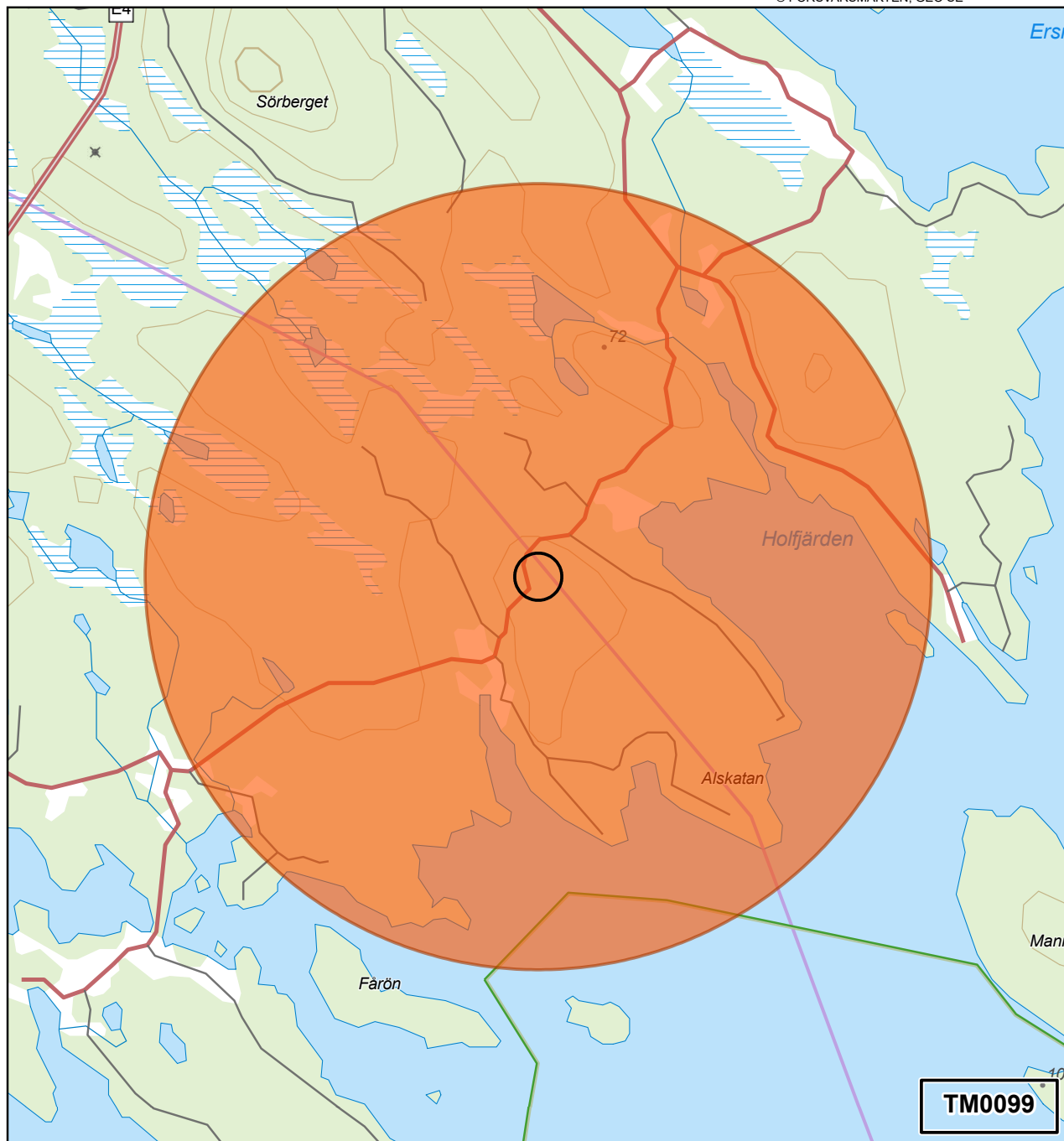
Kommun: Luleå - Län: Norrbotten

För mer information om riksintresset
samt tillhörande påverkansområden,
se värdebeskrivningarna samt
www.forsvarsmakten.se

0 5 km

Producerad av Forsvarsmakten Geo SE
Bakgrundskarta: Nationell militär vektorkarta (NMVK)
©Lantmäteriet/Forsvarsmakten
Överlagrad information: Forsvarsmakten
Kartprojektion: SWEREF99 TM
Skala: 1:75 000
Produkt ID: SE-260021:15
© FÖRSVARSMAKTEN, GEO SE

Öppna riksintressen 3 kap 9 § andra stycket MB

Riksintresse på land

Påverkansområden

Påverkansområde väderradar

Stoppområde för vindkraftverk

RIKSINTRESSE FÖR TOTALFÖRSVARETS MILITÄRA DEL VÄDERRADAR KIRUNA - TM0100

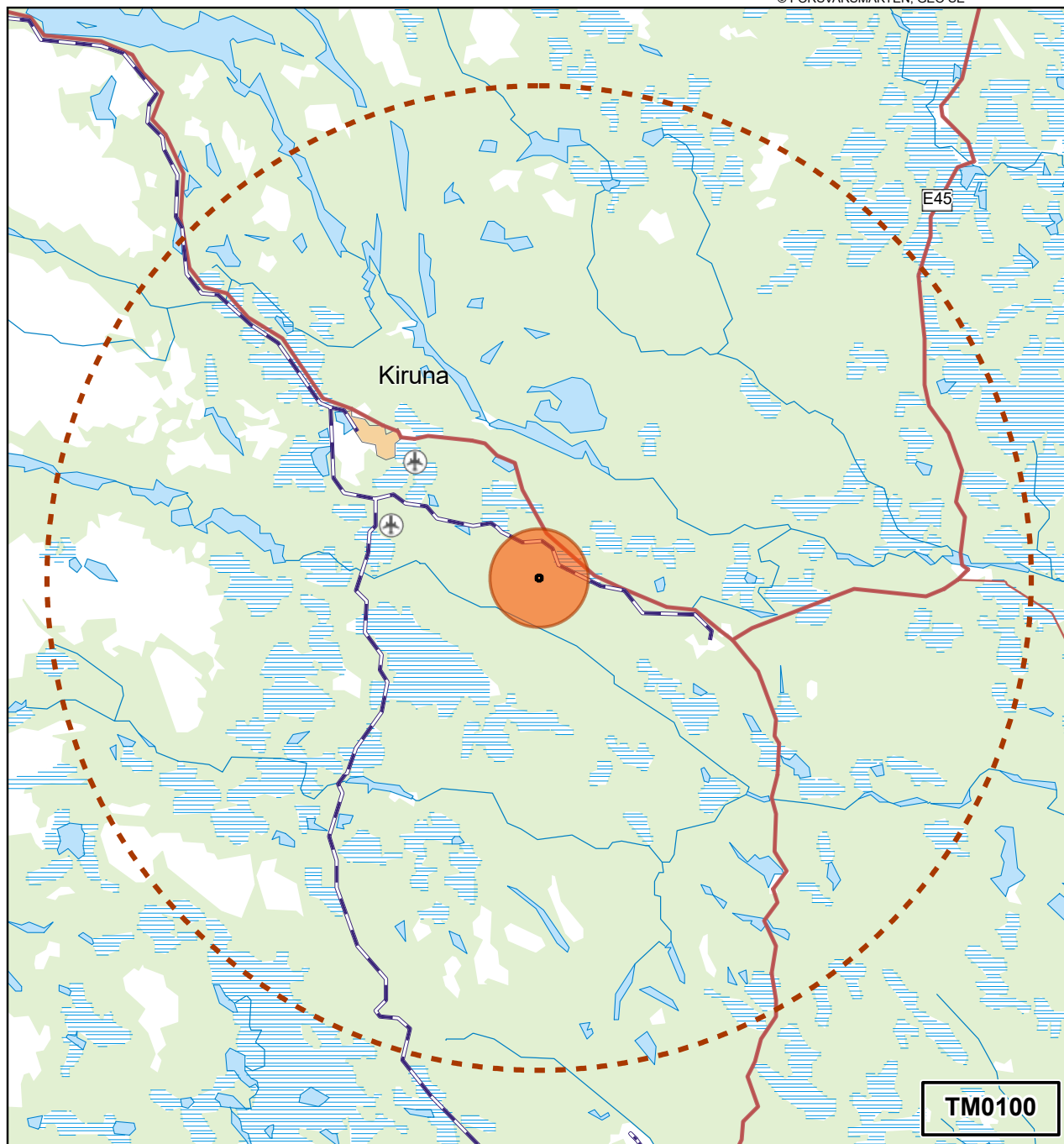
Kommun: Kiruna - Län: Norrbotten

För mer information om riksintresset
samt tillhörande påverkansområden,
se värdebeskrivningarna samt
www.forsvarsmakten.se

0 10 km

Producerad av Försvarsmakten Geo SE
Bakgrundskarta: Nationell militär vektorkarta (NMVK)
©Lantmäteriet/Försvarsmakten
Överlagrad information: Försvarsmakten
Kartprojektion: SWEREF99 TM
Skala: 1:600 000
Produkt ID: SE-260021:18
© FÖRSVARSMAKTEN, GEO SE

Öppna riksintressen 3 kap 9 § andra stycket MB

Riksintresse på land

Påverkansområden

Påverkansområde väderradar

Stoppområde för vindkraftverk

RIKSINTRESSE FÖR TOTALFÖRSVARETS MILITÄRA DEL VÄDERRADAR KIRUNA - TM0100

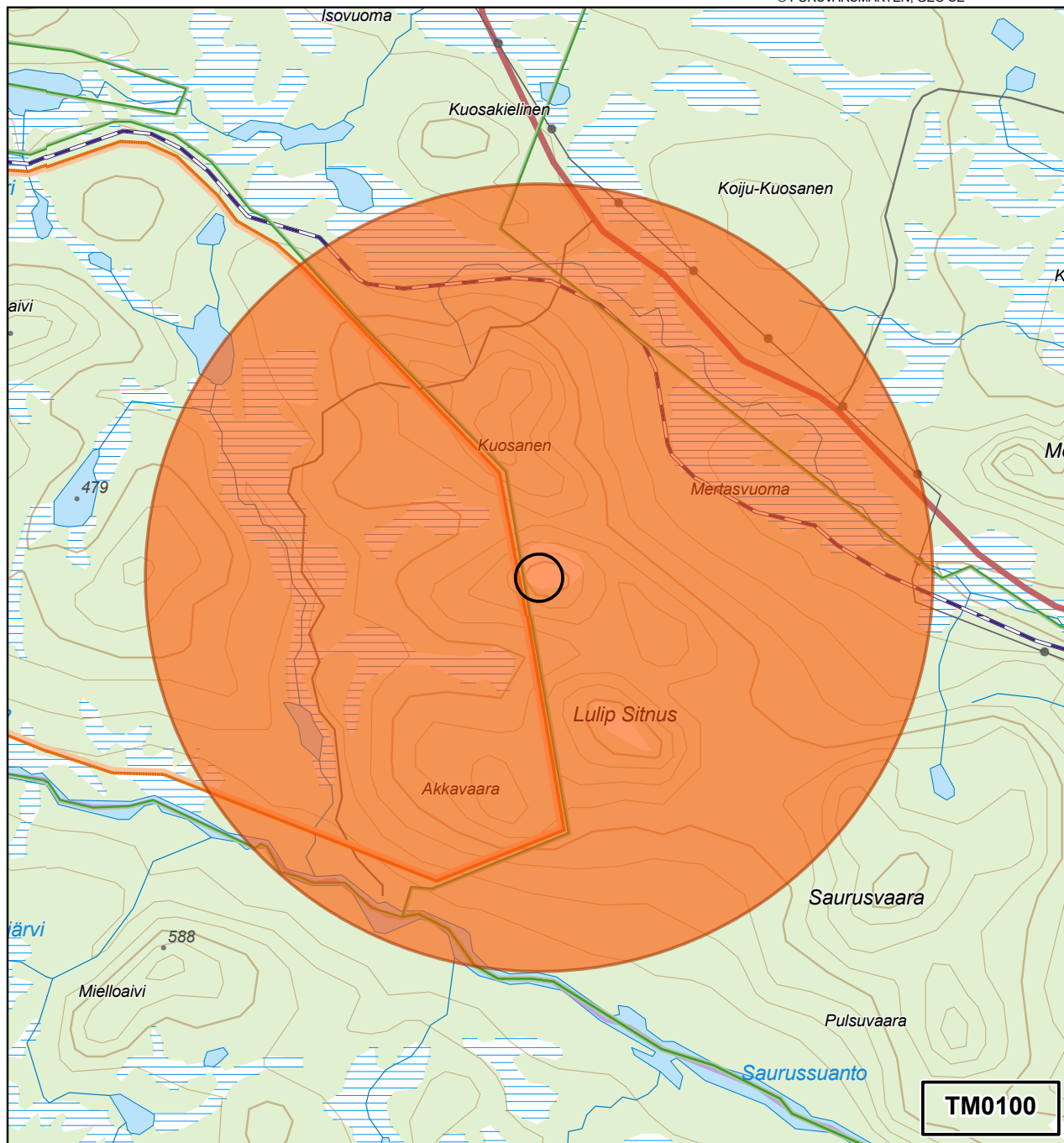
Kommun: Kiruna - Län: Norrbotten

För mer information om riksintresset
samt tillhörande påverkansområden,
se värdebeskrivningarna samt
www.forsvarsmakten.se

0 5 km

Producerad av Försvarsmakten Geo SE
Bakgrundskarta: Nationell militär vektorkarta (NMVK)
©Lantmäteriet/Försvarsmakten
Överlagrad information: Försvarsmakten
Kartprojektion: SWEREF99 TM
Skala: 1:75 000
Produkt ID: SE-260021:19
© FÖRSVARSMAKTEN, GEO SE

Öppna riksintressen 3 kap 9 § andra stycket MB

Riksintresse på land

Påverkansområden

Påverkansområde väderradar

Stoppområde för vindkraftverk

Lågflygningsområden

Försvarmakten har pekat ut ett antal större områden för lågflygning som *områden av betydelse* för totalförsvarets militära del enligt 3 kap. 9 § första stycket. De utgörs av följande områden.

- **Småländska höglandet (TM0350)**, Jönköpings län
- **Värmland upp till Älvdalen (TM0351)**, Värmland, Dalarna och Jämtlands län
- **Norra Blekinge - Södra Småland (TM0352)**, Blekinge, Kronoberg och Kalmar län
- **Norrbottnen (TM0353)**, Norrbottens län
- **Sveg (TM0354)**, Jämtlands län

Lågflygningsområdena beskrivs nedan i en samlad värdebeskrivning.

VÄRDEBESKRIVNING

Lågflygning är en av de mest riskfyllda flyg-operationella procedurer som utförs med Försvarmaktens luftfartyg. Beroende på vilket flygsystem som avses, kan lågflygning utifrån rådande bestämmelser bedrivas på ända ned till en meters höjd. Samtidigt som lågflygning utgör en riskfylld verksamhet finns ett stort behov av att säkerställa att Försvarmaktens flygbesättningar kan utbildas i samt öva sådan förmåga. I vissa operativa situationer är lågflygning det bästa skyddet piloter har för att undvika bekämpning. Det är också ibland det bästa eller enda sättet att kunna genomföra ett flyguppdrag med hänsyn till rådande väderförhållanden, samt ibland det enda sättet att kunna slutföra en flygning med försämrade väderbetingelser.

Med hänsyn till vad som ovan beskrivs föreligger ett behov för Försvarmaktens piloter att öva lågflygningsprocedurer, varför sådan

övningsverksamhet utgör ett naturligt inslag i Försvarmaktens flygverksamhet. Som vid all annan verksamhet av riskfylld art, såväl militär som civil, är utbildning och övning nödvändig för den personal som behöver ha förmåga att utföra verksamheten i ett skarpt läge.

Vid samtlig utbildning och övning av lågflygningsförmåga måste Försvarmakten säkerställa att myndighetens flygbesättningar kan öva i miljöer där yttre påverkan minimeras och riskerna är så låga som möjligt. Detta medför ett behov av områden som medger att sådan riskfylld övningsverksamhet kan fortsätta bedrivas med så låg risk som är möjligt. Försvarmakten kan även konstatera att teknisk utveckling bidrar till ett ökat hot avseende upptäcktsförmåga och bekämpning av luftfartyg. Detta är en faktor som bidrar till att ytterligare accentuera behovet av lågflygningsområden. Senare års politiska beslut om Försvarmaktens tillväxt och ökade krav på operativ förmåga är ytterligare en sådan faktor.

Lågflygningsområdena brukas av förband som är baserade på flygplatser och flygflottiljer som utgör riksintressen för totalförsvarets militära del. Åtgärder som inskränker möjligheten att nyttja lågflygningsområdena påverkar därför i förlängningen värdet för ett eller flera av dessa riksintressen och möjligheten för förbanden att lösa de uppgifter som ligger till grund för riksintressenas utpekanden.

BESKRIVNING AV DE SPECIFIKA OMRÅDENA

Val av platser

Den största risken vid lågflygning är kollision med höga objekt, oavsett om dessa är master, hus, anläggningar, kraftledningar eller vindkraftverk. När behoven av vad som behöver övas, hur luftfartygen behöver framföras för att nå övningsmålen samt den varierade terräng som krävs för att uppnå målen är definierade utkristalliserar sig kriterier för att bedöma olika platserns användbarhet för övningsverksamheten. Då detta förfarande i grunden även går att applicera vid planering av flygning i en krigssituation kan kriterierna med hänsyn till försvarssekretess enligt 15 kap 2 § offentlighets- och sekretesslagen inte redovisas öppet.

De områden som är utpekade som lågflygningsområden av betydelse för totalförsvarets militära del uppfyller väl flera av kriterierna när det gäller möjligheten att utbilda och öva flygbesättningar i lågflygning. Vissa områden är mer lämpade för viss typ av verksamhet medan andra är mer lämpade för annan. Vid utpekandet av områdena har hänsyn även tagits till dess lokalisering i förhållande till de flottiljer som har behov av att nyttja dem, så att samtliga Försvarsmaktens flygflottiljer har tillgång till ett eller flera områden för sin verksamhet.

Samtliga områden utom Sveg har brukats för lågflygningsändamål sedan mitten av 1970-talet och framåt. Lågflygningsområdet Sveg har använts för helikopterflygets träning och utbildning sedan slutet av 1990-talet.

Småländska höglandet (TM0350), Jönköpings län

Detta område används främst för skolflygplan och skolhelikoptrar, specialflyg och helikopter. Området är glesbefolkat vilket erfarenhetsmässigt bedöms medföra liten störning på befolkningen. Karaktären på topografin erbjuder, liksom i Norrbotten, träningsmässigt bra utmaningar, men av lite annorlunda typ. Likheter finns i att hela området nästan helt saknar plana ytor och utgörs av dalar, raviner och höjder/åsar. Skillnaden är att andra meteorologiska förhållanden kan uppträda här. Kopplingen mellan terrängen och det nära avståndet till aktuella flygplatser för skolflygning gör att detta område är extremt lämpat för grundutbildning av besättningar.

Relaterade riksintressen:

- Uppsala flottiljflygplats (TM0020)
- Malmens flottiljflygplats (TM0024)
- Ronneby flottiljflygplats (TM0037)
- Såtenäs flottiljflygplats (TM0055)

Värmland upp till Älvdalen (TM0351), Värmland, Dalarna och Jämtlands län

Detta område används främst för skolflygplan, stridsflyg, helikoptrar och transportflyg. Lågflygningsområdet uppvisar stora likheter med lågflygningsområdet Norrbotten; mycket glesbefolkat, stora ytor för manövrering och kvantitativa samövningar. Det som är specifikt med detta lågflygningsområde är närheten till de flesta av flygförbanden och kopplingen till Älvdalens skjutfält, vilket medger möjlighet till samkoordinerade övningar med markverksamhet inne på fältet. Dessa övningar sker med ett flertal markförband vars förmågor delvis är uppbyggda på flygunderstöd i olika former (transportflyg, helikopter och stridsflyg).

Relaterade riksintressen:

- Uppsala flottiljflygplats (TM0020)
- Malmens flottiljflygplats (TM0024)
- Såtenäs flottiljflygplats (TM0055)
- Luleå/Kallax flottiljflygplats (TM0073)

Norra Blekinge - Södra Småland (TM0352), Blekinge, Kronoberg och Kalmar län

Detta område används främst för stridsflyg och helikopter. Lågflygningsområdet ses som glesbefolkat, men till skillnad från flertalet av de övriga lågflygningsområdena utgör topografin här andra utmaningar. Det platta landskapet medför andra typer av flygprofiler för att ge en så liten målyta som möjligt för luftfartygen gentemot till exempel radarbelysning. Lågflygningsområdet används främst av förbanden i södra Sverige med anledning av mer eller mindre försumbart avstånd till aktuell flygplats. Förband från norra Sverige baserar dock regelbundet inom lågflygningsområdet och samövar i större förband varvid området nyttjas i större utsträckning.

Relaterade riksintressen:

- Malmens flottiljflygplats (TM0024)
- Ronneby flottiljflygplats (TM0037)
- Såtenäs flottiljflygplats (TM0055)

Norrbottnen (TM0353), Norrbottens län

Detta område används främst för stridsflyg, transportflyg och helikopter. Lågflygningsområdet som benämns Norrbotten kännetecknas främst av att vara mycket glesbefolkat vilket medför mycket stora ytor som kan användas för egna övningar och samövningar av stor kvantitet med många luftfartyg (nationellt och internationellt). De stora ytorna medger också möjlighet för manövrering ända ut till gränsen för vad människa och maskin klarar av med bibehållen säkerhet. Norrbotten

har tillika nära avstånd till de flygplatser som används som baser för verksamheten. Den speciella topografin medför träningsmässigt bra utmaningar genom dels vegetationsvariationen men även meteorologiska förhållanden som är viktiga att uppleva och träna på.

Relaterade riksintressen:

- Malmens flottiljflygplats (TM0024)
- Luleå/Kallax flottiljflygplats (TM0073)
- Abisko flygplats (TM0075)

Sveg (TM0354), Jämtlands län

Detta område används främst för helikopterskolflyg samt operativa helikopterförband. Lågflygningsområdet används för flygning med Night Vision Device (NVD), vilket är ett hjälpmedel för att se i mörker. Lågflygningsområdet är mycket glesbefolkat och innehåller generellt mycket få ljuskällor, vilket gör att området kan användas av helikopterförband både från norra och södra Sverige för all utbildning, övning och utveckling av flygning med NVD. Lågflygningsområdet har dessutom viss bergsterräng i området, vilket ger mereffekt genom att kunna erbjuda möjligheten till flygning med NVD i lågbergsterräng.

Relaterade riksintressen:

- Malmens flottiljflygplats (TM0024)

BEDÖMNING AV PÅTAGLIG SKADA**Områdets avgränsning**

Lågflygningsområdet utgör i sin helhet ett område av betydelse. Inga ytterligare påverkansområden redovisas. I del 1 framgår mer information om olika typer av påverkansområden.

Konflikter och synergier

Försvarmakten kan konstatera att det finns åtgärder, verksamhet och intressen som kan riskera medföra påtaglig skada på ett riksintresse eller riskera att motverka totalförsvarets militära dels intressen. Samtidigt kan konstateras att det finns många situationer då en samlokalisering med övriga intressen kan ske utan att skada sker. För att underlätta en förståelse för i vilka fall det föreligger en risk för skada redovisas i del 1 exempel på vanligt förekommande åtgärder som kan innebära konflikter samt exempel på åtgärder som i vissa fall kan samexistera eller till och med innebära synergier.

För lågflygningsområdena bedöms konflikter med andra åtgärder föreligga främst relaterat till uppförandet av nya fasta höga objekt, så som vindkraftverk och master. Försvarmakten bedömer att många andra åtgärder är förenliga med det utpekade området av betydelse.

Syftet med lågflygningsområden är att säkerställa att flyguppdrag på låg höjd kan utföras, då detta är en avgörande förmåga för Försvarmaktens flygförband. Tillgången till lågflygningsområden som möjliggör övning av denna förmåga av största vikt. Utpekade lågflygningsområden möjliggör bland annat övning i olika typer av terräng, samövning med markförband i anslutning till övnings- och skjutfält och att lågflygning kan bedrivas i anslutning till flygflottiljernas lokalisering. En ökad mängd höga objekt i lågflygningsområden

kan skada möjligheten att nyttja området på ett utifrån Försvarmaktens uppdrag ändamålsenligt sätt, vilket skulle påtagligt motverka totalförsvarets intressen.

Samverkan med Försvarmakten

I majoriteten av fallen är det endast Försvarmakten som i egenskap av riksintressemyndighet kan göra bedömningen fullt ut om en åtgärd riskerar att medföra påtaglig skada på ett riksintresse eller riskerar att motverka totalförsvarets militära dels intressen. Anledningen till det beror framför allt på försvarsekretess där endast Försvarmakten har den heltäckande bilden kring aktuella underlagen för området. Försvarmakten försöker i den utsträckning det är möjligt vara tydlig i planeringsunderlag (t.ex. i värdebeskrivningar och med påverkansområden) kring vilka åtgärder som kan innebära påtaglig skada vid och inom olika typer av områden, men oftast behöver en bedömning ske i varje enskilt fall utifrån den specifika platsens och ärendets förutsättningar och kan då inte alltid anges på förhand.

Med anledning av ovan behöver många ärenden och åtgärder skickas till Försvarmakten för att få en bedömning av om en åtgärd riskerar att medföra påtaglig skada på ett riksintresse eller riskerar att motverka totalförsvarets militära dels intressen. I del 1 framgår mer information om när och hur samverkan ska ske med Försvarmakten.

OMRÅDE AV BETYDELSE FÖR TOTALFÖRSVARET

LÅGFLYGNINGSOMRÅDEN

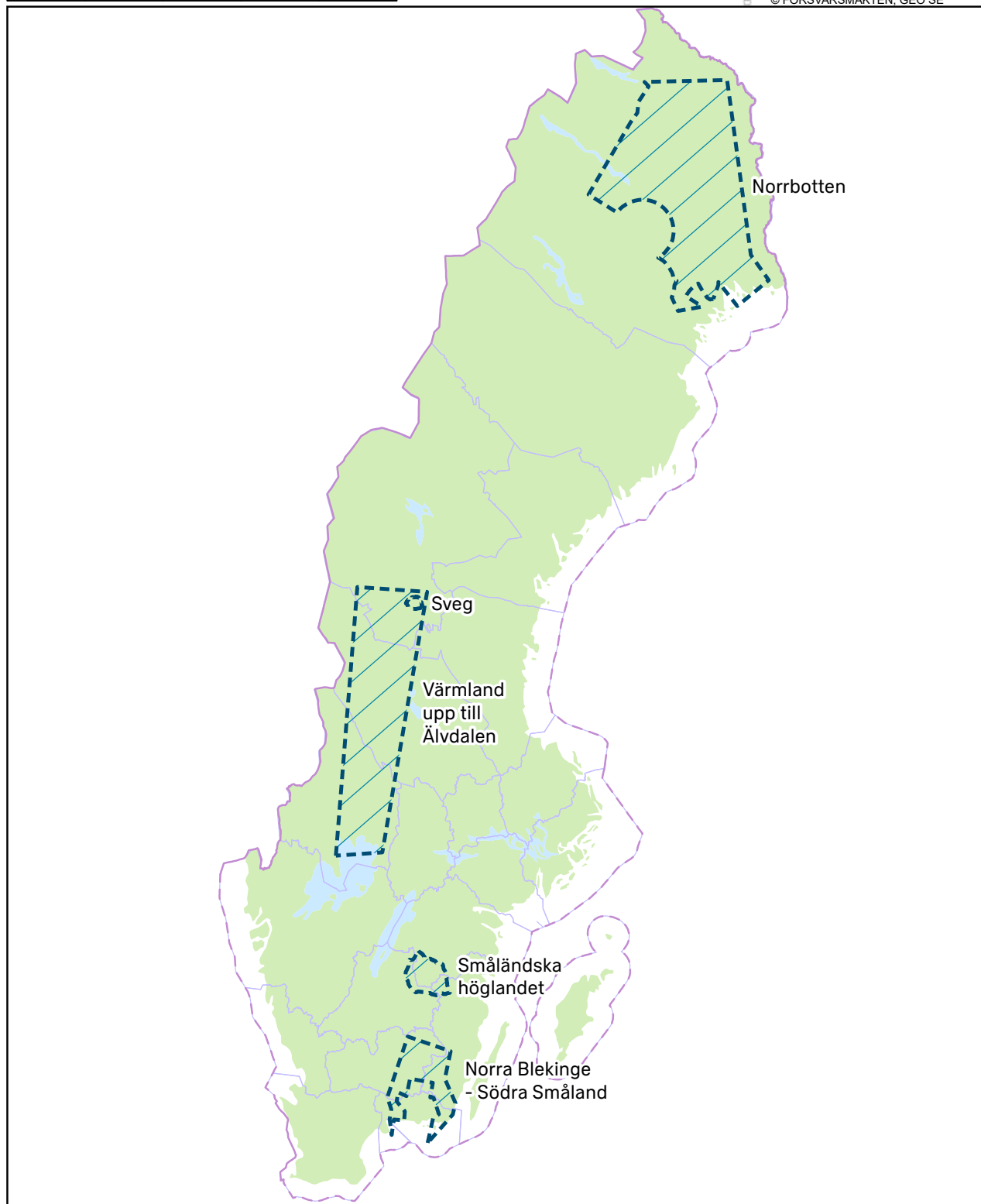
Översiktskarta - Sverige

För mer information om riksintresset
samt tillhörande påverkansområden,
se värdebeskrivningarna samt
www.forsvarsmakten.se

0 500 km

Producerad av Försvarsmakten Geo SE
Bakgrundskarta:
GSD Sverigekartor (©Lantmäteriet)
Överlagrad information: Försvarsmakten
Kartprojektion: SWEREF99 TM
Skala: 1:7 000 000
Produkt ID: SE-260023:3
© FÖRSVARSMAKTEN, GEO SE

Öppna områden av betydelse 3 kap 9 § första stycket MB

 Lågflygningsområde

OMRÅDE AV BETYDELSE FÖR TOTALFÖRSVARETS MILITÄRA DEL NORRBOTTEN - TM0353

Kommun: Jokkmokk, Övertorneå, Kalix, Övertorneå, Pajala, Gällivare, Älvsbyn, Luleå, Piteå, Boden, Haparanda, Kiruna - Län: Norrbotten

För mer information om riksintresset
samt tillhörande påverkansområden,
se värdebeskrivningarna samt
www.forsvarsmakten.se

0 50 km

Producerad av Försvarsmakten Geo SE
Bakgrundskarta: Nationell militär vektorkarta (NMVK)
© Lantmäteriet/Försvarsmakten
Överlagrad information: Försvarsmakten
Kartprojektion: SWEREF99 TM
Skala: 1:2 000 000
Produkt ID: SE-260021:175
© FÖRSVARSMAKTEN, GEO SE

Öppna områden av betydelse 3 kap 9§ 1:a stycket MB

 Lågflygningsområde

Civila flygplatser

Försvarsmakten har pekat ut ett antal större områden för lågflygning som *områden av betydelse* för totalförsvarets militära del enligt 3 kap. 9 § första stycket. De utgörs av följande områden.

- **Halmstad flygplats (TM0360)**, Hallands län
- **Kalmar flygplats (TM0361)**, Kalmar län
- **Landvetter flygplats (TM0362)**,
Västra Götalands län
- **Dala Borlänge flygplats (TM0363)**, Dalarnas län
- **Åre Östersund flygplats (TM0364)**,
Jämtlands län
- **Örnsköldsvik flygplats (TM0365)**,
Västernorrlands län
- **Kiruna flygplats (TM0366)**, Norrbottens län
- **Jönköping flygplats (TM0367)**, Jönköpings län
- **Eskilstuna flygplats (TM0368)**,
Södermanlands län

VÄRDEBESKRIVNING

Försvarsmakten har identifierat ett antal civila flygplatser som myndigheten bedömer fått ökad betydelse efter en inriktning mot högre krav på operativ effekt. I händelse av kris och väpnad konflikt har Försvarsmakten behov av att nyttja civil infrastruktur, så som bland annat civila flygplatser. Civila flygplatser är en sådan resurs som Försvarsmakten har behov av att nyttja för att lösa det uppdrag som beslutats av riksdag och regering. De utpekade flygplatserna har bedömts uppfylla kriterierna för att pekas ut som område av betydelse.

Med civil flygplats avses de anläggningar och byggnader som behövs för att en flygverksamhet ska fungera. Till flygplatsen hör områden så som flygbanor, flygledartorn, terminaler och hangarer samt den infrastruktur som finns kring flygplatsen.

BEDÖMNING AV PÅTAGLIG SKADA

Områdets avgränsning

För de civila flygplatserna redovisas endast ett påverkansområde. I del 1 framgår mer information om olika typer av påverkansområden.

Konflikter och synergier

Försvarsmakten kan konstatera att det finns åtgärder, verksamhet och intressen som kan riskera medföra påtaglig skada på ett riksintresse eller riskera att motverka totalförsvarets militära dels intressen. Samtidigt kan konstateras att det finns många situationer då en samlokalisering med övriga intressen kan ske utan att skada sker. För att underlätta en förståelse för i vilka fall det föreligger en risk för skada redovisas i del 1 exempel på vanligt förekommande åtgärder som kan innebära konflikter samt exempel på åtgärder som i vissa fall kan samexistera eller till och med innebära synergier.

För de civila flygplatserna bedöms konflikter med andra åtgärder föreligga främst relaterat till uppförandet av höga objekt, som till exempel vindkraftverk och master. Försvarsmakten bedömer att många andra åtgärder är förenliga med det utpekade området av betydelse.

Syftet med påverkansområdet är att säkerställa möjligheten att bedriva militär luftfart på flygplatserna vid behov. Försvarsmaktens behov av flygplatserna består främst av att i händelse av höjd beredskap eller väpnad konflikt nyttja flygplatsen för militärt flyg. Därutöver skulle förändringar av flygplatsens verksamhet genom till exempel förändrade tillstånd eller andra begränsningar påtagligt kunna motverka totalförsvarets intressen.

Samverkan med Försvarsmakten

I majoriteten av fallen är det endast

Försvarsmakten som i egenskap av riksintressemyndighet kan göra bedömningen fullt ut om en åtgärd riskerar att medföra påtaglig skada på ett riksintresse eller riskerar att motverka totalförsvarets militära dels intressen. Anledningen till det beror framför allt på försvarssekretess där endast Försvarsmakten har den heltäckande bilden kring aktuella underlagen för området. Försvarsmakten försöker i den utsträckning det är möjligt vara tydlig i planeringsunderlag (t.ex. i värdebeskrivningar och med påverkansområden) kring vilka åtgärder som kan innebära påtaglig skada vid och inom olika typer av områden, men oftast behöver en bedömning ske i varje enskilt fall utifrån den specifika platsens och ärendets förutsättningar och kan då inte alltid anges på förhand.

Med anledning av ovan behöver många ärenden och åtgärder skickas till Försvarsmakten för att få en bedömning av om en åtgärd riskerar att medföra påtaglig skada på ett riksintresse eller riskerar att motverka totalförsvarets militära dels intressen. I del 1 framgår mer information om när och hur samverkan ska ske med Försvarsmakten.

OMRÅDE AV BETYDELSE FÖR TOTALFÖRSVARET

CIVILA FLYGPLATSER

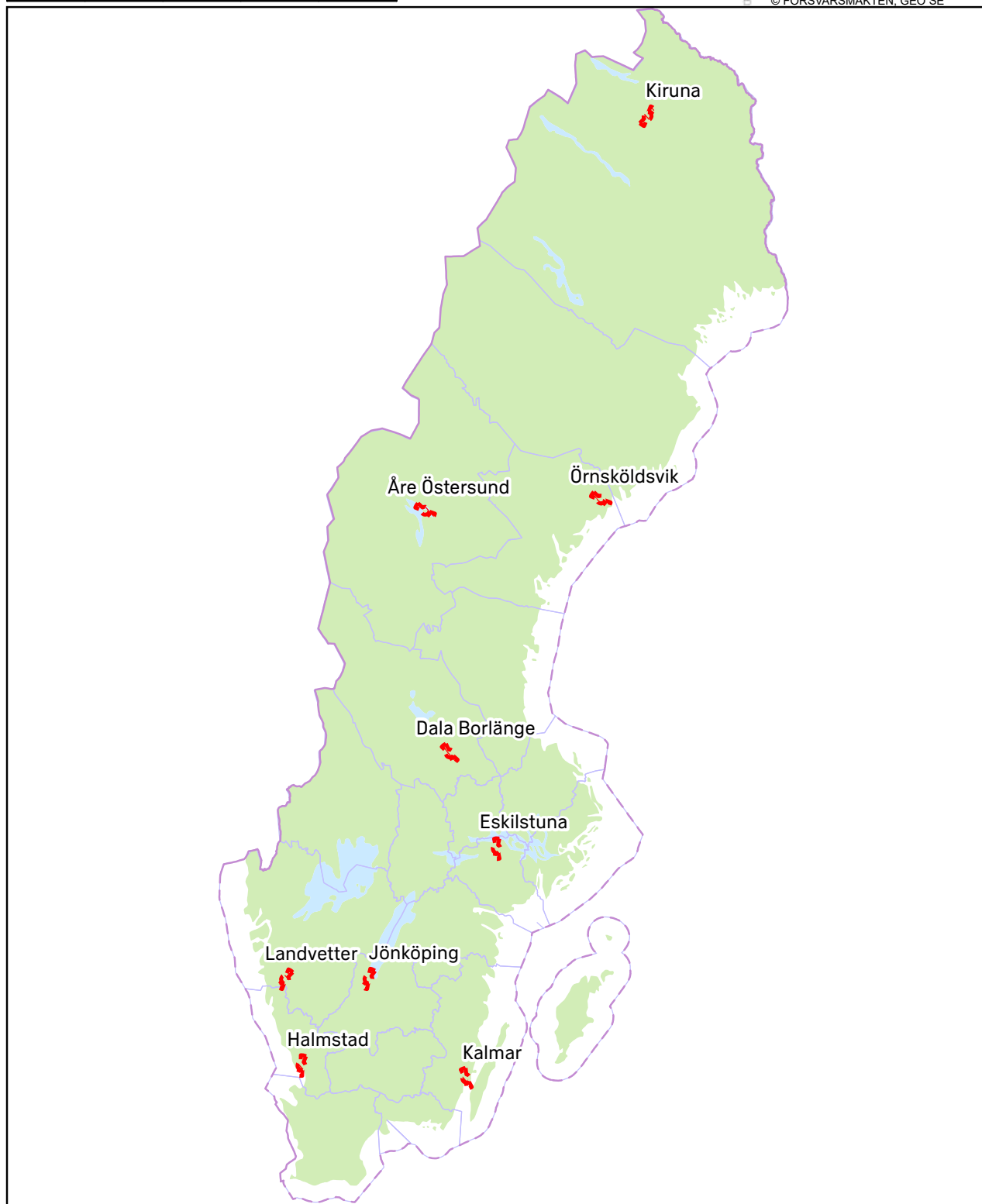
Översiktskarta - Sverige

För mer information om riksintresset samt tillhörande påverkansområden, se värdebeskrivningarna samt www.forsvarsmakten.se

0 500 km

Producerad av Försvarmakten Geo SE
Bakgrundskarta:
GSD Sverigekartor (©Lantmäteriet)
Överlagrad information: Försvarmakten
Kartprojektion: SWEREF99 TM
Skala: 1:7 000 000
Produkt ID: SE-260023:1
© FÖRSVARSMAKTEN, GEO SE

Påverkansområden

Påverkansområde civil flygplats

OMRÅDE AV BETYDELSE FÖR TOTALFÖRSVARETS MILITÄRA DEL KIRUNA FLYGPLATS - TM0366

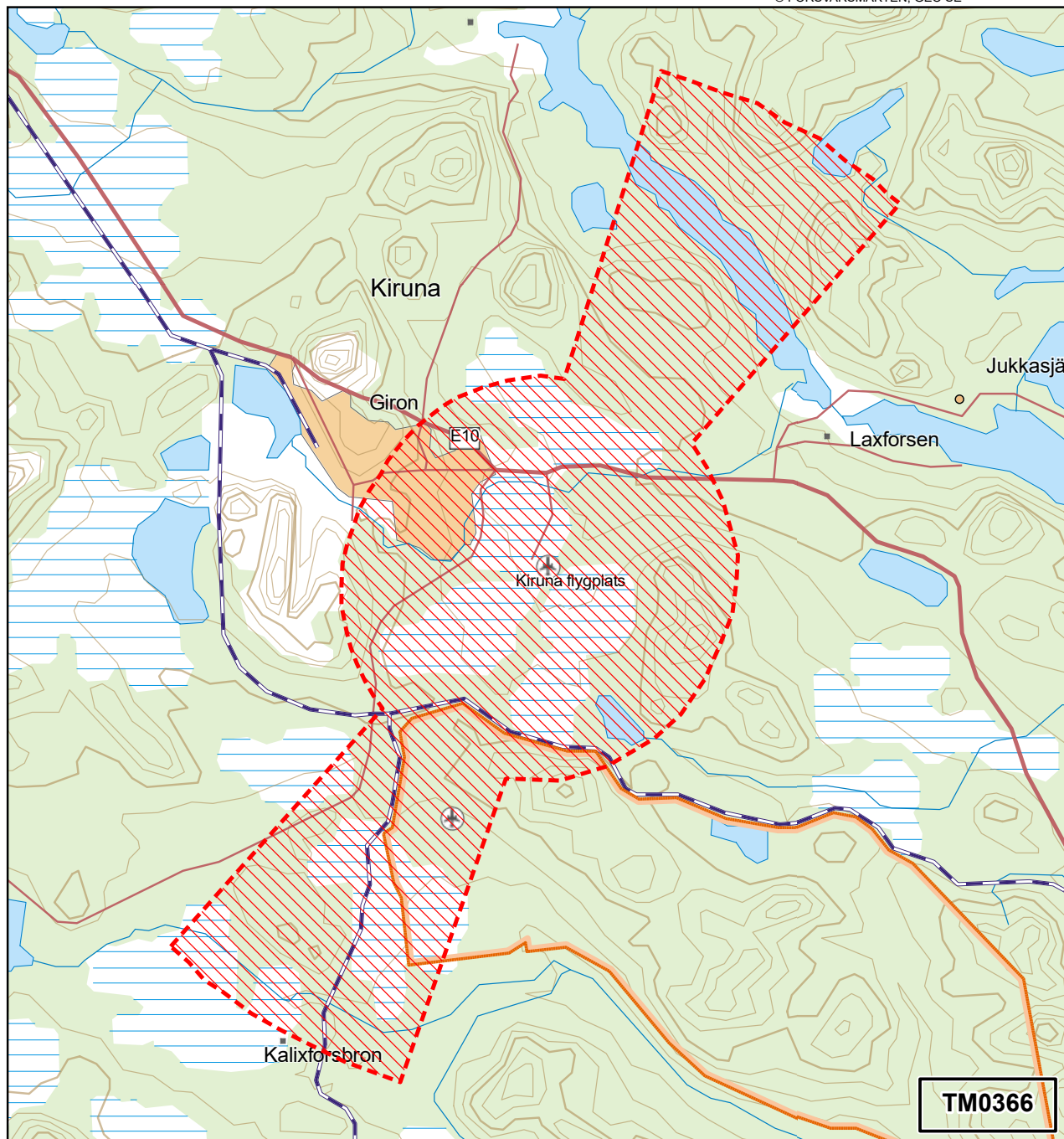
Kommun: Gällivare, Kiruna - Län: Norrbotten

För mer information om riksintresset
samt tillhörande påverkansområden,
se värdebeskrivningarna samt
www.forsvarsmakten.se

0 5 km

Producerad av Försvarsmakten Geo SE
Bakgrundskarta: Nationell militär vektorkarta (NMVK)
©Lantmäteriet/Försvarsmakten
Överlagrad information: Försvarsmakten
Kartprojektion: SWEREF99 TM
Skala: 1:150 000
Produkt ID: SE-260021:141
© FÖRSVARSMAKTEN, GEO SE

Påverkansområden

 Påverkansområde civil flygplats

2. ENSKILDA VÄRDEBESKRIVNINGAR

Arvidsjaurs övnings- och skjutfält (TM0067), Arvidsjaurs kommun, Norrbottens län

VÄRDEBESKRIVNING

Läs även tematisk värdebeskrivning för övnings- och skjutfält. Arvidsjaurs skjutfält är ett utpekat *riksintresseanspråk* för totalförsvarets militära del enligt 3 kap. 9 § andra stycket miljöbalken.

Arvidsjaurs övnings- och skjutfält är beläget strax söder om Arvidsjaurs tätort och ligger i sin helhet inom Arvidsjaurs kommun. Området omfattar cirka 7400 hektar höglänt och kuperad skogs- och våtmark. Området anskaffades 1980 när Norrlands dragonregemente flyttades från Umeå.

Skjutfältets verksamhet är tillståndspliktig och prövad. Den prövade verksamheten omfattar bland annat skjutning med fin- och grovkalibrig ammunition samt sprängningar som påverkar omgivningen även utanför skjutfältets gräns.

Arvidsjaurs övnings- och skjutfält har en viktig strategisk placering och unika förutsättningar för vinterutbildning i subarktisk miljö. Den kuperade terrängen hindrar till viss del skjutfältsverksamhetens ljudutbredning och de förhållandevis glest befolkade områdena runt skjutfältet ger Försvarsmakten goda förutsättningar att bedriva skjutverksamhet med begränsad bullerstörning för närboende.

De geografiska och klimatomfattiga förutsättningarna i Arvidsjaur tillsammans med en utvecklad

militär och civil infrastruktur, ger möjligheter till avancerade övningar, såväl på land som i luften, vilket saknar motsvarighet i norra Europa. Det är därför väsentligt att fältets funktion kan skyddas och bibehållas.

Inom fältet kan olika övningsmoment genomföras med skarp ammunition från flera skjutområden samtidigt med riskområdena belägna inom fältets egna gränser. På fältet kan även samövning med flygförband genomföras.

Skjutfältet nyttjas främst för avancerad utbildning av jägarförband men även för utbildning av utländska enheter, artilleri-, luftvärns-, ingenjör-, underhålls-, helikopter- och flygvapenutbildning samt militära skolor och hemvärnsutbildning.

BEDÖMNING AV PÅTAGLIG SKADA

Områdets avgränsning

Riksintresseområdet består av skjutfältet. För att förenkla bedömningen av vad som kan medföra påtaglig skada på riksintresset har påverkansområdena identifierats. Påverkansområdena tydliggör utbredning och typ av omgivningspåverkan för verksamheten som bedrivs inom riksintresset eller området av betydelse. För detta riksintresse utgörs påverkansområdena av *påverkansområde för buller eller annan risk* och ett område med *särskilt behov av hinderfrihet*.

Konflikter och synergier

Försvarmakten kan konstatera att viss typ av verksamhet och övriga intressen riskerar medföra direkt eller indirekt skada på riksintressen för totalförsvarets militära del. Samtidigt kan konstateras att det finns lägen då en samlokalisering med övriga intressen kan ske utan att skada på riksintresset sker.

För att underlätta en bedömning om i vilka fall det föreligger en risk för skada på riksintresset redovisas i del 1 exempel på åtgärder som generellt bedöms medföra påtaglig skada samt exempel på åtgärder som Försvarmakten bedömer i vissa fall kan samexistera med de militära intressena.

Samverkan med Försvarmakten

I majoriteten av fallen är det endast Försvarmakten som i egenskap av riksintressemyndighet kan göra bedömningen om en åtgärd riskerar att medföra påtaglig skada på ett riksint-

resse eller riskerar att motverka totalförsvarets militära dels intressen. Anledningen till det beror framför allt på försvarssekretess där endast Försvarmakten har den heltäckande bilden kring aktuella underlagen för området. Försvarmakten försöker i den utsträckning det är möjligt vara tydlig i planeringsunderlag (t.ex. i värdebeskrivningar och med påverkansområden) kring vilka åtgärder som kan innebära påtaglig skada vid och inom olika typer av områden, men oftast behöver en bedömning ske i varje enskilt fall utifrån den specifika platsens och ärendets förutsättningar och kan då inte alltid anges på förhand.

Med anledning av ovan behöver många ärenden och åtgärder skickas till Försvarmakten för att få en bedömning av påverkan på riksintressets värde. I del 1 framgår mer information om när och hur samverkan ska ske med Försvarmakten.

RIKSINTRESSE FÖR TOTALFÖRSVARETS MILITÄRA DEL ARVIDSJAURS ÖVNINGS- OCH SKJUTFÄLT - TM0067

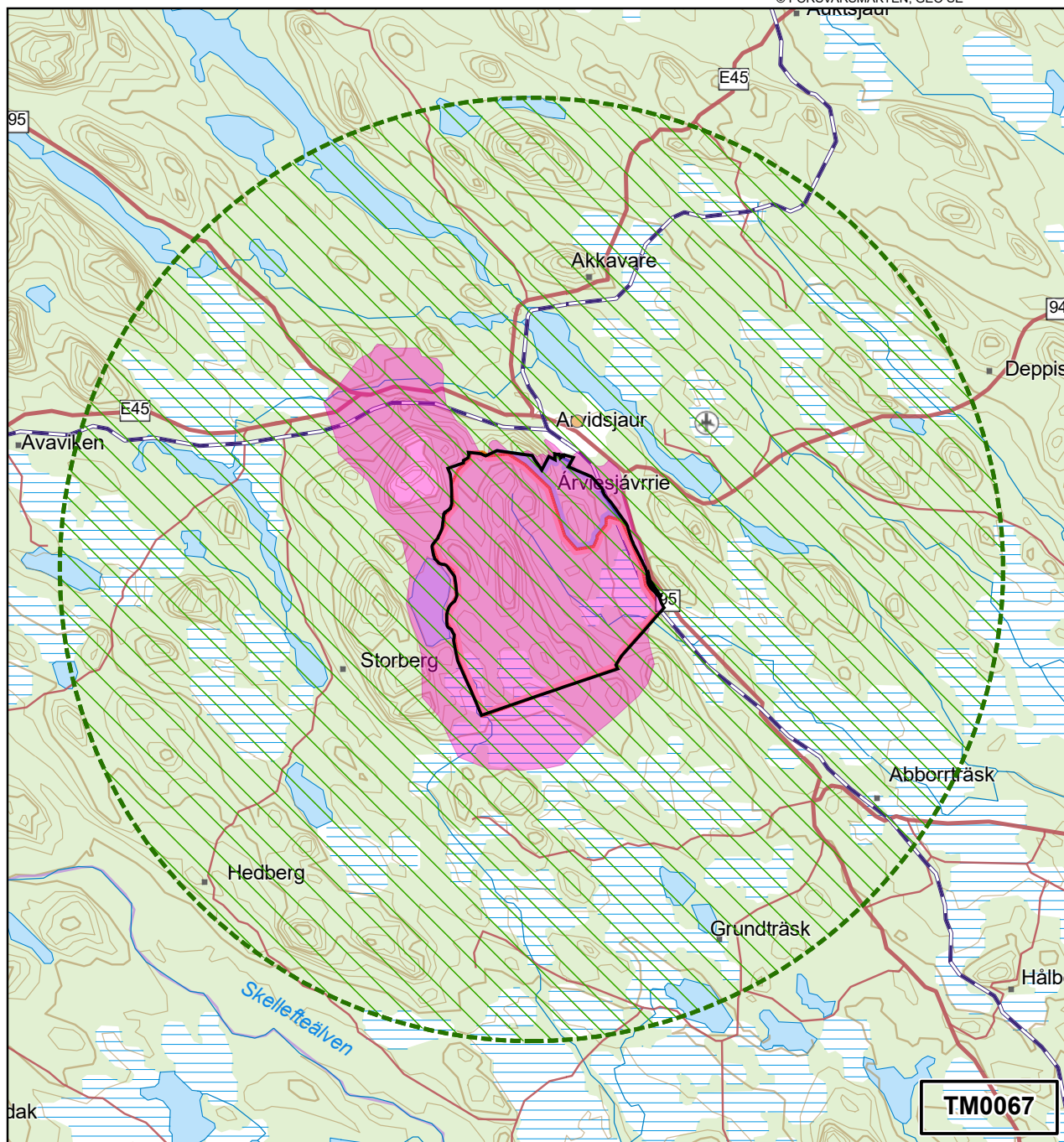
Kommun: Arvidsjaur - Län: Norrbotten

För mer information om riksintresset
samt tillhörande påverkansområden,
se värdebeskrivningarna samt
www.forsvarsmakten.se

0 5 km

Producerad av Försvarsmakten Geo SE
Bakgrundskarta: Nationell militär vektorkarta (NMVK)
©Lantmäteriet/Försvarsmakten
Överlagrad information: Försvarsmakten
Kartprojektion: SWEREF99 TM
Skala: 1:250 000
Produkt ID: SE-260021:44
© FÖRSVARSMAKTEN, GEO SE

Öppna riksintressen 3 kap 9 § andra stycket MB

Riksintresse på land

Påverkansområden

Område med särskilt behov av hinderfrihet

Påverkansområde för buller eller annan risk

RIKSINTRESSE FÖR TOTALFÖRSVARETS MILITÄRA DEL ARVIDSJAURS ÖVNINGS- OCH SKJUTFÄLT - TM0067

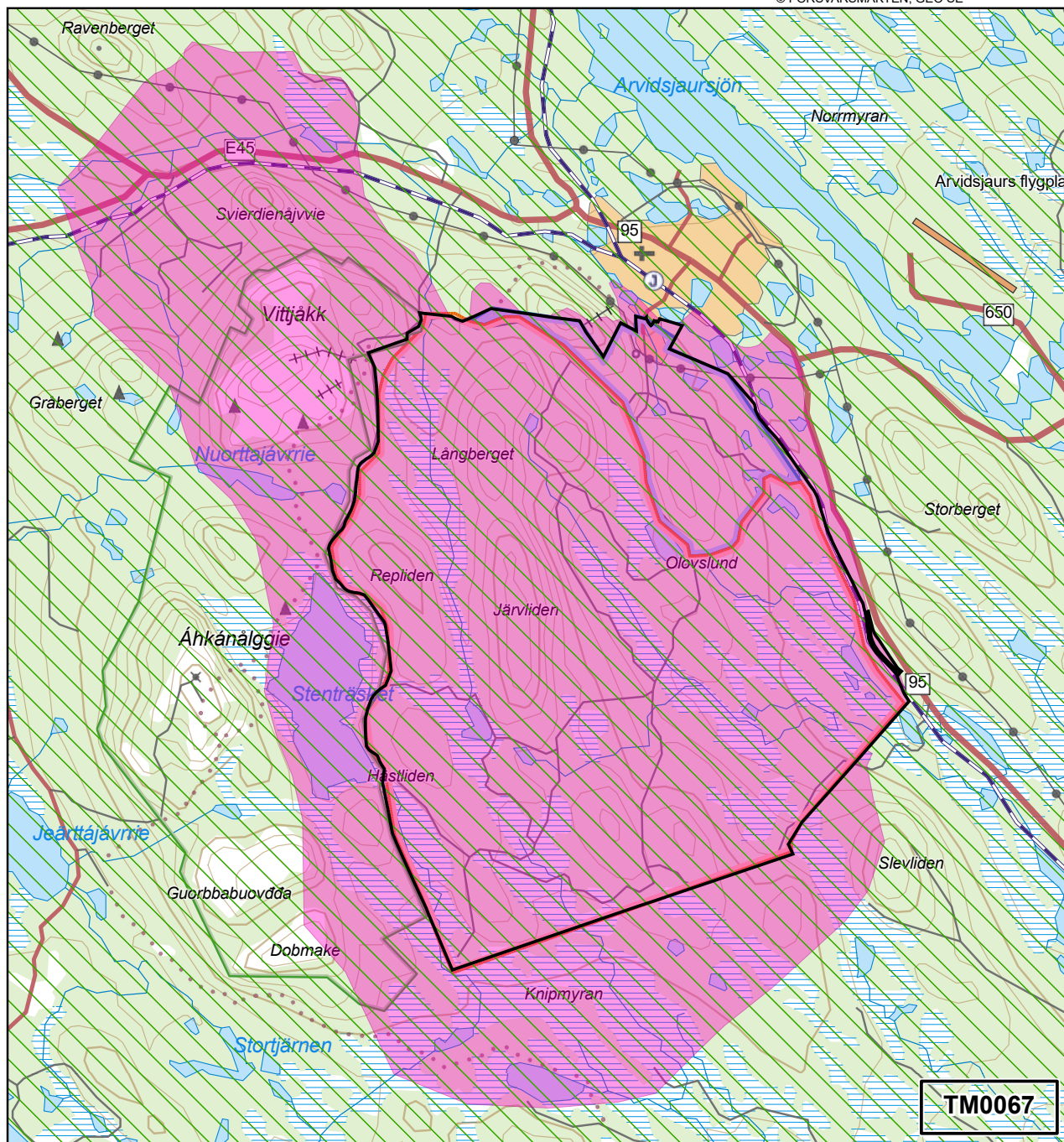
Kommun: Arvidsjaur - Län: Norrbotten

För mer information om riksintresset
samt tillhörande påverkansområden,
se värdebeskrivningarna samt
www.forsvarsmakten.se

0 5 km

Producerad av Försvarsmakten Geo SE
Bakgrundskarta: Nationell militär vektorkarta (NMVK)
©Lantmäteriet/Försvarsmakten
Överlagrad information: Försvarsmakten
Kartprojektion: SWEREF99 TM
Skala: 1:100 000
Produkt ID: SE-260021:45
© FÖRSVARSMAKTEN, GEO SE

Öppna riksintressen 3 kap 9 § andra stycket MB

Riksintresse på land

Påverkansområden

Område med särskilt behov av hinderfrihet

Påverkansområde för buller eller annan risk

TM0068 – Riksintresset Bodenområdet, Boden, Piteå, Luleå och Älvsbyns kommuner, Norrbottens län

VÄRDEBESKRIVNING

Läs även tematisk värdebeskrivning för övnings- och skjutfält. Följande områden är utpekade *riksintresseanspråk* för totalförsvarets militära del enligt 3 kap. 9 § andra stycket miljöbalken.

- Boden södra skjutfält
- Kilens övningsfält
- Kusträsk skjutfält
- Pagla övningsområde med skjutbanor
- Gruvbergets övningsfält
- Torrkölens övningsfält
- Köllandet/Svalgets övningsfält
- Hedens övningsfält
- Bodens garnisonsområde

Skjutfälten runt Bodens tätort samverkar i en funktionell enhet där den så kallade övningsstri-angelen medger flexibel manöverstrid med mekaniserad bataljon och flygunderstöd mot en kvalificerad motståndare. Artilleriskjutningar kan genomföras på flera alternativa sätt mellan Kilens övningsfält, Kusträsk skjutfält och Boden södra skjutfält.

Området består av en blandning av myr- och skogslandskap och ger varierande möjligheter att öva olika typer av stridskrafter, vilket är en förutsättning för att utbilda och samöva Försvarets olika förmågor. De landbase- och flygande enheterna är baserade i eller i nära anslutning till området vilket ger naturliga samövningsmöjligheter.

Skjutfältets verksamhet är tillståndspliktig och prövad. Den prövade verksamheten omfattar bland annat skjutning med fin- och grovkalibrig ammunition samt sprängningar som påverkar omgivningen även utanför skjutfältets gräns.

Boden Södra skjutfält

Boden södra skjutfält är beläget söder om Luleåälven, strax söder om Bodens tätort och berör Boden, Piteå, Luleå och Älvsbyns kommuner. Fältet har en areal om cirka 15 000 hektar och är till största delen beläget inom Bodens kommun. Fältets historia går tillbaka till år 1894 då inköp av mark påbörjades för blivande Bodens fästning. De senaste större förändringarna av Boden södra

skjutfält genomfördes under 1980-talet.

Skjutning sker bland annat med artilleri, granatgevär, automatkanon, granatkastare, helikopterammunition, flygplansammunition samt finkalibriga vapen på för denna verksamhet förberedda platser. Skjutbanor, vägbanksprängplats, Strid i bebyggelseanläggning samt CBRN-bana (bana för övning med kemiska – biologiska – radioaktiva – nukleära medel) finns på speciella platser. På fältet finns flertalet terrängfordonsstråk för stridsfordon, stridsvagnar m.m.

Kilens övningsfält

Kilens övningsfält är beläget ca tre mil väster om Bodens tätort och omfattar drygt ca 3 500 hektar. Kilen är ett tillkommande område som överförts till Försvaretsmakten under 2019, där skjutverksamhet inte bedrivits tidigare. Försvaretsmakten kommer att bedriva verksamhet inom området i enlighet med yrkad ram vilket innebär att verksamhet omfördelas från befintligt skjutfält inom Bodenområdet till Kilen.

Kusträsk skjutfält

Kusträsk skjutfält är beläget nordväst om Bodens tätort, gränsande i norr till sjöarna Krokträsket och Långsjön i Bodens kommun. Fältets areal är cirka 4 000 hektar och ligger i glesbefolkat område utan allt för stora störningar på omgivningen. Kusträsk skjutfält etablerades under 1940-talet och utökades under våren 2006 då mark vid Rörudden köptes in. Samövning kan bedrivas med alla ingående förband i en brigad eller mellan olika förbandstyper t ex pansar och artilleri. Fältet kan användas för stridsskjutning, både anfalls- och försvarsskjutning samt strid med mekaniserade förband och mörkerövningar. Fältet medger även möjlighet till stridsfordonsutbildning med anslutande stråk från Pagla övningsområde.

Pagla övningsområde med skjutbanor

Pagla övningsområde ligger cirka 3 km norr om Bodens tätort och omfattar knappt 1 400 hektar. Pagla ingick tidigare i Bodens fästning och nyttjades i början på 1900-talet för, på den tiden, långskjutande batterier. Senare byggdes skjutbanor

i området som efter ett flertal modernise-ringar fortfarande nyttjas av förbanden i Bodens garnison. Övningsområdet utgör idag ett av Bodens garnisons övningsområden. Området hyser sedan flera år tillbaka en anläggning för längdskidåkning samt skidskytte och nyttjas främst för skjutning med artilleri samt lösskjutning.

Gruvbergets övningsfält

Gruvbergets övningsfält är beläget ca 800 meter öster om Sävast tätort och omfattar drygt 230 hektar. Gruvbergets övningsfält är ett närövningsområde som består av kuperad terräng med myrar i väster samt med grupperings- och förlägningsområden i östra delen. Övningsområdet nyttjas till största del av sambands-, luftvärns- och artilleriförband.

Torrkölens övningsfält

Torrkölens övningsfält är beläget cirka 4 km öster om Bodens tätort och omfattar drygt 40 hektar. Torrkölen planerades tidigt att ingå som en del av Bodens fästning. I 1903 års planering var avsikten att Torrkölen skulle bli en framskjuten del av befästningsarbetet. År 1905 avbröts arbetet till förmån för andra delar av Bodens fästning. Området har därefter utgjort ett av Bodens garnisons övningsområden och nyttjas idag för skjutning med artilleri.

Hedens övningsfält

Hedens övningsområde utgörs av ett flackt flygfält omringat av skogsmarker. Området är beläget cirka 7 km väster om Bodens tätort och omfattar drygt 240 hektar. Hedens flygbas uppfördes under slutet av 1950-talet och togs i bruk av förbandet F 21 år 1960. Basen var en viktig del i den dåvarande krigsorganisationen. Flygvapnet nyttjade även basen som plats för vinterutbildning för flygförband från södra delar av Sverige. I samband med att flygvapnet övergick till flygplanet Viggen flyttades verksamheten till Vidsels flygplats. Nu används området som övningsfält samt för skjutning med artilleri.

BEDÖMNING AV PÅTAGLIG SKADA

Områdets avgränsning

Riksintresseområdet består av skjutfältet. För att förenkla bedömningen av vad som kan medföra

påtaglig skada på riksintresset har påverkansområden identifierats. Påverkansområdena tydliggör utbredning och typ av omgivningspåverkan för verksamheten som bedrivs inom riksintresset eller området av betydelse. För detta riksintresse utgörs påverkansområdena av *påverkansområde för buller eller annan risk och ett område med särskilt behov av hinderfrihet*.

Konflikter och synergier

Försvarsmakten kan konstatera att viss typ av verksamhet och övriga intressen riskerar medföra direkt eller indirekt skada på riksintressen för totalförsvarets militära del. Samtidigt kan konstateras att det finns lägen då en samlokalisering med övriga intressen kan ske utan att skada på riksintresset sker.

För att underlätta en bedömning om i vilka fall det föreligger en risk för skada på riksintresset redovisas i del 1 exempel på åtgärder som generellt bedöms medföra påtaglig skada samt exempel på åtgärder som Försvarsmakten bedömer i vissa fall kan samexistera med de militära intressena.

Samverkan med Försvarsmakten

I majoriteten av fallen är det endast Försvarsmakten som i egenskap av riksintressemyndighet kan göra bedömningen om en åtgärd riskerar att medföra påtaglig skada på ett riksintresse eller riskerar att motverka totalförsvarets militära dels intressen. Anledningen till det beror framför allt på försvarssekretess där endast Försvarsmakten har den heltäckande bilden kring aktuella underlagen för området. Försvarsmakten försöker i den utsträckning det är möjligt vara tydlig i planeringsunderlag (t.ex. i värdebeskrivningar och med påverkansområden) kring vilka åtgärder som kan innebära påtaglig skada vid och inom olika typer av områden, men oftast behöver en bedömning ske i varje enskilt fall utifrån den specifika platsens och ärendets förutsättningar och kan då inte alltid anges på förhand.

Med anledning av ovan behöver många ärenden och åtgärder skickas till Försvarsmakten för att få en bedömning av påverkan på riksintressets värde. I del 1 framgår mer information om när och hur samverkan ska ske med Försvarsmakten.

RIKSINTRESSE FÖR TOTALFÖRSVARETS MILITÄRA DEL BODENOMRÅDET - TM0068

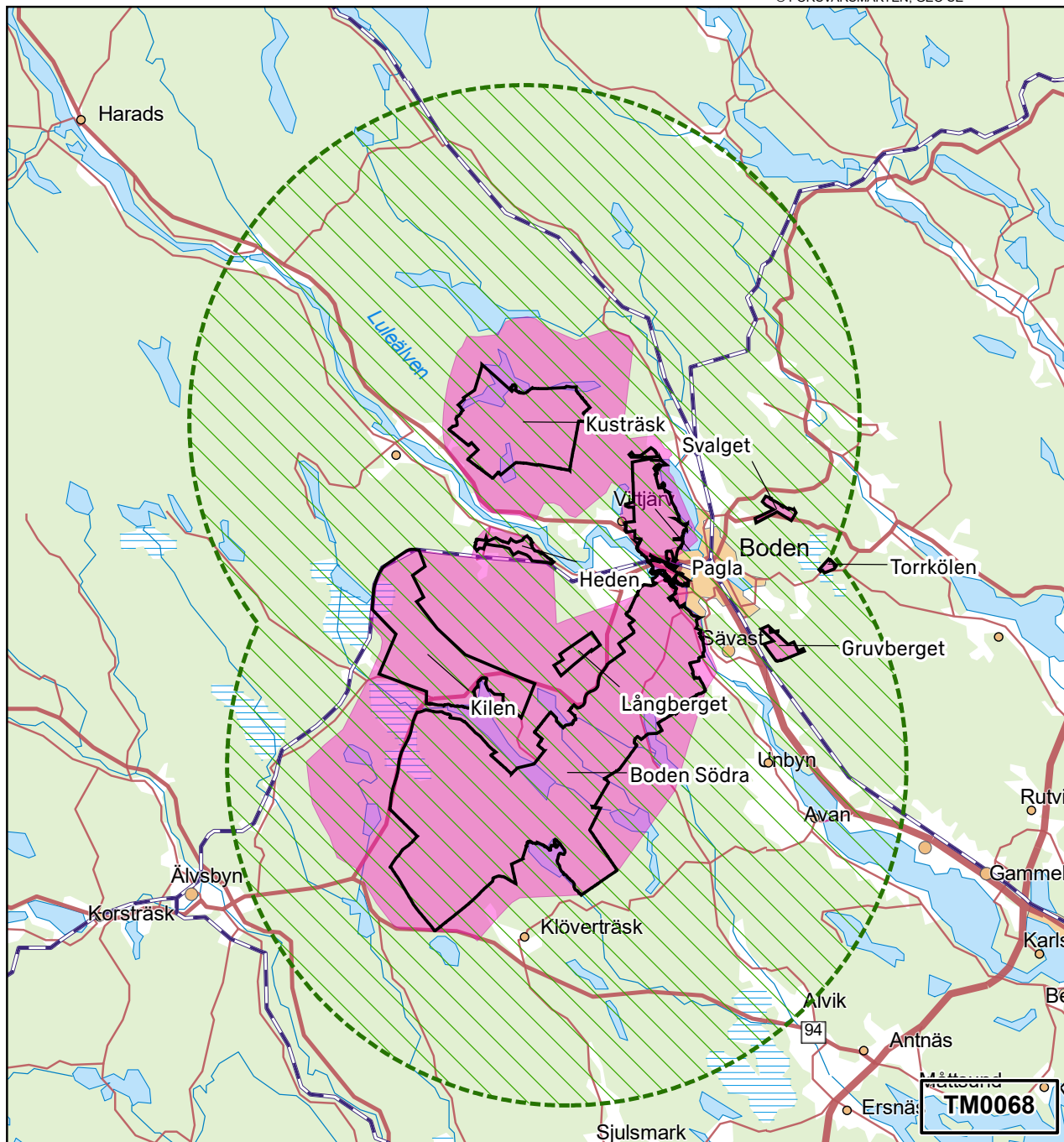
Kommun: Boden, Älvsbyn, Luleå, Piteå - Län: Norrbotten

För mer information om riksintresset
samt tillhörande påverkansområden,
se värdebeskrivningarna samt
www.forsvarsmakten.se

0 10 km

Producerad av Försvarsmakten Geo SE
Bakgrundskarta: Nationell militär vektorkarta (NMVK)
©Lantmäteriet/Försvarsmakten
Överlagrad information: Försvarsmakten
Kartprojektion: SWEREF99 TM
Skala: 1:350 000
Produkt ID: SE-260021:108
© FÖRSVARSMAKTEN, GEO SE

Öppna riksintressen 3 kap 9 § andra stycket MB

Riksintresse på land

Påverkansområden

Område med särskilt behov av hinderfrihet

Påverkansområde för buller eller annan risk

RIKSINTRESSE FÖR TOTALFÖRSVARETS MILITÄRA DEL BODENOMRÅDET - TM0068

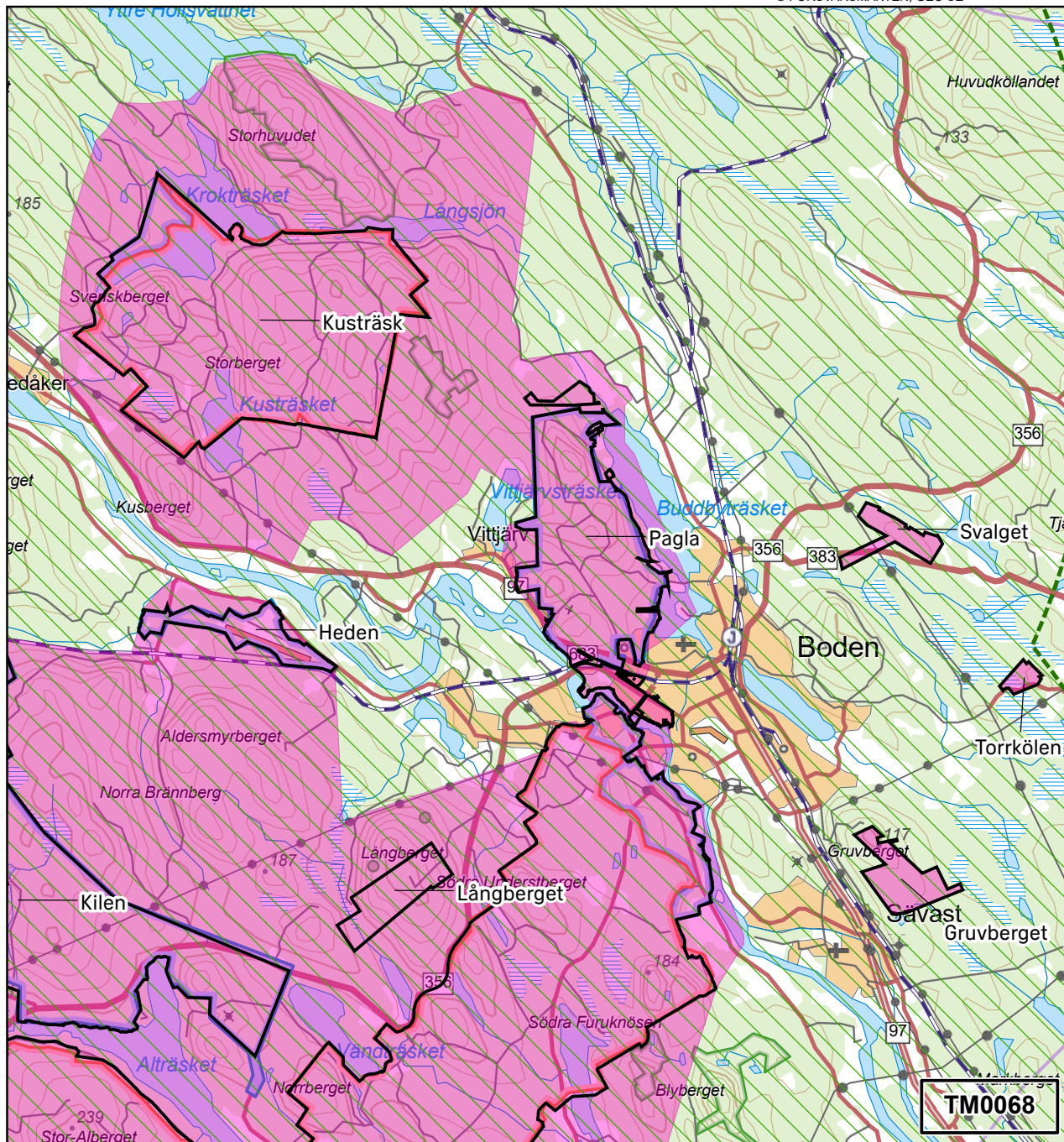
Kommun: Boden, Älvsbyn, Luleå, Piteå - Län: Norrbotten

För mer information om riksintresset
samt tillhörande påverkansområden,
se värdebeskrivningarna samt
www.forsvarsmakten.se

0 5 km

Producerad av Försvarsmakten Geo SE
Bakgrundskarta: Nationell militär vektorkarta (NMVK)
©Lantmäteriet/Försvarsmakten
Överlagrad information: Försvarsmakten
Kartprojektion: SWEREF99 TM
Skala: 1:140 000
Produkt ID: SE-260021:109
© FÖRSVARMAKTEN, GEO SE

Öppna riksintressen 3 kap 9 § andra stycket MB

Riksintresse på land

Påverkansområden

Område med särskilt behov av hinderfrihet

Påverkansområde för buller eller annan risk

RIKSINTRESSE FÖR TOTALFÖRSVARETS MILITÄRA DEL BODENOMRÅDET - TM0068

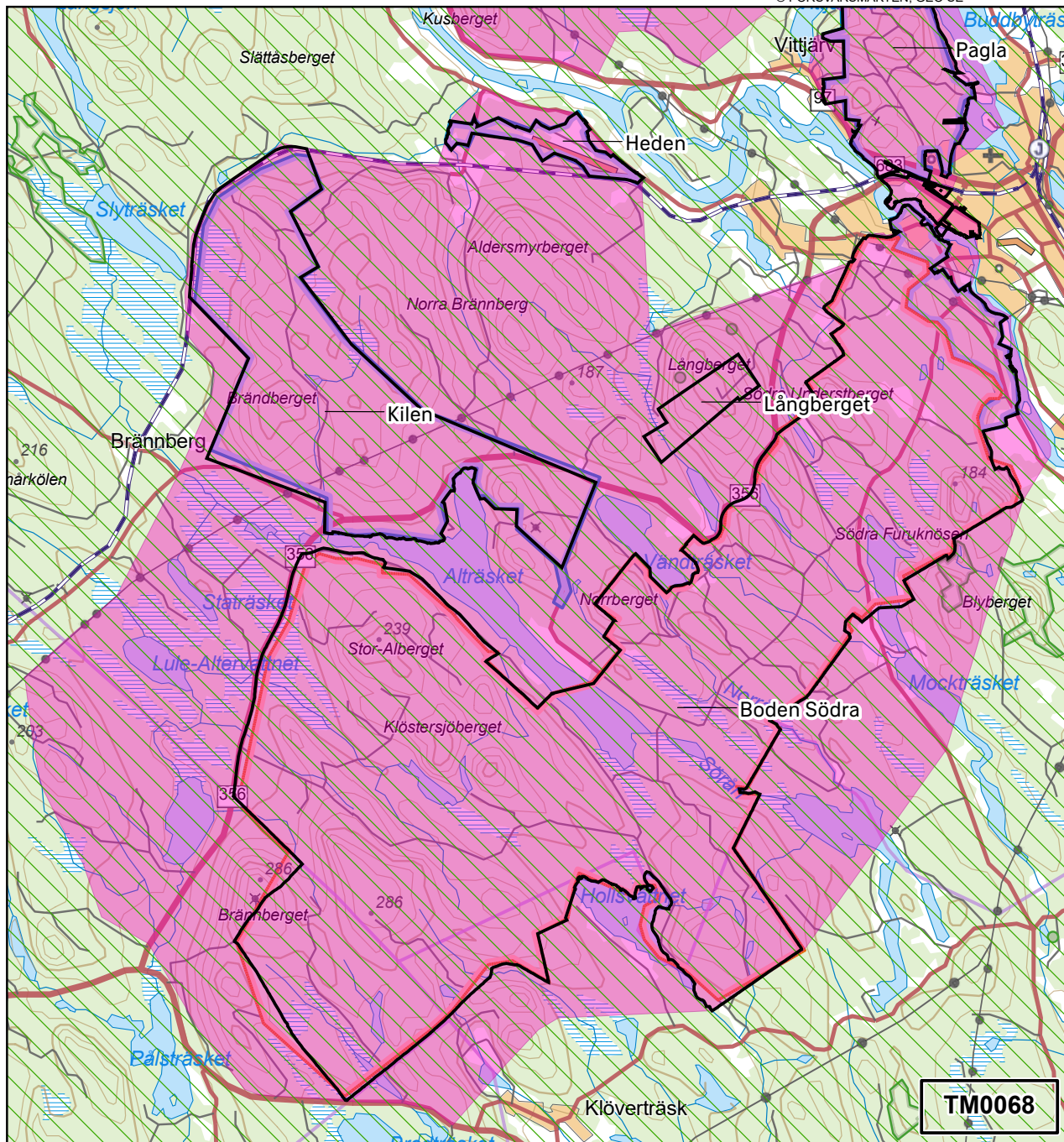
Kommun: Boden, Älvsbyn, Luleå, Piteå - Län: Norrbotten

För mer information om riksintresset
samt tillhörande påverkansområden,
se värdebeskrivningarna samt
www.forsvarsmakten.se

0 5 km

Producerad av Försvarmakten Geo SE
Bakgrundskarta: Nationell militär vektorkarta (NMVK)
©Lantmäteriet/Försvarmakten
Överlagrad information: Försvarmakten
Kartprojektion: SWEREF99 TM
Skala: 1:140 000
Produkt ID: SE-260021:110
© FÖRSVARSMAKTEN, GEO SE

Öppna riksintressen 3 kap 9 § andra stycket MB

Riksintresse på land

Påverkansområden

Område med särskilt behov av hinderfrihet

Påverkansområde för buller eller annan risk

Kalixfors skjutfält (TM0069), Kiruna och Gällivare kommuner, Norrbottens län

VÄRDEBESKRIVNING

Läs även tematisk värdebeskrivning för övnings- och skjutfält. Kalixfors skjutfält är ett utpekat *riksintresseanspråk* för totalförsvarets militära del enligt 3 kap. 9 § andra stycket miljöbalken.

Kalixfors skjutfält är beläget söder om Kiruna stad och berör Kiruna och Gällivare kommuner. Skjutfältet omfattar cirka 11 000 hektar och huvuddelen av området är bevuxet av fjällbjörkskog. De högsta höjderna inom skjutfältet saknar däremot träd.

Skjutfältet fick sin nuvarande utformning 1992 men militär verksamhet har bedrivits i området sedan 1941, då som krigsflygfält. Det finns idag kvar ett flygfält som kan komma att utgöra en resurs för framtida verksamhet.

Skjutfältets verksamhet är tillståndspliktig och prövad. Den prövade verksamheten omfattar bland annat skjutning med fin- och grovkalibrig ammunition samt sprängningar som påverkar omgivningen även utanför skjutfältets gräns.

Övnings- och skjutfält utgör omistliga produktionsresurser för Försvarsmaktens övningar med förekommande utrustning och vapensystem och är därför områden av riksintresse. Kalixfors skjutfält är ett sådant område, som dessutom har unika förutsättningar för vinterutbildning i subarktisk miljö. Det är därför väsentligt att skjutfältets funktion kan skyddas och bibehållas.

Skjutfältet nyttjas i huvudsak av Lapplandsjägargruppen (MR N) för hemvärns- och frivilligutbildning, därutöver nyttjas skjutfältet även av andra förband ur Försvarsmakten för utbildning i vintermiljö. Inom fältet kan olika övningsmoment genomföras med skarp ammunition från flera skjutområden samtidigt med riskområdena belägna inom fältets egna gränser. Sådana övningar kan enbart genomföras på särskilt anordnad mark som fritt kan disponeras av Försvarsmakten.

BEDÖMNING AV PÅTAGLIG SKADA

Områdets avgränsning

Riksintresseområdet består av skjutfältet. För att förenkla bedömningen av vad som kan medföra

påtaglig skada på riksintresset har påverkansområdena identifierats. Påverkansområdena tydliggör utbredning och typ av omgivningspåverkan för verksamheten som bedrivs inom riksintresset eller området av betydelse. För detta riksintresse utgörs påverkansområdena av *påverkansområde för buller eller annan risk* och ett *område med särskilt behov av hinderfrihet*.

Konflikter och synergier

Försvarsmakten kan konstatera att viss typ av verksamhet och övriga intressen riskerar medföra direkt eller indirekt skada på riksintressen för totalförsvarets militära del. Samtidigt kan konstateras att det finns lägen då en samlokalisering med övriga intressen kan ske utan att skada på riksintresset sker.

För att underlätta en bedömning om i vilka fall det föreligger en risk för skada på riksintresset redovisas i del 1 exempel på åtgärder som generellt bedöms medföra påtaglig skada samt exempel på åtgärder som Försvarsmakten bedömer i vissa fall kan samexistera med de militära intressena.

SAMVERKAN MED FÖRSVARSMAKTEN

I majoriteten av fallen är det endast Försvarsmakten som i egenskap av riksintressemyndighet kan göra bedömningen om en åtgärd riskerar att motverka totalförsvarets militära dels intressen. Anledningen till det beror framför allt på försvarssekretess där endast Försvarsmakten har den heltäckande bilden kring aktuella underlagen för området. Försvarsmakten försöker i den utsträckning det är möjligt vara tydlig i planeringsunderlag (t.ex. i värdebeskrivningar och med påverkansområden) kring vilka åtgärder som kan påverka vid och inom olika typer av områden, men oftast behöver en bedömning ske i varje enskilt fall utifrån den specifika platsens och ärendets förutsättningar och kan då inte alltid anges på förhand.

Med anledning av ovan behöver många ärenden och åtgärder skickas till Försvarsmakten för att få en bedömning av påverkan på området. I del 1 framgår mer information om när och hur samverkan ska ske med Försvarsmakten.

RIKSINTRESSE FÖR TOTALFÖRSVARETS MILITÄRA DEL KALIXFORS SKJUTFÄLT - TM0069

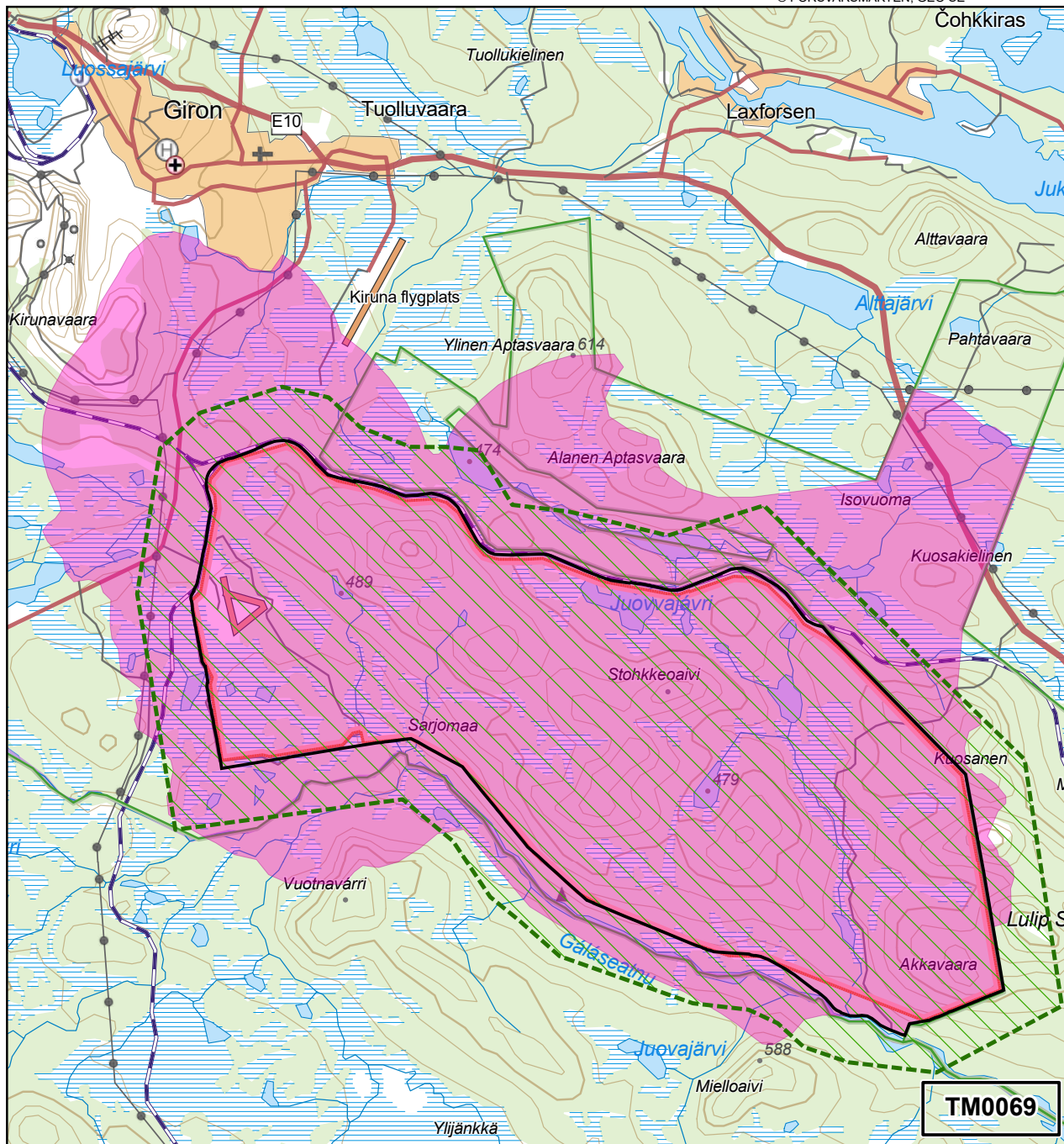
Kommun: Kiruna - Län: Norrbotten

För mer information om riksintresset
samt tillhörande påverkansområden,
se värdebeskrivningarna samt
www.forsvarsmakten.se

0 5 km

Producerad av Försvarsmakten Geo SE
Bakgrundskarta: Nationell militär vektorkarta (NMVK)
©Lantmäteriet/Försvarsmakten
Överlagrad information: Försvarsmakten
Kartprojektion: SWEREF99 TM
Skala: 1:125 000
Produkt ID: SE-260021:97
© FÖRSVARSMAKTEN, GEO SE

Öppna riksintressen 3 kap 9 § andra stycket MB

Riksintresse på land

Påverkansområden

Område med särskilt behov av hinderfrihet

Påverkansområde för buller eller annan risk

Lombens och Orrträsk skjutfält (TM0070), Kalix, Överkalix, Övertorneå och Haparanda kommuner, Norrbottens län

VÄRDEBESKRIVNING

Läs även tematisk värdebeskrivning för övnings- och skjutfält. Lombens och Orrträsk skjutfält är ett utpekat *riksintresseanspråk* för totalförsvarets militära del enligt 3 kap. 9 § andra stycket miljöbalken.

Området ligger i glesbygd vars läge medför att tillstånd kan ges för många skjutdagar med olika vapenslag. Området består av två skjutfält och ett läger. Dessutom finns fem artilleriområden som medger skjutning in över Lombens skjutfält. Skjutfältet ligger i ett större sammanhängande skogsområde väl avskilt från bebyggelse. Lombens och Orrträsk skjutfält nyttjas främst av förbanden i Boden samt Lapplandsjägargruppen (MR N) för hemvärns- och frivilligutbildning men även av till exempel utländska enheter, ingenjör-, underhålls-, helikopter- och flygvapenutbildning samt militära skolor. I 19, A 8 och F 21 är de förband som står för den främsta beläggningen.

Skjutfältets verksamhet är tillståndspliktig och prövad. Den prövade verksamheten omfattar bland annat skjutning med fin- och grovkalibrig ammunition samt sprängningar som påverkar omgivningen även utanför skjutfältets gräns.

Lombens skjutfält

Lombens skjutfält ligger fyra mil norr om Kalix tätort i Kalix och Överkalix kommuner. Fältet har en areal av cirka 6 000 hektar inklusive arrenderad mark. Skjutfältet utgörs av låglänta områden bestående av sumpskog och myrmark. De vanligaste naturtyperna är ung barrskog tillsammans med en stor andel våtmark. En rullstensås löper tvärs igenom hela fältet i sydöstlig och nordvästlig riktning.

I samband med andra världskriget genomförde dåvarande krigsmakten skarpskjutning i området Lomben Storträsk. År 1968 bildades det första skjutfältet benämnt Lomben. De förband som då övade var i huvudsak cykelskytteförband.

Orrträsk skjutfält

Orrträsk skjutfält är beläget cirka tre mil norr om Kalix tätort och cirka en mil söder om Lombens skjutfält. Skjutfältet omfattar cirka 900 hektar mark och består till störst del av skog. I samband med andra världskriget genomförde dåvarande krigsmakten skarpskjutning i bland annat Orrträsk. De första övningarna som genomfördes var artilleriskjutning från vägen mot Vitvattnet mot terrängen vid Orrträsk. 1970 bildades Orrträsk skjutfält.

BEDÖMNING AV PÅTAGLIG SKADA

Områdets avgränsning

Riksintresseområdet består av skjutfältet. För att förenkla bedömningen av vad som kan medföra påtaglig skada på riksintresset har påverkansområden identifierats. Påverkansområdena tydliggör utbredning och typ av omgivningspåverkan för verksamheten som bedrivs inom riksintresset eller området av betydelse. För detta riksintresse utgörs påverkansområdena av *påverkansområde för buller eller annan risk* och ett område med *särskilt behov av hinderfrihet*.

Konflikter och synergier

Försvarsmakten kan konstatera att viss typ av verksamhet och övriga intressen riskerar medföra direkt eller indirekt skada på riksintressen för totalförsvarets militära del. Samtidigt kan kon-

stateras att det finns lägen då en samlokalisering med övriga intressen kan ske utan att skada på riksintresset sker.

För att underlätta en bedömning om i vilka fall det föreligger en risk för skada på riksintresset redovisas i del 1 exempel på åtgärder som generellt bedöms medföra påtaglig skada samt exempel på åtgärder som Försvarsmakten bedömer i vissa fall kan samexistera med de militära intressena.

SAMVERKAN MED FÖRSVARSMAKTEN

I majoriteten av fallen är det endast Försvarsmakten som i egenskap av riksintressemyndighet kan göra bedömningen om en åtgärd riskerar att motverka totalförsvarets militära dels intressen. Anledningen till det beror framför allt på försvarssekretess där endast Försvarsmakten har den heltäckande bilden kring aktuella underlagen för området. Försvarsmakten försöker i den utsträckning det är möjligt vara tydlig i planeringsunderlag (t.ex. i värdebeskrivningar och med påverkansområden) kring vilka åtgärder som kan påverka vid och inom olika typer av områden, men oftast behöver en bedömning ske i varje enskilt fall utifrån den specifika platsens och ärendets förutsättningar och kan då inte alltid anges på förhand.

Med anledning av ovan behöver många ärenden och åtgärder skickas till Försvarsmakten för att få en bedömning av påverkan på området. I del 1 framgår mer information om när och hur samverkan ska ske med Försvarsmakten.

RIKSINTRESSE FÖR TOTALFÖRSVARETS MILITÄRA DEL LOMBENS OCH ORRTRÄSKS SKJUTFÄLT - TM0070

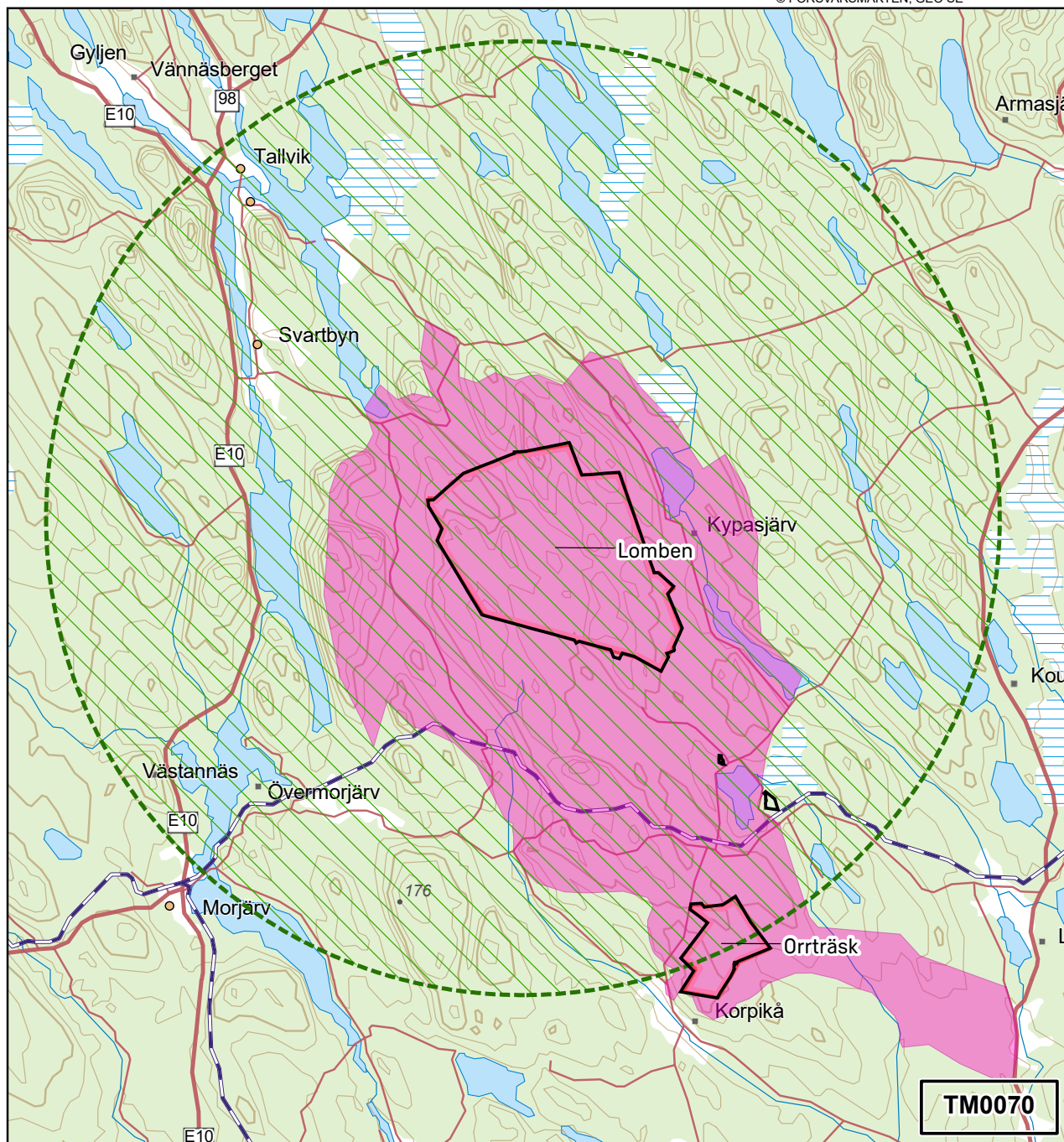
Kommun: Kalix, Överkalix, Övertorneå, Haparanda - Län: Norrbotten

För mer information om riksintresset
samt tillhörande påverkansområden,
se värdebeskrivningarna samt
www.forsvarsmakten.se

0 5 km

Producerad av Försvarsmakten Geo SE
Bakgrundskarta: Nationell militär vektorkarta (NMVK)
©Lantmäteriet/Försvarsmakten
Överlagrad information: Försvarsmakten
Kartprojektion: SWEREF99 TM
Skala: 1:250 000
Produkt ID: SE-260021:46
© FÖRSVARSMAKTEN, GEO SE

Öppna riksintressen 3 kap 9 § andra stycket MB

Riksintresse på land

Påverkansområden

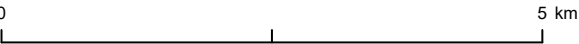
Område med särskilt behov av hinderfrihet

Påverkansområde för buller eller annan risk

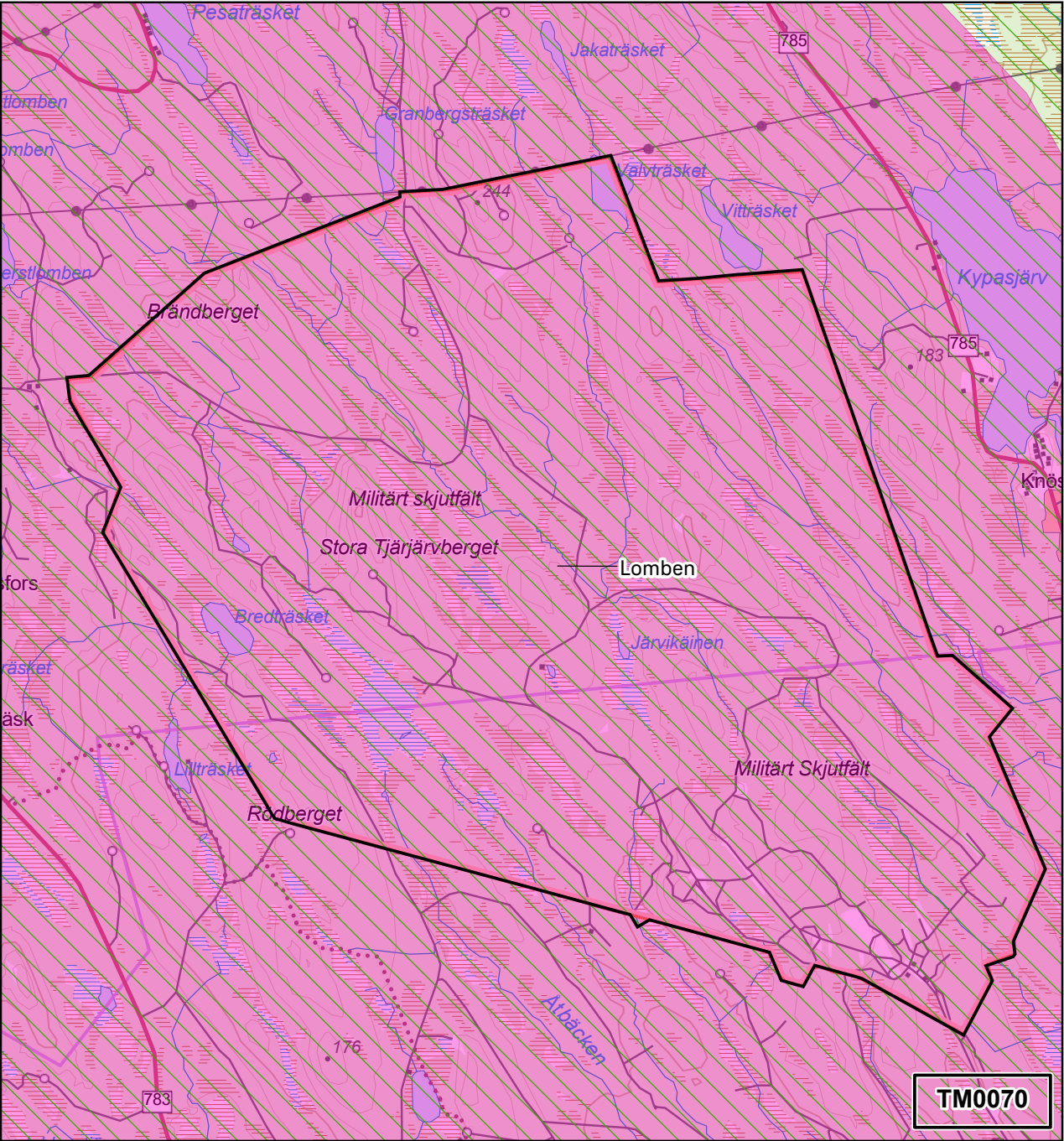
RIKSINTRESSE FÖR TOTALFÖRSVARETS MILITÄRA DEL LOMBENS OCH ORRTRÄSKS SKJUTFÄLT - TM0070

Kommun: Kalix, Överkalix, Övertorneå, Haparanda - Län: Norrbotten

För mer information om riksintresset
samt tillhörande påverkansområden,
se värdebeskrivningarna samt
www.forsvarsmakten.se

Producerad av Försvarsmakten Geo SE
Bakgrundskarta: Nationell militär vektorkarta (NMVK)
©Lantmäteriet/Försvarsmakten
Överlagrad information: Försvarsmakten
Kartprojektion: SWEREF99 TM
Skala: 1:65 000
Produkt ID: SE-260021:47
© FÖRSVARSMAKTEN, GEO SE

Öppna riksintressen 3 kap 9 § andra stycket MB

Riksintresse på land

Påverkansområden

Område med särskilt behov av hinderfrihet

Påverkansområde för buller eller annan risk

RIKSINTRESSE FÖR TOTALFÖRSVARETS MILITÄRA DEL ORRTRÄSKS SKJUTFÄLT - TM0070

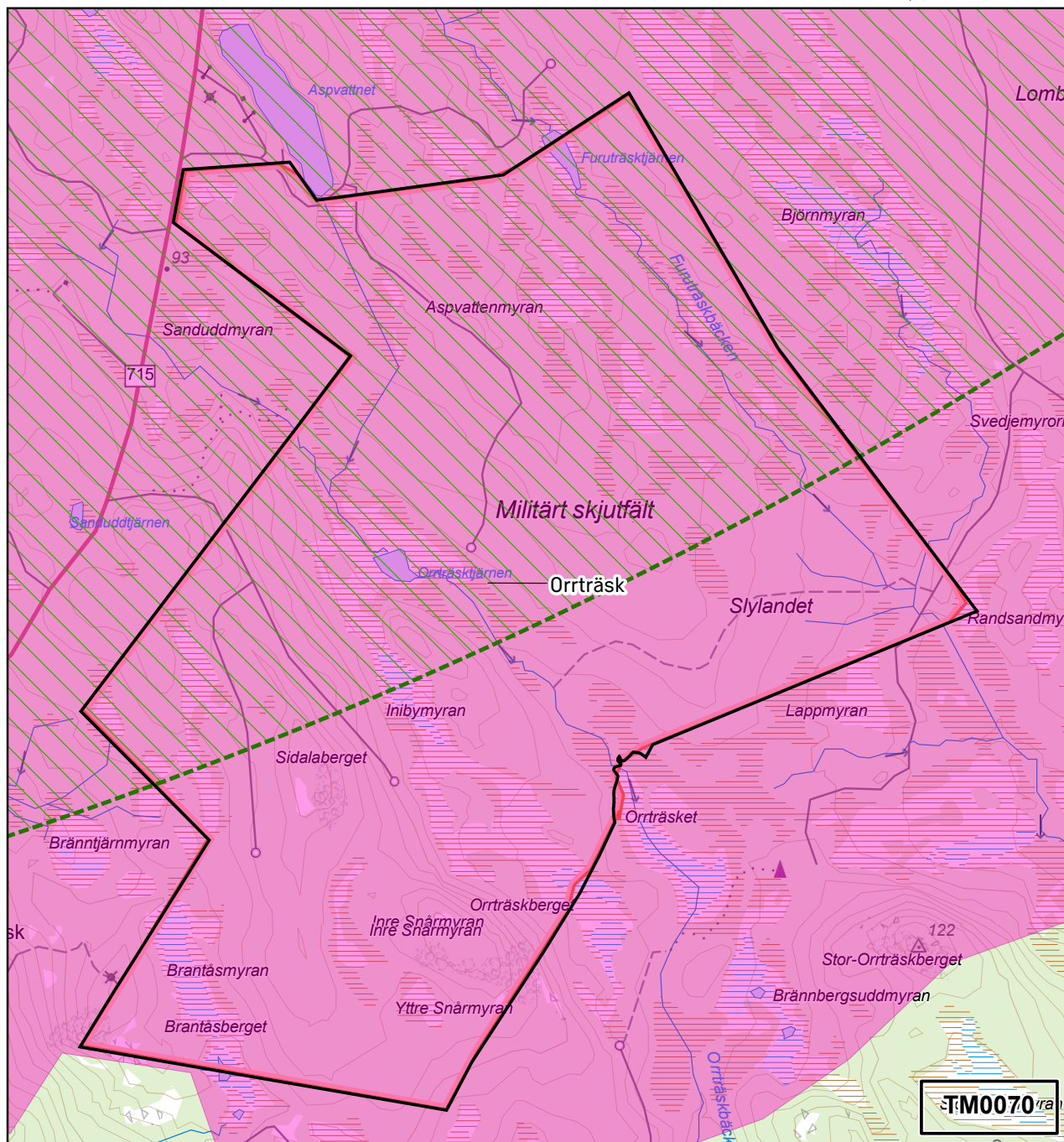
Kommun: Kalix, Överkalix, Övertorneå, Haparanda - Län: Norrbotten

För mer information om riksintresset
samt tillhörande påverkansområden,
se värdebeskrivningarna samt
www.forsvarsmakten.se

0 1 500 m

Producerad av Försvarsmakten Geo SE
Bakgrundskarta: Nationell militär vektorkarta (NMVK)
©Lantmäteriet/Försvarsmakten
Överlagrad information: Försvarsmakten
Kartprojektion: SWEREF99 TM
Skala: 1:25 000
Produkt ID: SE-260021:48
© FÖRSVARSMAKTEN, GEO SE

Öppna riksintressen 3 kap 9 § andra stycket MB

Riksintresse på land

Påverkansområden

Område med särskilt behov av hinderfrihet

Påverkansområde för buller eller annan risk

Vidsels skjutfält och provplats (TM0071), Jokkmokk, Arjeplog och Arvidsjaurs kommuner, Norrbottens län

VÄRDEBESKRIVNING

Vidsels skjutfält och provplats (TM0071) är ett utpekade riksintresseanspråk för totalförsvarets militära del enligt 3 kap. 9 § andra stycket miljöbalken.

Provplats Vidsel (Robotförsöksplats Norrland, RFN) började byggas år 1958 för utprovning av robotsystem. Ett mindre område nordväst om Nausta, i nordligaste delen av nuvarande provområde, hade använts för robotprov redan 1955 efter medgivande från kungen.

När det stod klart att prov med avancerade jakt- och luftvärnsrobotar krävde en tillgång till ett permanent avgränsat område begärde Kungliga Flygförvaltningen att få ett betydligt större område i anspråk i närheten av Vidsels övningsflygplats. Efter beslut i riksdagen 1960 tillkom provplats Vidsel nuvarande provområde. Provplats Vidsel utgör sedan 1958 en strategisk resurs för Sverige och för totalförsvaret.

Provplatsens verksamhet är tillståndspliktig och prövad. Den prövade verksamheten omfattar bland annat civil och militär skjut- och provverksamhet samt sprängningar vid provplatser inom provområdet.

Provverksamhet och övningar måste även fortsättningsvis kunna genomföras med skarp ammunition till förekommande vapensystem med

hög skjutsäkerhet utan risk för tredje man.

Övnings- och skjutfält och provplatser utgör nödvändiga produktionsresurser för Försvarsmaktens övningar med förekommande utrustning och vapensystem är därför områden av riksintresse. Vidsels skjutfält/provplats är ett sådant område som nyttjas av FMV och Försvarsmakten. Inom fältet kan olika övningsmoment genomföras med skarp ammunition från flera skjutområden samtidigt med riskområdena belägna inom fältets egna gränser. Vidsels skjutfält/provplats har kapacitet för samövningar med flygförband. Sådana övningar kan enbart genomföras på särskilt anordnad mark som fritt kan disponeras av FMV och Försvarsmakten. Det är väsentligt att denna funktion kan skyddas och bibehållas.

BEDÖMNING AV PÅTAGLIG SKADA

Områdets avgränsning

För att förenkla bedömningen av vad som kan medföra påtaglig skada på riksintresset har påverkansområdena identifierats. Påverkansområdena tydliggör utbredning och typ av omgivningsspåverkan för verksamheten som bedrivs inom riksintresset eller området av betydelse. För detta riksintresse utgörs påverkansområdena av ett *påverkansområde för buller eller annan risk* och ett *stoppområde för höga objekt*.

Konflikter och synergier

Försvarmakten kan konstatera att viss typ av verksamhet och övriga intressen riskerar medföra direkt eller indirekt skada på riksintressen för totalförsvarets militära del. Samtidigt kan konstateras att det finns lägen då en samlokalisering med övriga intressen kan ske utan att skada på riksintresset sker.

För att underlätta en bedömning om i vilka fall det föreligger en risk för skada på riksintresset redovisas i del 1 exempel på åtgärder som generellt bedöms medföra påtaglig skada samt exempel på åtgärder som Försvarmakten bedömer i vissa fall kan samexistera med de militära intressena.

SAMVERKAN MED FÖRSVARSMAKTEN

I majoriteten av fallen är det endast Försvarmakten som i egenskap av riksintressemyndighet kan göra bedömningen om en åtgärd riskerar att medföra påtaglig skada på ett riksint-

resse eller riskerar att motverka totalförsvarets militära dels intressen. Anledningen till det beror framför allt på försvarssekretess där endast Försvarmakten har den heltäckande bilden kring aktuella underlagen för området. Försvarmakten försöker i den utsträckning det är möjligt vara tydlig i planeringsunderlag (t.ex. i värdebeskrivningar och med påverkansområden) kring vilka åtgärder som kan innebära påtaglig skada vid och inom olika typer av områden, men oftast behöver en bedömning ske i varje enskilt fall utifrån den specifika platsens och ärendets förutsättningar och kan då inte alltid anges på förhand.

Med anledning av ovan behöver många ärenden och åtgärder skickas till Försvarmakten för att få en bedömning av påverkan på riksintressets värde. I del 1 framgår mer information om när och hur samverkan ska ske med Försvarmakten.

STOPPOMRÅDE FÖR HÖGA OBJEKT FÖR TOTALFÖRSVARETS MILITÄRA DEL TM0071, TM0072 OCH TM0074

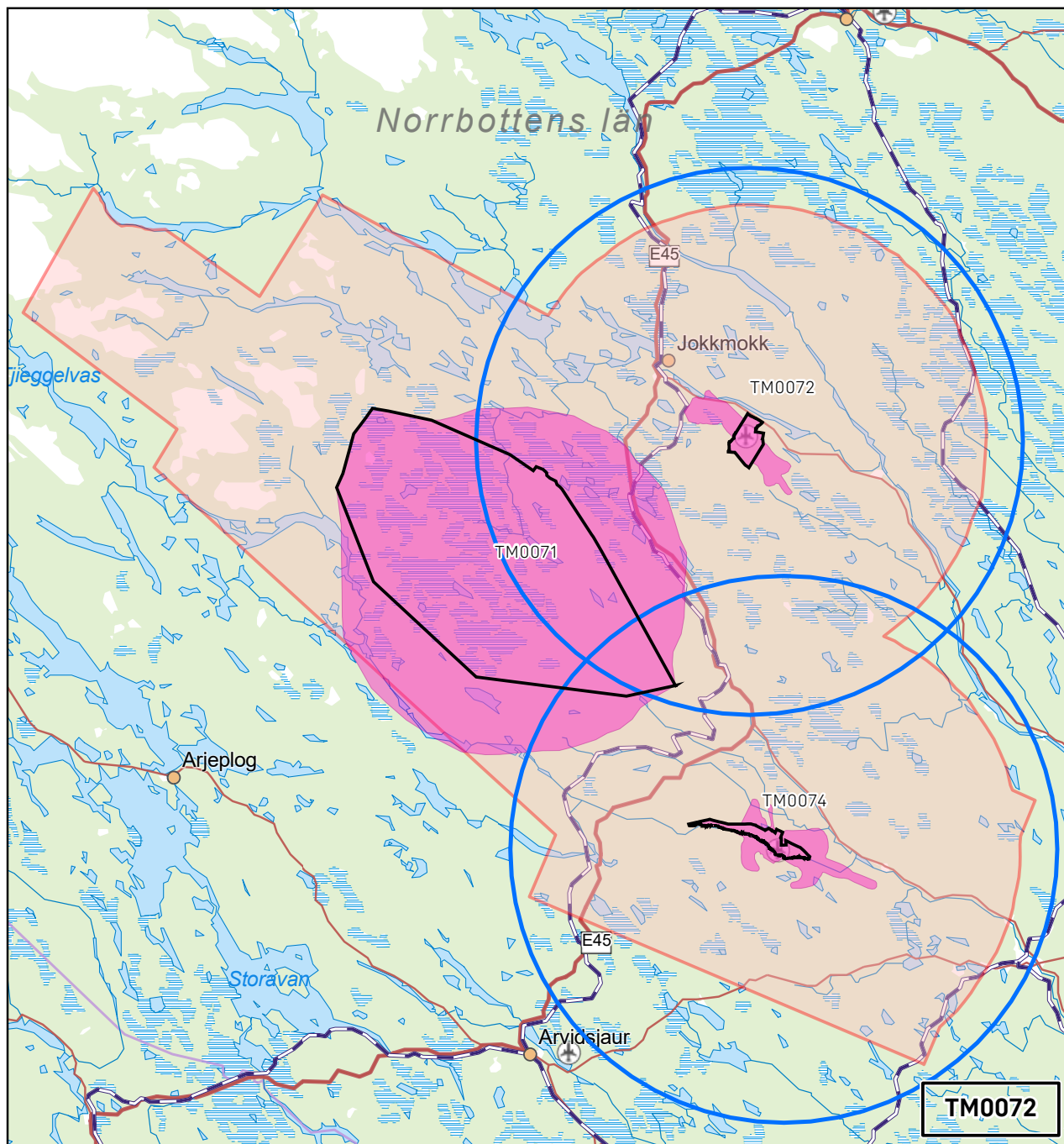
Kommun: Arvidsjaur, Arjeplog, Jokkmokk, Gällivare, Älvsbyn, Piteå, Boden - Län: Norrbotten

För mer information om riksintresset
samt tillhörande påverkansområden,
se värdebeskrivningarna samt
www.forsvarsmakten.se

0 40 km

Producerad av Försvarsmakten Geo SE
Bakgrundskarta: Nationell militär vektorkarta (NMVK)
©Lantmateriet/Försvarsmakten
Överlagrad information: Försvarsmakten
Kartprojektion: SWEREF99 TM
Skala: 1:1 000 000
Produkt ID: SE-260021: 1004
© FÖRSVARSMAKTEN, GEO SE

Öppna riksintressen 3 kap 9 § andra stycket MB

Riksintresse på land

Påverkansområden

MSA-område

Påverkansområde för buller eller annan risk

Stoppområde för höga objekt

RIKSINTRESSE FÖR TOTALFÖRSVARETS MILITÄRA DEL VIDSELS SKJUTFÄLT/PROVPLATS RFN - TM0071

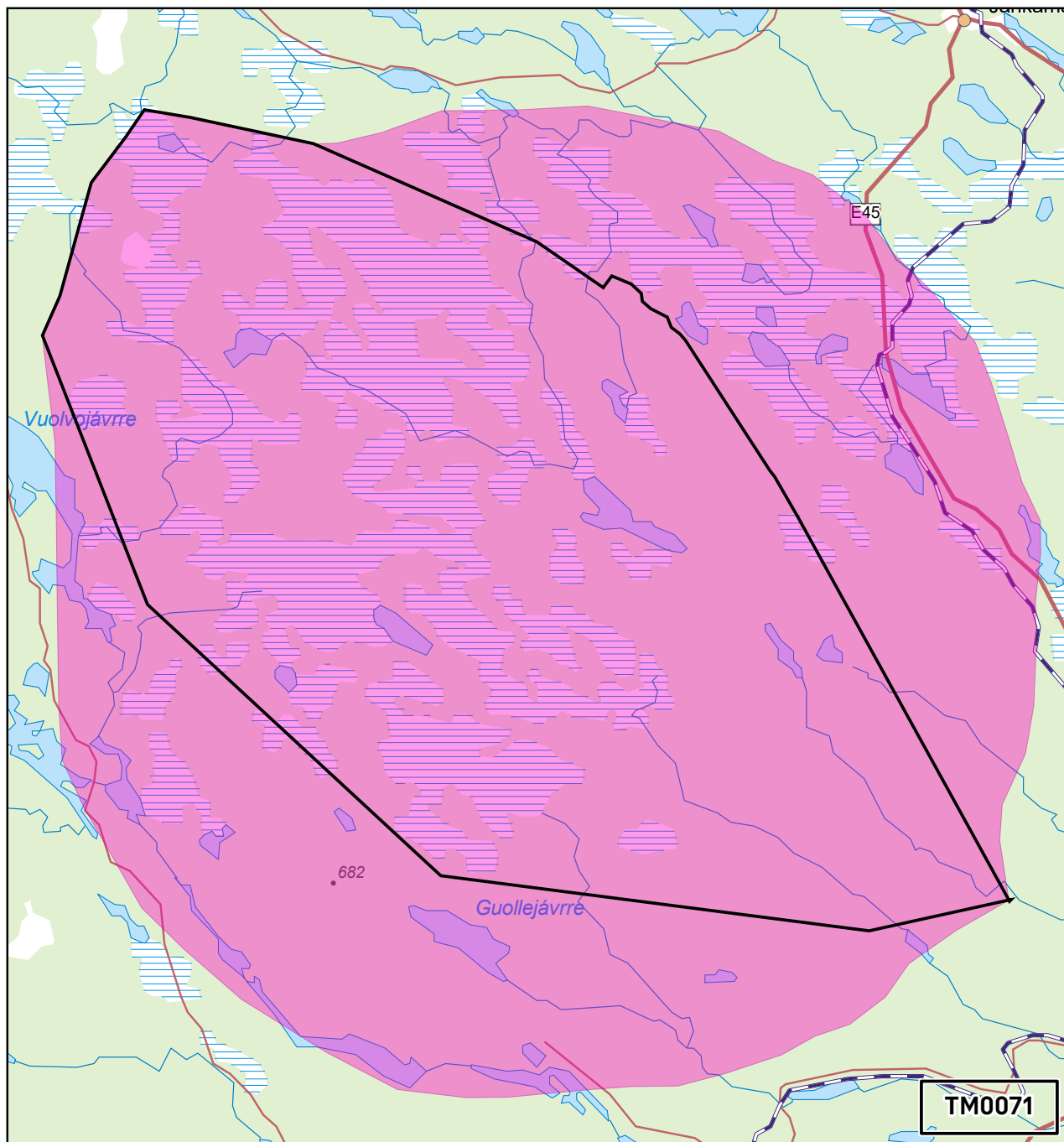
Kommun: Jokkmokk, Arjeplog - Län: Norrbotten

För mer information om riksintresset
samt tillhörande påverkansområden,
se värdebeskrivningarna samt
www.forsvarsmakten.se

0 10 km

Producerad av Försvarmakten Geo SE
Bakgrundskarta: Nationell militär vektorkarta (NMVK)
©Lantmäteriet/Försvarmakten
Överlagrad information: Försvarmakten
Kartprojektion: SWEREF99 TM
Skala: 1:350 000
Produkt ID: SE-260021:49
© FÖRSVARSMAKTEN, GEO SE

Öppna riksintressen 3 kap 9 § andra stycket MB

Riksintresse på land

Påverkansområden

Påverkansområde för buller eller annan risk

Jokkmokks flygbas (TM0072), Jokkmokks kommun, Norrbottens län

VÄRDEBESKRIVNING

Såtenäs flottiljJokkmokks flygbas är ett utpekad *riksintresseanspråk* för totalförsvarets militära del enligt 3 kap. 9 § andra stycket miljöbalken.

Jokkmokks flygbas är belägen på Kåivoheden 18 km öster om Jokkmokk, intill riksväg 97 och Lilla Luleälven, inom Jokkmokks kommun.

Flygplatsen uppfördes mellan åren 1972 till 1975 och togs i bruk hösten år 1975. År 1989 kompletterades flygplatsen med en ny drivmedelsanläggning för fordon samt tvätthall, brandgarage och fordonsgarage. Under tidigare delen av 1990-talet planerade Luftfartsverkets beredskapssektion utbyggnad av Jokkmokks flygplats. I samband med detta framförde Jokkmokks kommun sitt intresse av att på lämpligt sätt komplettera utbyggnaden så att flygplatsen kunde godkännas för civil luftfart. Utbyggnaden samt komplettering som svarar mot civil kod 2C genomfördes under slutet av år 1996 och färdigställdes år 1997. Flygplatsen blev godkänd av luftfartsinspektionen för civil trafik 2000-05-18.

Flygbasens rullbana har måtten 2 000 x 25 meter och bana 32 är försedd med hög- och lågintensiv inflygningsljus med blix (I 2). I anslutning till rullbanan finns även två sambands- och transportplattor. Båda kan ta emot flygplan av upp till Herkules (Tp 84) storlek.

Flygbasens verksamhet är anmälningspliktig och prövad. Den prövade verksamheten omfattar bland annat militära flygrörelser som påverkar omgivningen även utanför flygbasens gräns.

Värdet av flygplatsen består i första hand av möjligheterna att fortsatt nyttja flygplatsen för utbildning på enhetsflygplanet JAS 39 Gripen och för övningar av krigsfunktioner. Flygplatsen ska även, liksom alla militära flygplatser, utgöra reservflygplats och alternativ landningsplats för flygande enheter, dels vid pågående flygtjänst i händelse av otjänlig väderlek vid återgång till ordinarie flygplats, och dels vid nödsituationer.

BEDÖMNING AV PÅTAGLIG SKADA

Områdets avgränsning

Riksintresseområdet består av flygbasen. För att förenkla bedömningen av vad som kan medföra påtaglig skada på riksintresset har påverkansområdena identifierats. Påverkansområdena tydliggör utbredning och typ av omgivningspåverkan för verksamheten som bedrivs inom riksintresset eller området av betydelse. För detta riksintresse utgörs påverkansområdena av *påverkansområde för buller eller annan risk, stoppområde för höga objekt samt MSA-område*.

Konflikter och synergier

Försvarmakten kan konstatera att viss typ av verksamhet och övriga intressen riskerar medföra direkt eller indirekt skada på riksintressen för totalförsvarets militära del. Samtidigt kan konstateras att det finns lägen då en samlokalisering med övriga intressen kan ske utan att skada på riksintresset sker.

För att underlätta en bedömning om i vilka fall det föreligger en risk för skada på riksintresset redovisas i del 1 exempel på åtgärder som generellt bedöms medföra påtaglig skada samt exempel på åtgärder som Försvarmakten bedömer i vissa fall kan samexistera med de militära intressena.

SAMVERKAN MED FÖRSVARSMAKTEN

I majoriteten av fallen är det endast Försvarmakten som i egenskap av riksintressemyndighet kan göra bedömningen om en åtgärd riskerar att medföra påtaglig skada på ett riksint-

resse eller riskerar att motverka totalförsvarets militära dels intressen. Anledningen till det beror framför allt på försvarssekretess där endast Försvarmakten har den heltäckande bilden kring aktuella underlagen för området. Försvarmakten försöker i den utsträckning det är möjligt vara tydlig i planeringsunderlag (t.ex. i värdebeskrivningar och med påverkansområden) kring vilka åtgärder som kan innebära påtaglig skada vid och inom olika typer av områden, men oftast behöver en bedömning ske i varje enskilt fall utifrån den specifika platsens och ärendets förutsättningar och kan då inte alltid anges på förhand.

Med anledning av ovan behöver många ärenden och åtgärder skickas till Försvarmakten för att få en bedömning av påverkan på riksintressets värde. I del 1 framgår mer information om när och hur samverkan ska ske med Försvarmakten.

STOPPOMRÅDE FÖR HÖGA OBJEKT FÖR TOTALFÖRSVARETS MILITÄRA DEL TM0071, TM0072 OCH TM0074

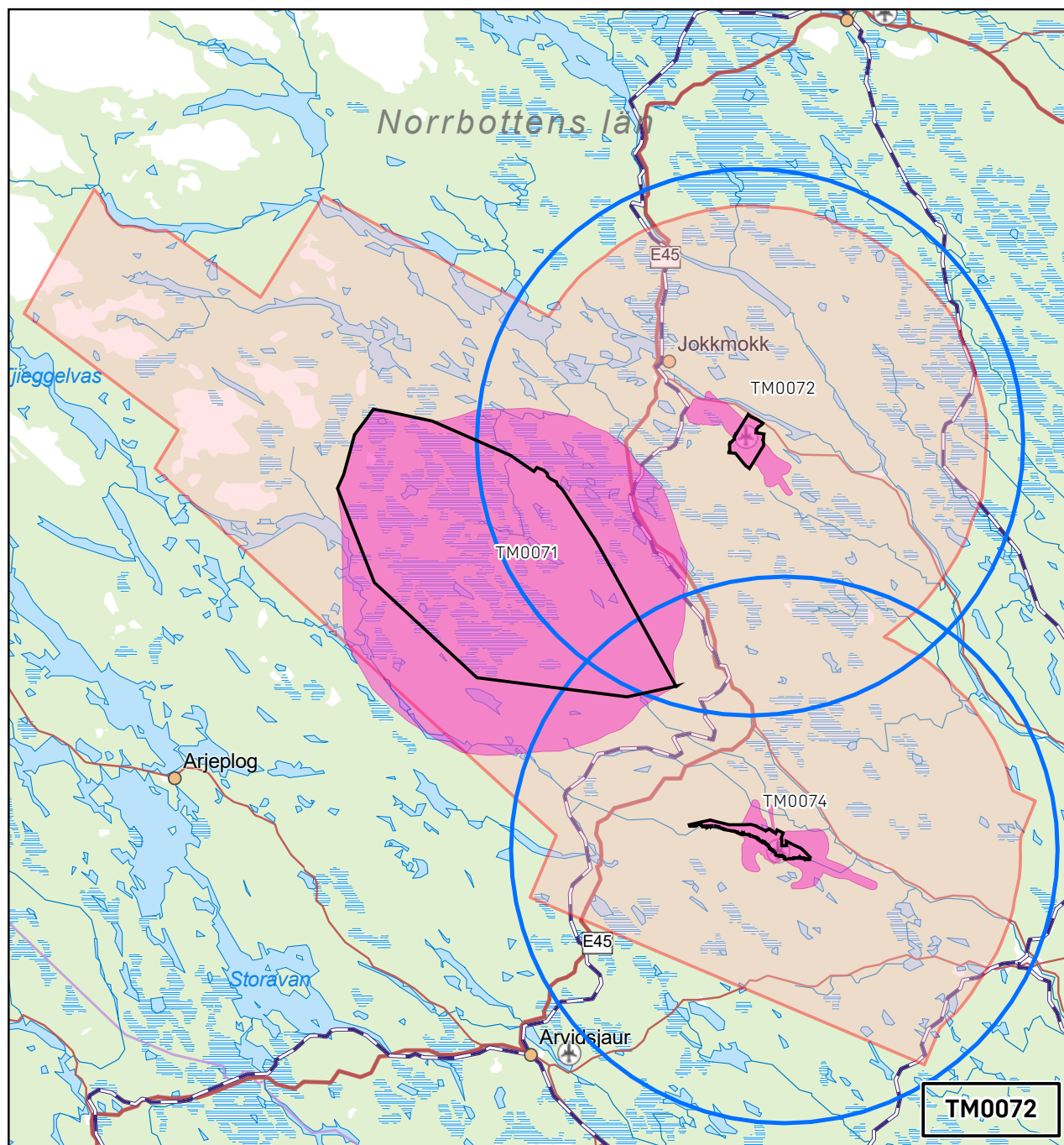
Kommun: Arvidsjaur, Arjeplog, Jokkmokk, Gällivare, Älvsbyn, Piteå, Boden - Län: Norrbotten

För mer information om riksintresset
samt tillhörande påverkansområden,
se värdebeskrivningarna samt
www.forsvarsmakten.se

0 40 km

Producerad av Försvarsmakten Geo SE
Bakgrundskarta: Nationell militär vektorkarta (NMVK)
© Lantmäteriet/Försvarsmakten
Överlagrad information: Försvarsmakten
Kartprojektion: SWEREF99 TM
Skala: 1:1 000 000
Produkt ID: SE-260021: 1004
© FÖRSVARSMAKTEN, GEO SE

Öppna riksintressen 3 kap 9 § andra stycket MB

Riksintresse på land

Påverkansområden

MSA-område

Påverkansområde för buller eller annan risk

Stoppområde för höga objekt

FÖR TOTALFÖRSVARETS MILITÄRA DEL JOKKMOKKS FLYGBAS

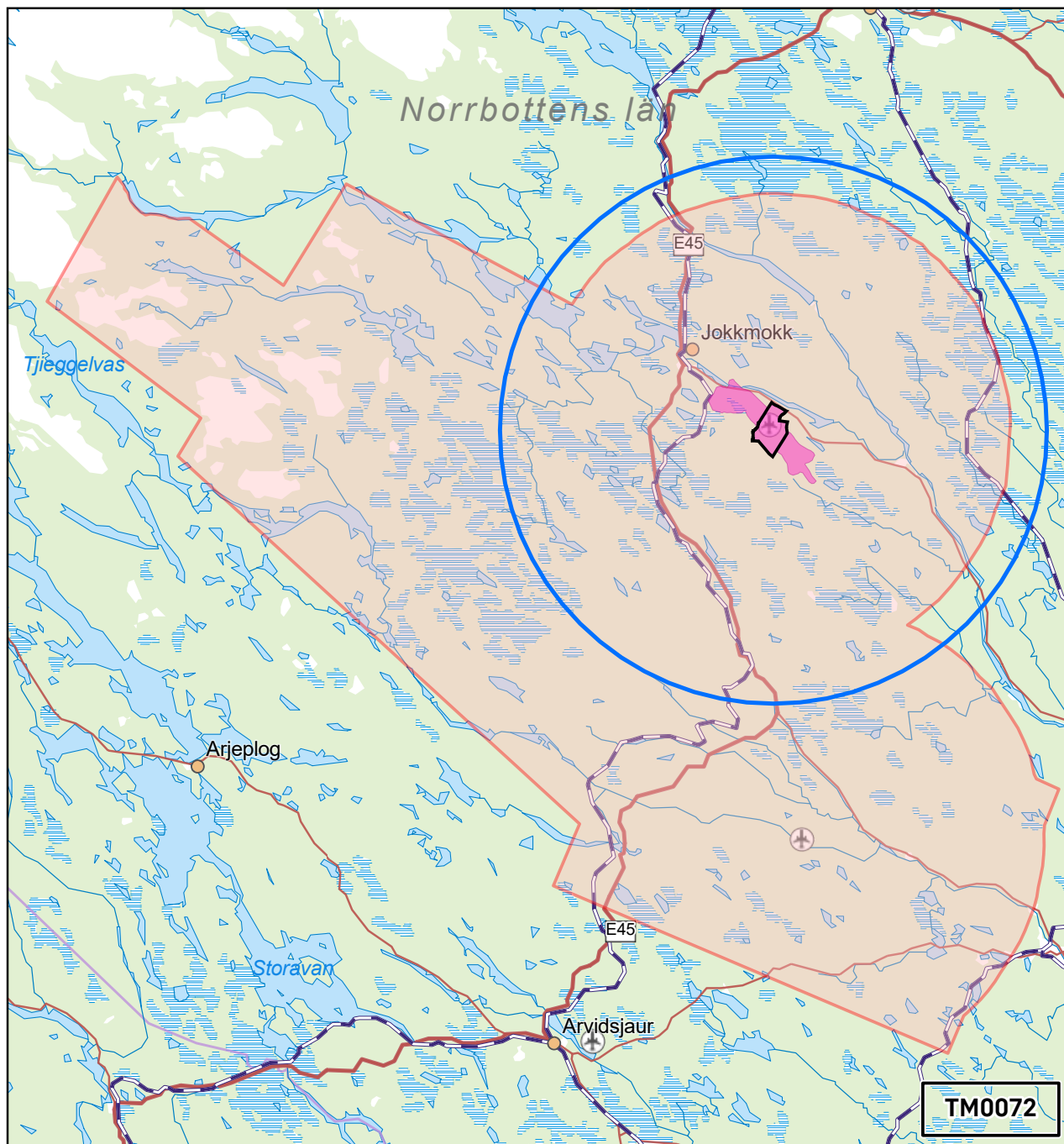
Kommun: Jokkmokk - Län: Norrbotten

För mer information om riksintresset
samt tillhörande påverkansområden,
se värdebeskrivningarna samt
www.forsvarsmakten.se

0 40 km

Producerad av Försvarmakten Geo SE
Bakgrundskarta: Nationell militär vektorkarta (NMVK)
©Lantmateriet/Försvarmakten
Överlagrad information: Försvarmakten
Kartprojektion: SWEREF99 TM
Skala: 1:1 000 000
Produkt ID: SE-260021:52
© FÖRSVARSMAKTEN, GEO SE

Öppna riksintressen 3 kap 9 § andra stycket MB

Riksintresse på land

Påverkansområden

MSA-område

Påverkansområde för buller eller annan risk

Stoppområde för höga objekt

FÖR TOTALFÖRSVARETS MILITÄRA DEL JOKKMOKKS FLYGBAS

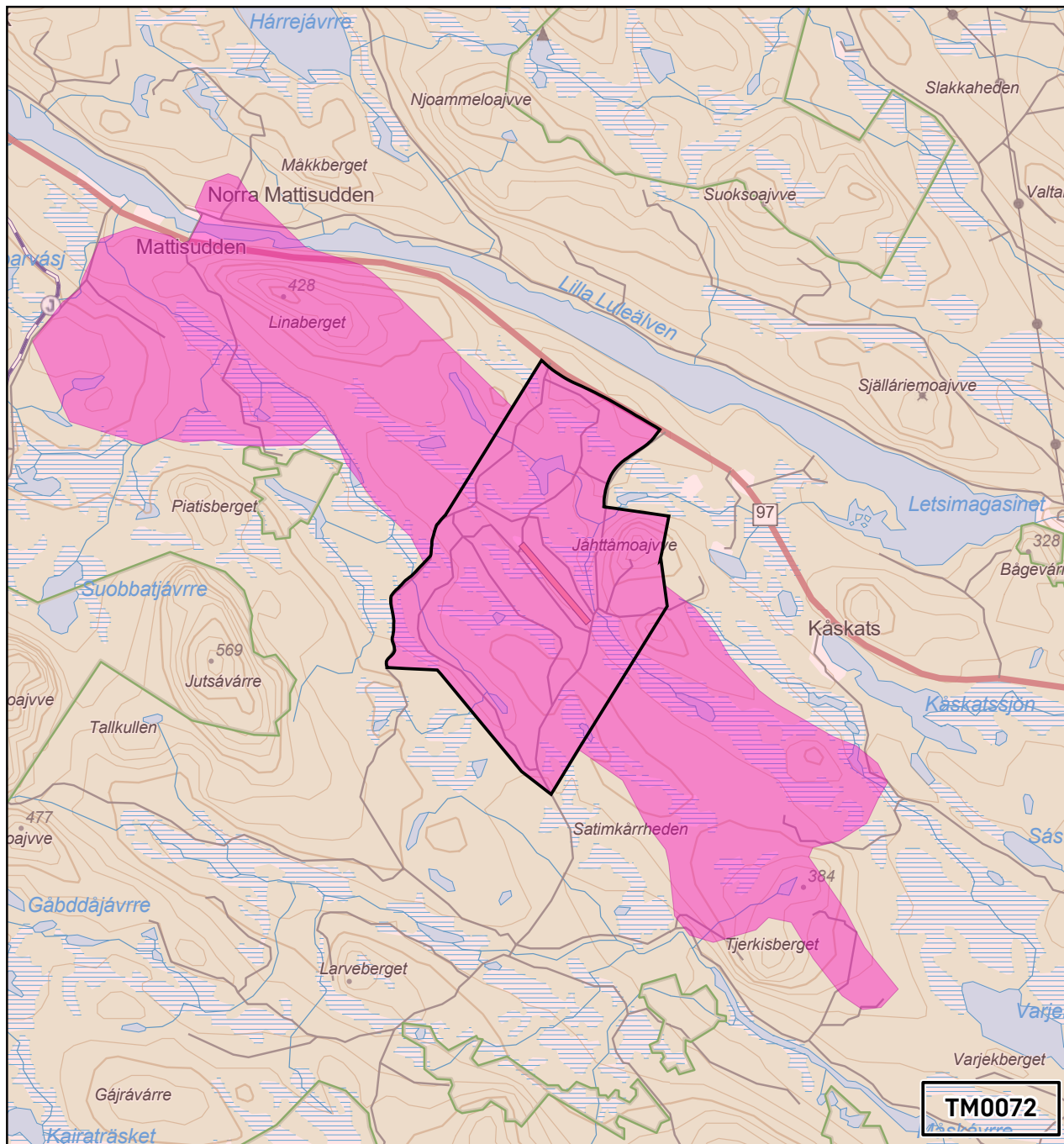
Kommun: Jokkmokk - Län: Norrbotten

För mer information om riksintresset
samt tillhörande påverkansområden,
se värdebeskrivningarna samt
www.forsvarsmakten.se

0 5 km

Producerad av Försvarmakten Geo SE
Bakgrundskarta: Nationell militär vektorkarta (NMVK)
© Lantmäteriet/Försvarmakten
Överlagrad information: Försvarmakten
Kartprojektion: SWEREF99 TM
Skala: 1:125 000
Produkt ID: SE-260021:
© FÖRSVARSMAKTEN, GEO SE

Öppna riksintressen 3 kap 9 § andra stycket MB

 Riksintresse på land

Påverkansområden

 MSA-område

 Påverkansområde för buller eller annan risk

 Stoppområde för höga objekt

Luleå/Kallax flottiljflygplats och Junköns skjutfält (TM0073), Luleå kommun, Norrbottens län

VÄRDEBESKRIVNING FÖR

LULEÅ/KALLAX FLOTTILJFLYGPLATS

Luleå/Kallax flottiljflygplats är ett utpekat riksintresseanspråk för totalförsvarets militära del enligt 3 kap. 9 § andra stycket miljöbalken.

Luleå/Kallax flottiljflygplats är belägen på Kallaxheden, 5 km sydväst om Luleå stad. Vid flygplatsen bedrivs både militär och civil flygtrafik. Flygplatsen är även ett riksintresse för kommunikation (luftfart) utpekat av Trafikverket.

Platsen för flottiljflygplatsen anlades och färdigställdes sommaren år 1940. Kort därefter upprättades F 21 Flygbaskår med huvuduppgift att basbetjäna flygförband från södra Sverige, vilka sändes att fullgöra beredskapstjänst i övre Norrland. År 1963 blev F 21 flygflottilj, men fick sin första flygdivision (spaning) redan år 1949 med en efterföljande jaktdivision år 1961. Den tredje divisionen kom år 1972. Flottiljen har under årens lopp hanterat flertalet av de flygplan som ingått i Flygvapnets verksamhet. Idag finns två insatsberedda JAS-divisioner samt en skvadron ur helikopterflottiljen baserade på flygplatsen. Den civila flygverksamheten startade i mitten av 1940-talet och fick senare, år 1957, en egen stationsbyggnad med tillhörande platta som under åren successivt byggts ut. I november år 1984 invigdes det nya stationsområdet nordost om rullbanan. Flygplatsen har idag Sveriges längsta rullbana om 3350 meter. Detta medger, tillsammans med moderna start- och landningshjälpmedel, trafik med alla kända flygplanstyper.

Flygplatsen är av vital betydelse som en del i Försvarsmaktens kvarvarande system av flottilj- och övningsflygplatser anpassade för militär verksamhet. Värdet av Luleå/Kallax flottiljflygplats består i första hand av möjligheterna att fortsatt nyttja en av två insatsflottiljers kvarvarande mili-

tära flygplatser för utbildning på enhetsflygplanet JAS 39 Gripen, för övningar av krigsfunktioner, samt att utgöra flygplats som svarar för civilt passagerar- och fraktflyg. Flygplatsen ska även, liksom alla militära flygplatser, utgöra reservflygplats och alternativ landningsplats för flygande enheter, dels vid pågående flygtjänst i händelse av otjänlig väderlek vid återgång till ordinarie flygplats, och dels vid nödsituationer.

Vid kontinuerlig anpassning till nya flygplanssystem och andra krav har mycket stora summor investerats i flygplatsen med kringutrustning och byggnader, banutbyggnad år 1999 och vid ombeväpningen till flygplanssystem JAS 39 Gripen.

Flygplatsens verksamhet är tillståndspliktig och prövad. Den prövade verksamheten omfattar bland annat militära och civila flygrörelser som påverkar omgivningen även utanför flygplatsens gräns.

VÄRDEBESKRIVNING FÖR JUNKÖNS SKJUTFÄLT

Läs även tematisk värdebeskrivning för övnings- och skjutfält.

Junköns skjutfält är ett utpekat riksintresseanspråk för totalförsvarets militära del enligt 3 kap. 9 § andra stycket miljöbalken.

Junköns skjutfält med Junköns flygmål är beläget på Junkön i Luleå kommun, cirka 15 km sydöst om Luleå/Kallax flottiljflygplats. Området omfattar cirka 2000 hektar land- och vattenområde. Försvarsmaktens verksamhet har pågått på Junkön sedan 1950-talet. Idag används området av både flyg- och markförband samt för civil verksamhet. Junköns skjutfält med Junköns flygmål är ett av två permanenta flygmål i Sverige där flygplan kan skjuta skarpt mot mål placerade på marken. Området har använts som målområde vid flygskjut-

ningar sedan 1950-talet. Området har nyttjats för fällning av bomber, skjutning med raketer och automatkanoner. Målområdet har även använts vid skjutningar med finkalibriga vapen samt granatkastare.

Junköns skjutfält utgör ett tillgängligt skjutfält som kan nyttjas med kort framförhållning beroende på väderförhållandena, vilket skapar förutsättningar för en flexibel och dynamisk utbildning och vidmakthållande av kompetens. Skjutfältet ger möjlighet till skarpa övningar med markmålsbekämpning under ut- och hemflygningar från de områden som används för flygövningar. Skarp-skjutningar kan därför genomföras inom ramen för annan flygövningsverksamhet vilket effektiviserar mängdträning av stridsflygdivisionernas förmåga till att bekämpa mål på marken. Området används även för att öva förmågan att öva i mörker och med nedsatt sikt.

Skjutfältets verksamhet är tillståndspliktig och prövad. Den prövade verksamheten påverkar omgivningen även utanför skjutfältets gräns.

BEDÖMNING AV PÅTAGLIG SKADA

Områdets avgränsning

Riksintresseområdet består av flottflygplatsen och skjutfältet. För att förenkla bedömningen av vad som kan medföra påtaglig skada på riksintresset har påverkansområden identifierats. Påverkansområdena tydliggör utbredning och typ av omgivningspåverkan för verksamheten som bedrivs inom riksintresset eller området av betydelse. För detta riksintresse utgörs påverkansområdena av *påverkansområde för buller eller annan risk, område med särskilt behov av hinderfrihet, stoppområde för höga objekt samt MSA-område.*

Konflikter och synergier

Försvarsmakten kan konstatera att viss typ av verksamhet och övriga intressen riskerar medföra direkt eller indirekt skada på riksintressen för totalförsvarets militära del. Samtidigt kan konstateras att det finns lägen då en samlokalisering med övriga intressen kan ske utan att skada på riksintresset sker.

För att underlätta en bedömning om i vilka fall det föreligger en risk för skada på riksintresset redovisas i del 1 exempel på åtgärder som generellt bedöms medföra påtaglig skada samt exempel på åtgärder som Försvarsmakten bedömer i vissa fall kan samexistera med de militära intressena.

SAMVERKAN MED FÖRSVARSMAKTEN

I majoriteten av fallen är det endast Försvarsmakten som i egenskap av riksintressemyndighet kan göra bedömningen om en åtgärd riskerar att medföra påtaglig skada på ett riksintresse eller riskerar att motverka totalförsvarets militära dels intressen. Anledningen till det beror framför allt på försvarssekretess där endast Försvarsmakten har den heltäckande bilden kring aktuella underlagen för området. Försvarsmakten försöker i den utsträckning det är möjligt vara tydlig i planeringsunderlag (t.ex. i värdebeskrivningar och med påverkansområden) kring vilka åtgärder som kan innebära påtaglig skada vid och inom olika typer av områden, men oftast behöver en bedömning ske i varje enskilt fall utifrån den specifika platsens och ärendets förutsättningar och kan då inte alltid anges på förhand.

Med anledning av ovan behöver många ärenden och åtgärder skickas till Försvarsmakten för att få en bedömning av påverkan på riksintressets värde. I del 1 framgår mer information om när och hur samverkan ska ske med Försvarsmakten.

RIKSINTRESSE FÖR TOTALFÖRSVARETS MILITÄRA DEL LULEÅ/KALLAX FLOTTILJFLYGPLATS OCH JUNKÖNS SKJUTFÄLT - TM0073

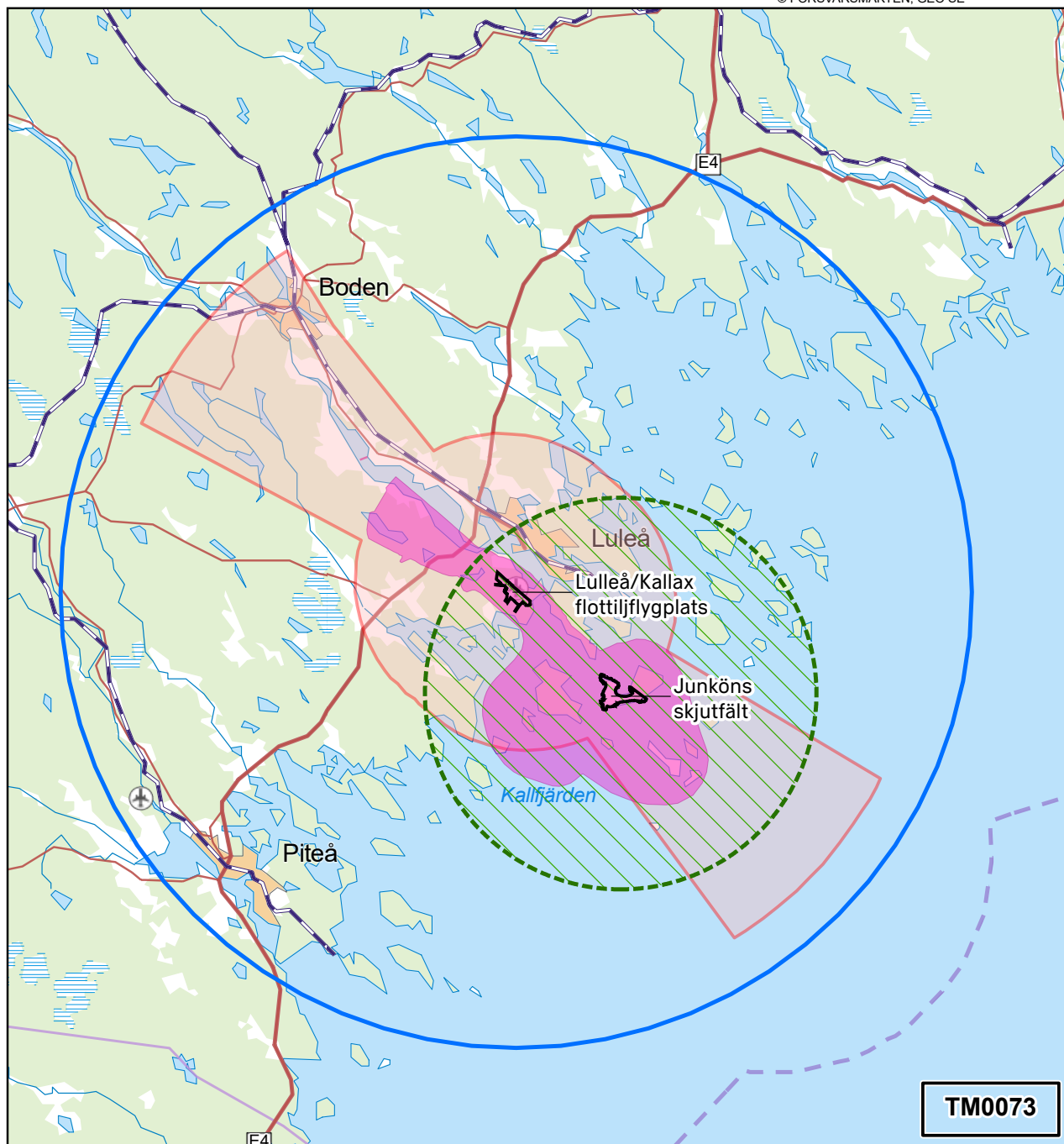
Kommun: Luleå - Län: Norrbotten

För mer information om riksintresset
samt tillhörande påverkansområden,
se värdebeskrivningarna samt
www.forsvarsmakten.se

0 10 km

Producerad av Försvarsmakten Geo SE
Bakgrundskarta: Nationell militär vektorkarta (NMVK)
©Lantmäteriet/Försvarsmakten
Överlagrad information: Försvarsmakten
Kartprojektion: SWEREF99 TM
Skala: 1:600 000
Produkt ID: SE-260021:50
© FÖRSVARSMAKTEN, GEO SE

Öppna riksintressen 3 kap 9 § andra stycket MB

Riksintresse på land

Påverkansområden

MSA-område

Område med särskilt behov av hinderfrihet

Påverkansområde för buller eller annan risk

Stoppområde för höga objekt

RIKSINTRESSE FÖR TOTALFÖRSVARETS MILITÄRA DEL LULEÅ/KALLAX FLOTTILJFLYGPLATS OCH JUNKÖNS SKJUTFÄLT - TM0073

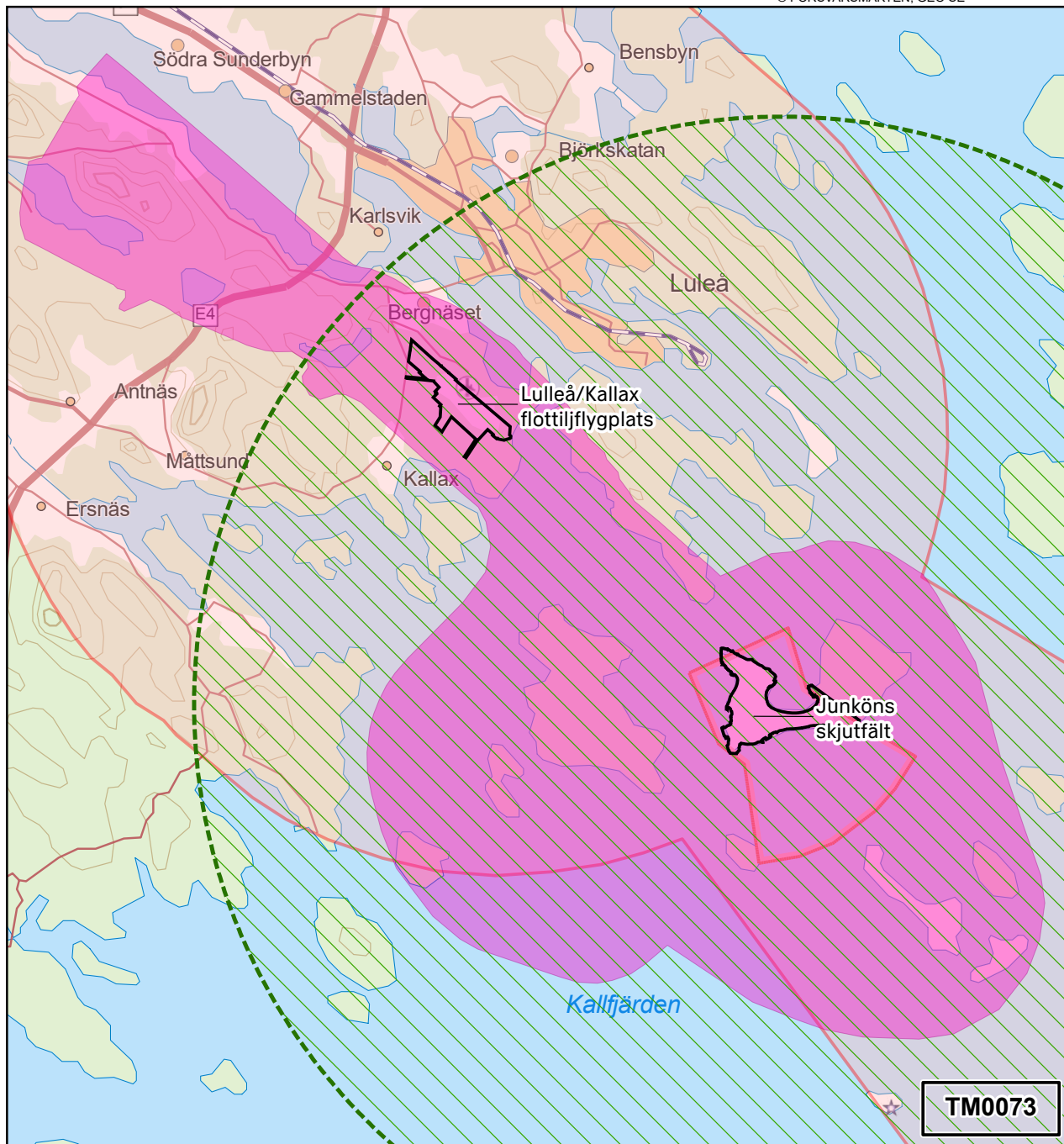
Kommun: Luleå - Län: Norrbotten

För mer information om riksintresset
samt tillhörande påverkansområden,
se värdebeskrivningarna samt
www.forsvarsmakten.se

0 5 km

Producerad av Försvarmakten Geo SE
Bakgrundskarta: Nationell militär vektorkarta (NMVK)
©Lantmäteriet/Försvarmakten
Överlagrad information: Försvarmakten
Kartprojektion: SWEREF99 TM
Skala: 1:200 000
Produkt ID: SE-260021:51
© FÖRSVARMAKTEN, GEO SE

Öppna riksintressen 3 kap 9 § andra stycket MB

Riksintresse på land

Påverkansområden

MSA-område

Område med särskilt behov av hinderfrihet

Påverkansområde för buller eller annan risk

Stoppområde för höga objekt

Vidsels flygbas (TM0074), Älvsbyn, Jokkmokk och Arvidsjaurs kommuner, Norrbottens län

VÄRDEBESKRIVNING

Vidsel flygbas (TM0074) är ett utpekat *riksintressseanspråk* för totalförsvarets militära del enligt 3 kap. 9 § andra stycket miljöbalken.

Vidsels flygbas anlades år 1957 och är belägen 20 km nordväst om Vidsels samhälle inom Älvsbyns och Arvidsjaurs kommuner.

Vidsels flygbas har en huvudbana med tillhörande taxibana och en kortbana. Flygbasen används av ombaserade flygförband för övningar och kvalificerade förbandsskjutningar med automatkanoner/raketer, bombkapslar och robotar. Övningar sker också i samverkan med luftvärnsförband som ombaserats till Vidsels skjutfält och provplats.

Flygbasen nyttjas vid så kallade mörkerflygningar ett begränsat antal kvällar per år och av samtliga Försvarmaktens flygförband i samband med förbandsskjutningar. Platsen nyttjas även för svensk och utländsk provverksamhet (VoV, verifiering och validering av flyg- och robotsystem). Vidare har flygbasen förmåga att ta emot kvalificerade militära flygtransporter innehållande kringutrustningar, ammunition och robotar för förbands- och provverksamheter.

Värdet av flygplatsen består i första hand av möjligheterna att fortsatt nyttja flygplatsen för utbildning, för övningar av krigsfunktioner för förband från hela riket samt för behov för provverksamheten vid Vidsel provplats. Samtliga militära flygplatser i Sverige utgör även reservflygplatser vid pågående flygtjänst i händelse av otjänlig väderlek vid återgång till ordinarie flygplats för flygande enheter, och vid nödsituationer.

BEDÖMNING AV PÅTAGLIG SKADA

Områdets avgränsning

Riksintresseområdet består av flygbasen. För att förenkla bedömningen av vad som kan medföra påtaglig skada på riksintresset har påverkansområden identifierats. Påverkansområdena tydliggör utbredning och typ av omgivningspåverkan för

verksamheten som bedrivs inom riksintresset eller området av betydelse. För detta riksintresse utgörs påverkansområdena av ett *påverkansområde för buller eller annan risk* och ett *MSA-område* och ett *stoppområde för höga objekt*.

Konflikter och synergier

Försvarmakten kan konstatera att viss typ av verksamhet och övriga intressen riskerar medföra direkt eller indirekt skada på riksintressen för totalförsvarets militära del. Samtidigt kan konstateras att det finns lägen då en samlokalisering med övriga intressen kan ske utan att skada på riksintresset sker.

För att underlätta en bedömning om i vilka fall det föreligger en risk för skada på riksintresset redovisas i del 1 exempel på åtgärder som generellt bedöms medföra påtaglig skada samt exempel på åtgärder som Försvarmakten bedömer i vissa fall kan samexistera med de militära intressena.

SAMVERKAN MED FÖRSVARSMAKTEN

I majoriteten av fallen är det endast Försvarmakten som i egenskap av riksintressemyndighet kan göra bedömningen om en åtgärd riskerar att medföra påtaglig skada på ett riksintresse eller riskerar att motverka totalförsvarets militära dels intressen. Anledningen till det beror framför allt på försvarssekretess där endast Försvarmakten har den heltäckande bilden kring aktuella underlagen för området. Försvarmakten försöker i den utsträckning det är möjligt vara tydlig i planeringsunderlag (t.ex. i värdebeskrivningar och med påverkansområden) kring vilka åtgärder som kan innebära påtaglig skada vid och inom olika typer av områden, men oftast behöver en bedömning ske i varje enskilt fall utifrån den specifika platsens och ärendets förutsättningar och kan då inte alltid anges på förhand.

Med anledning av ovan behöver många ärenden och åtgärder skickas till Försvarmakten för att få en bedömning av påverkan på riksintressets värde. I del 1 framgår mer information om när och hur samverkan ska ske med Försvarmakten.

STOPPOMRÅDE FÖR HÖGA OBJEKT FÖR TOTALFÖRSVARETS MILITÄRA DEL TM0071, TM0072 OCH TM0074

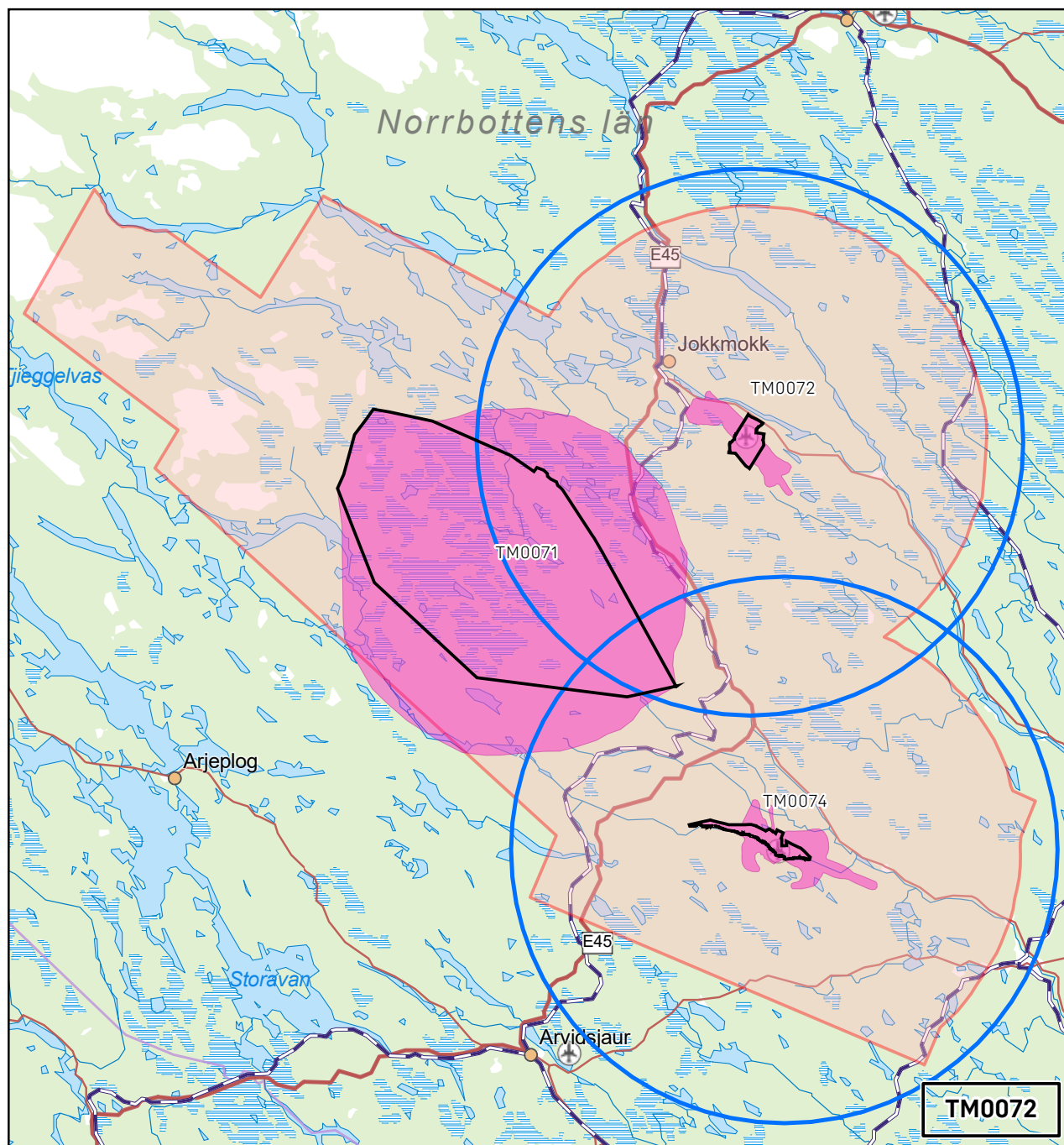
Kommun: Arvidsjaur, Arjeplog, Jokkmokk, Gällivare, Älvsbyn, Piteå, Boden - Län: Norrbotten

För mer information om riksintresset
samt tillhörande påverkansområden,
se värdebeskrivningarna samt
www.forsvarsmakten.se

0 40 km

Producerad av Försvarsmakten Geo SE
Bakgrundskarta: Nationell militär vektorkarta (NMVK)
© Lantmäteriet/Försvarsmakten
Överlagrad information: Försvarsmakten
Kartprojektion: SWEREF99 TM
Skala: 1:1 000 000
Produkt ID: SE-260021: 1004
© FÖRSVARSMAKTEN, GEO SE

Öppna riksintressen 3 kap 9 § andra stycket MB

Riksintresse på land

Påverkansområden

MSA-område

Påverkansområde för buller eller annan risk

Stoppområde för höga objekt

FÖR TOTALFÖRSVARETS MILITÄRA DEL VIDSELS FLYGBAS

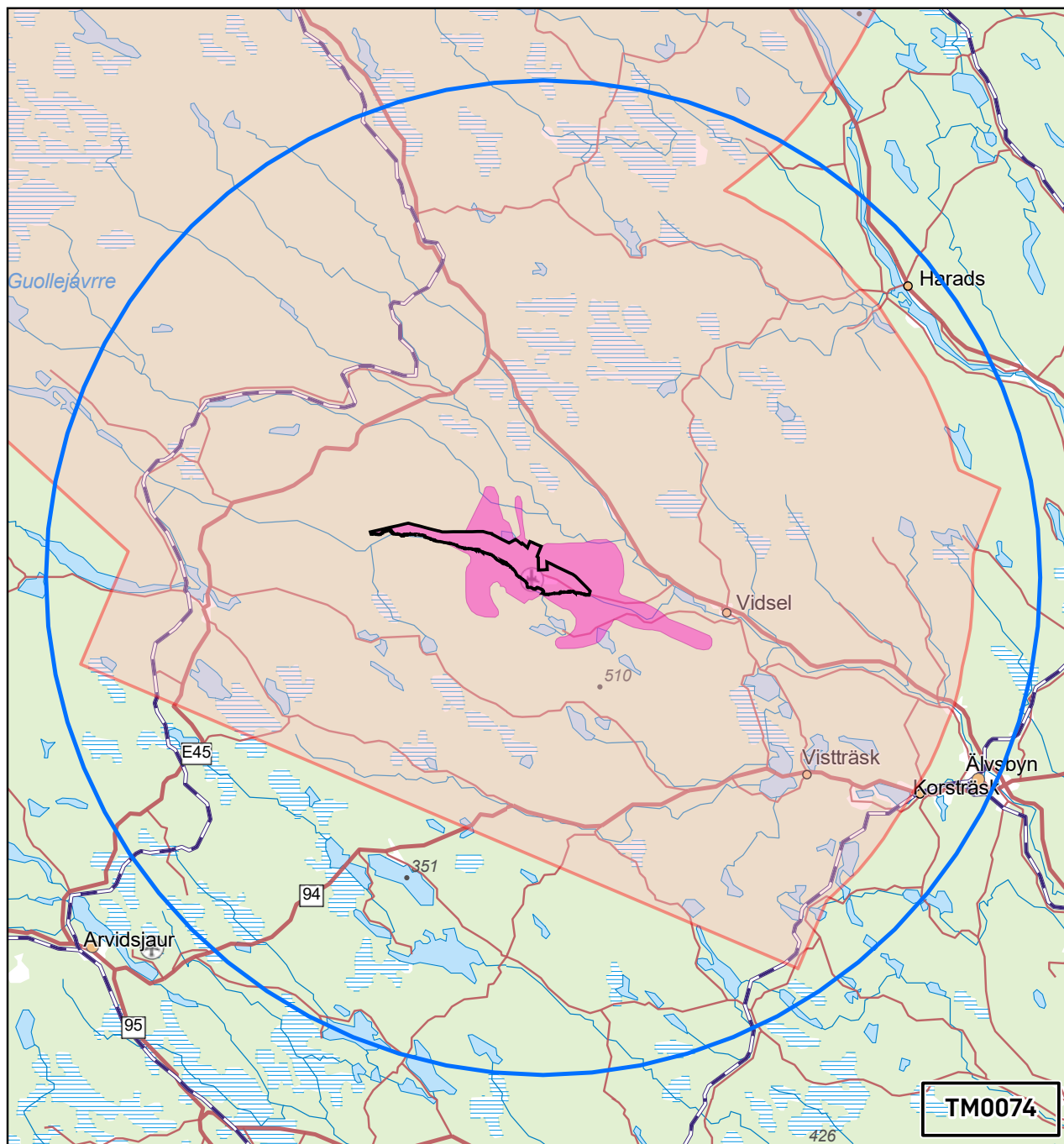
Kommun: Arvidsjaur, Älvsbyn - Län: Norrbotten

För mer information om riksintresset
samt tillhörande påverkansområden,
se värdebeskrivningarna samt
www.forsvarsmakten.se

0 20 km

Producerad av Försvarsmakten Geo SE
Bakgrundskarta: Nationell militär vektorkarta (NMVK)
©Lantmäteriet/Försvarsmakten
Överlagrad information: Försvarsmakten
Kartprojektion: SWEREF99 TM
Skala: 1:550 000
Produkt ID: SE-260021:56
© FÖRSVARSMAKTEN, GEO SE

Öppna riksintressen 3 kap 9 § andra stycket MB

Riksintresse på land

Påverkansområden

MSA-område

Påverkansområde för buller eller annan risk

Stoppområde för höga objekt

FÖR TOTALFÖRSVARETS MILITÄRA DEL VIDSELS FLYGBAS

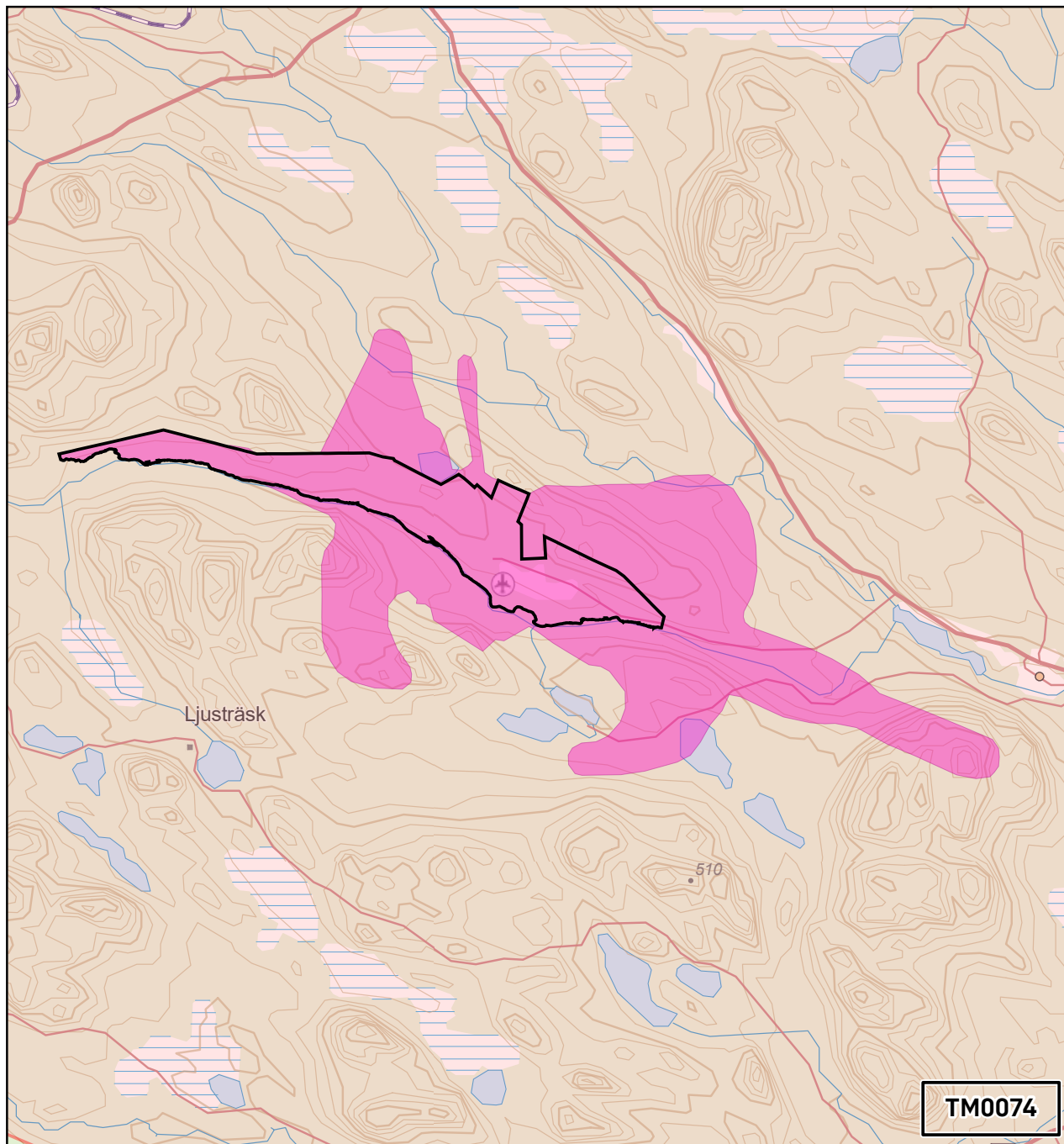
Kommun: Arvidsjaur, Älvsbyn - Län: Norrbotten

För mer information om riksintresset
samt tillhörande påverkansområden,
se värdebeskrivningarna samt
www.forsvarsmakten.se

0 8,5 km

Producerad av Försvarsmakten Geo SE
Bakgrundskarta: Nationell militär vektorkarta (NMVK)
©Lantmäteriet/Försvarsmakten
Överlagrad information: Försvarsmakten
Kartprojektion: SWEREF99 TM
Skala: 1:200 000
Produkt ID: SE-260021:57
© FÖRSVARSMAKTEN, GEO SE

Öppna riksintressen 3 kap 9 § andra stycket MB

Riksintresse på land

Påverkansområden

MSA-område

Påverkansområde för buller eller annan risk

Stoppområde för höga objekt

Abisko flygplats (TM0075), Kiruna kommun, Norrbottens län

VÄRDEBESKRIVNING

Abisko flygplats är ett utpekat *riksintresseanspråk* för totalförsvarets militära del enligt 3 kap. 9 § andra stycket miljöbalken.

Abisko flygplats är lokaliserat vid Abisko i Kiruna kommun. Försvarmaktens helikopter verksamhet har bedrivit utbildning på orten sedan år 1959. Dåvarande helikopterskolan (HkpS) omlokiserade verksamheten till nuvarande plats i början av 1980-talet när vägen från Kiruna till Narvik anlades. Historiskt har flygplatsen främst nyttjats av divisioner ur helikopterförband, men också av artilleriflyget.

Flygplatsen används idag av flygande förband inom Försvarmakten med anledning av dess unika topografiska läge. Flygplatsens unika väderbetingelser möjliggör för Försvarmaktens helikopterburna förband att öva, utbilda och operera året runt med endast några minuters flygtid från områden där unika förmågor kan utvecklas. Fjällområdet där Abisko flygplats är etablerad är till stora delar obebyggt både norrut, västerut och österut. Detta reducerar risken för att störa boende när verksamhet bedrivs. Detta i kombination med de miljömässiga förutsättningarna utgör en unik möjlighet för Försvarmakten att skapa och upprätthålla avancerade förmågor som en del i att nå operativ effekt.

Det är främst basdivisioner ur helikopterförband som nyttjar flygplatsen för samtlig initial utbildning liksom repetitionsutbildning av flygning och gruppering vintertid i bergsterräng. Flygplatsen används även för denna typ av utbildning sommartid. Flygplatsen nyttjas därutöver i samövning med andra myndigheter.

Helikopterflottiljen stärker Sveriges försvar genom att våra helikoptrar och vår personal ökar effekten i hela Försvarmakten. Helikopterflottiljen skall kunna verka vid alla förekommande terräng- och väderförhållanden i Sverige. Detta kräver att Helikopterflottiljens personal måste kunna verka med helikoptrar även i högalpin fjällterräng samt i områden med liten eller ingen infrastruktur under årets alla årstider såväl under dagar som under mörker. De förmågor som personalen uppnår genom träning i detta område kan omsättas i insatser inom ramen för militära operationer nationellt såväl som internationellt, men även i samband med stöd till civil verksamhet, till exempel i eftersöks- eller räddningsoperationer.

Flygning i bergsterräng är för luftfartyg i allmänhet, och helikoptrar i synnerhet, bedömt som en av de tre enskilt svåraste förmågorna att upprätthålla för besättningarna; detta grundat på de topografiska och meteorologiska ytterligheter (innebärande starka aerodynamiska skiftningar/påfrestning på såväl personal som materiel) som endast uppstår i bergsterräng.

För att kunna verka i sådan terräng och under sådana väderbetingelser som förekommer i Kiruna-fjällen och norra triangeln krävs såväl grundläggande utbildning som återkommande repetitions träning. Abiskobasen möjliggör sådan träning på ett mycket bra sätt. Dels genom absolut närhet till aktuella övningsområden men även tack vare de väderbetingelser som råder i just Abisko. Vidare finns en mångårig tradition att genomföra träningen med basering i Abisko vilket skapat kunskap och erfarenhet som grund för hänsynstagande samtidigt som övningsmålsättningarna kan uppfyllas. Förmågan att kunna verka i de terräng-,

väder-, vind- och ljusförhållanden med mera som råder i området stärks även personalens förmågor i andra terräng- och uppgiftstyper.

Utöver möjlighet till basering i samband med träning och övning ger basen god möjlighet till basering i samband med såväl militära operationer som vid stöd till civil verksamhet. Historiskt har i huvudsak övningsverksamhet skett under perioden februari till april under cirka en månad med i storleksordningen åtta lätta och medeltunga helikoptrar.

Flygplatsens verksamhet är anmälningspliktig och prövad. Den prövade verksamheten omfattar bland annat militära flygrörelser som påverkar omgivningen även utanför flygplatsens gräns.

BEDÖMNING AV PÅTAGLIG SKADA

Områdets avgränsning

Riksintresseområdet består av flygplatsen. För att förenkla bedömningen av vad som kan medföra påtaglig skada på riksintresset har påverkansområdena identifierats. Påverkansområdena tydliggör utbredning och typ av omgivningspåverkan för verksamheten som bedrivs inom riksintresset eller området av betydelse. För detta riksintresse utgörs påverkansområdet av ett *påverkansområde för buller eller annan risk*.

Konflikter och synergier

Försvarmakten kan konstatera att viss typ av verksamhet och övriga intressen riskerar medföra direkt eller indirekt skada på riksintressen för totalförsvarets militära del. Samtidigt kan konstateras att det finns lägen då en samlokalisering med övriga intressen kan ske utan att skada på riksintresset sker.

För att underlätta en bedömning om i vilka fall det föreligger en risk för skada på riksintresset redovisas i del 1 exempel på åtgärder som generellt bedöms medföra påtaglig skada samt exempel på åtgärder som Försvarmakten bedömer i vissa fall kan samexistera med de militära intressena.

SAMVERKAN MED FÖRSVARSMAKTEN

I majoriteten av fallen är det endast Försvarmakten som i egenskap av riksintressemyndighet kan göra bedömningen om en åtgärd riskerar att medföra påtaglig skada på ett riksintresse eller riskerar att motverka totalförsvarets militära dels intressen. Anledningen till det beror framför allt på försvarssekretess där endast Försvarmakten har den heltäckande bilden kring aktuella underlagen för området. Försvarmakten försöker i den utsträckning det är möjligt vara tydlig i planeringsunderlag (t.ex. i värdebeskrivningar och med påverkansområden) kring vilka åtgärder som kan innebära påtaglig skada vid och inom olika typer av områden, men oftast behöver en bedömning ske i varje enskilt fall utifrån den specifika platsens och ärendets förutsättningar och kan då inte alltid anges på förhand.

Med anledning av ovan behöver många ärenden och åtgärder skickas till Försvarmakten för att få en bedömning av påverkan på riksintressets värde. I del 1 framgår mer information om när och hur samverkan ska ske med Försvarmakten.

RIKSINTRESSE FÖR TOTALFÖRSVARETS MILITÄRA DEL ABISKO FLYGPLATS - TM0075

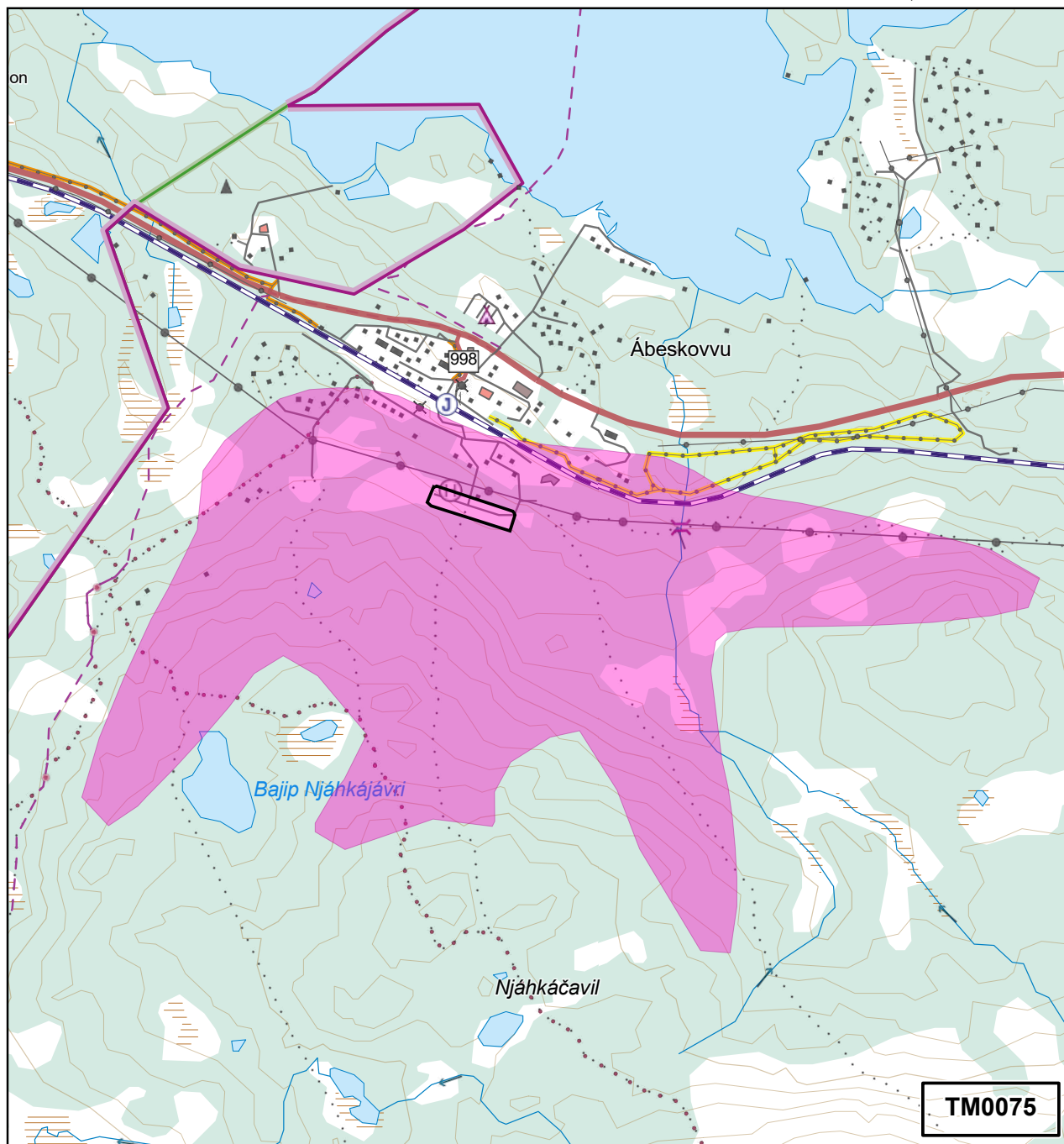
Kommun: Kiruna - Län: Norrbotten

För mer information om riksintresset
samt tillhörande påverkansområden,
se värdebeskrivningarna samt
www.forsvarsmakten.se

0 1 000 m

Producerad av Försvarsmakten Geo SE
Bakgrundskarta: Nationell militär vektorkarta (NMVK)
©Lantmäteriet/Försvarsmakten
Överlagrad information: Försvarsmakten
Kartprojektion: SWEREF99 TM
Skala: 1:20 000
Produkt ID: SE-260021:115
© FÖRSVARSMAKTEN, GEO SE

Öppna riksintressen 3 kap 9 § andra stycket MB

 Riksintresse på land

Påverkansområden

 Påverkansområde för buller eller annan risk

Sjöövningsområde Brynjan (TM0316), Norrbottens och Västerbottens län samt Sveriges ekonomiska zon

VÄRDEBESKRIVNING

Sjöövningsområde Brynjan (TM0316) är ett utpekad riksintresseanspråk för totalförsvarets militära del enligt 3 kap. 9 § andra stycket miljöbalken. Läs även tematisk värdebeskrivning för sjöövningsområden.

Sjöövningsområdet Brynjan ligger ute i havet i huvudsak inom Sveriges ekonomiska zon. Delar av området ligger inom territorialvattnet i Norrbottens och Västerbottens län. Området ligger inom flygsektor V62 och är en tillfällig målplats som upprättas vid behov och används för skarpskjutning mot av flygplan bogserade vingmål eller mot mål på havsytan. Området har nyttjats av Försvarmaktens stridsflygförband under lång tid för träning i skarpskjutning, ibland även i samverkan med marinen. Brynjan samt hela flygövningssektor V6 nyttjas för flygning inom internationella avtal.

Brynjan i norr och Falken (TM0315) i söder är båda en förutsättning för Försvarmaktens stridsflygdivisioner att kunna efterleva de krav på skjutning mot luftmål (och i mindre omfattning även mot mål på havsytan) som ställs på Försvarmakten enligt nuvarande mål och styrningar. Både Brynjan och Falken utgör därmed viktiga resurser i syfte att säkerställa att Försvarmaktens stridsflygdivisioner klarar att möta såväl nationella som internationella krigsduglighetskrav, med bäring mot den huvudsakliga försvarsförmågan.

Området Brynjan är placerat utifrån den rådande fartygstrafiken i Bottenviken samt avsaknaden av fasta hinder och det är mycket svårt att hitta ett liknande område. Det är av stor vikt att skjutövningar kan genomföras på ett säkert sätt såväl för förbanden som för tredje part. Områdets

placering med dess ringa fartygstrafik medger att området kan avspans visuellt innan skjutning påbörjas för att konstatera frånvaro från fartyg och andra objekt så att skada på tredje part inte uppstår. Vid nyttjandet av området upprättas det som en tillfällig målplats av Försvarmakten och tillika upprättar Transportstyrelsen ett D-område.

Placeringen av området medger också, tillsammans med lokaliseringen av befintliga flygövningssektorer, att inom större total- och luftförsvarsövningar har man möjlighet att införliva skjutområde Brynjan inom övningsområdet och kunna skjuta skarpt inom aktuell övning.

BEDÖMNING AV PÅTAGLIG SKADA

Områdets avgränsning

Sjöövningsområdet utgör i sin helhet ett riksintresseanspråk. Inga ytterligare påverkansområden redovisas.

Konflikter och synergier

Försvarmakten kan konstatera att viss typ av verksamhet och övriga intressen riskerar medföra direkt eller indirekt skada på riksintressen för totalförsvarets militära del. Samtidigt kan konstateras att det finns lägen då en samlokalisering med övriga intressen kan ske utan att skada på riksintresset sker.

För att underlätta en bedömning om i vilka fall det föreligger en risk för skada på riksintresset redovisas i del 1 exempel på åtgärder som generellt bedöms medföra påtaglig skada samt exempel på åtgärder som Försvarmakten bedömer i vissa fall kan samexistera med de militära intressena.

SAMVERKAN MED FÖRSVARSMAKTEN

I majoriteten av fallen är det endast Försvarsmakten som i egenskap av riksintressemyndighet kan göra bedömningen om en åtgärd riskerar att medföra påtaglig skada på ett riksintresse eller riskerar att motverka totalförsvarets militära dels intressen. Anledningen till det beror framför allt på försvarssekretess där endast Försvarsmakten har den heltäckande bilden kring aktuella underlagen för området. Försvarsmakten försöker i den utsträckning det är möjligt vara tydlig i planeringsunderlag (t.ex. i värdebeskrivningar och med påverkansområden) kring vilka åtgärder som kan innebära påtaglig skada vid och inom olika typer av områden, men oftast behöver en bedömning ske i varje enskilt fall utifrån den specifika platsens och ärendets förutsättningar och kan då inte alltid anges på förhand.

Med anledning av ovan behöver många ärenden och åtgärder skickas till Försvarsmakten för att få en bedömning av påverkan på riksintressets värde. I del 1 framgår mer information om när och hur samverkan ska ske med Försvarsmakten.

RIKSINTRESSE I HAVET FÖR TOTALFÖRSVARETS MILITÄRA DEL BRYNJAN - TM0316

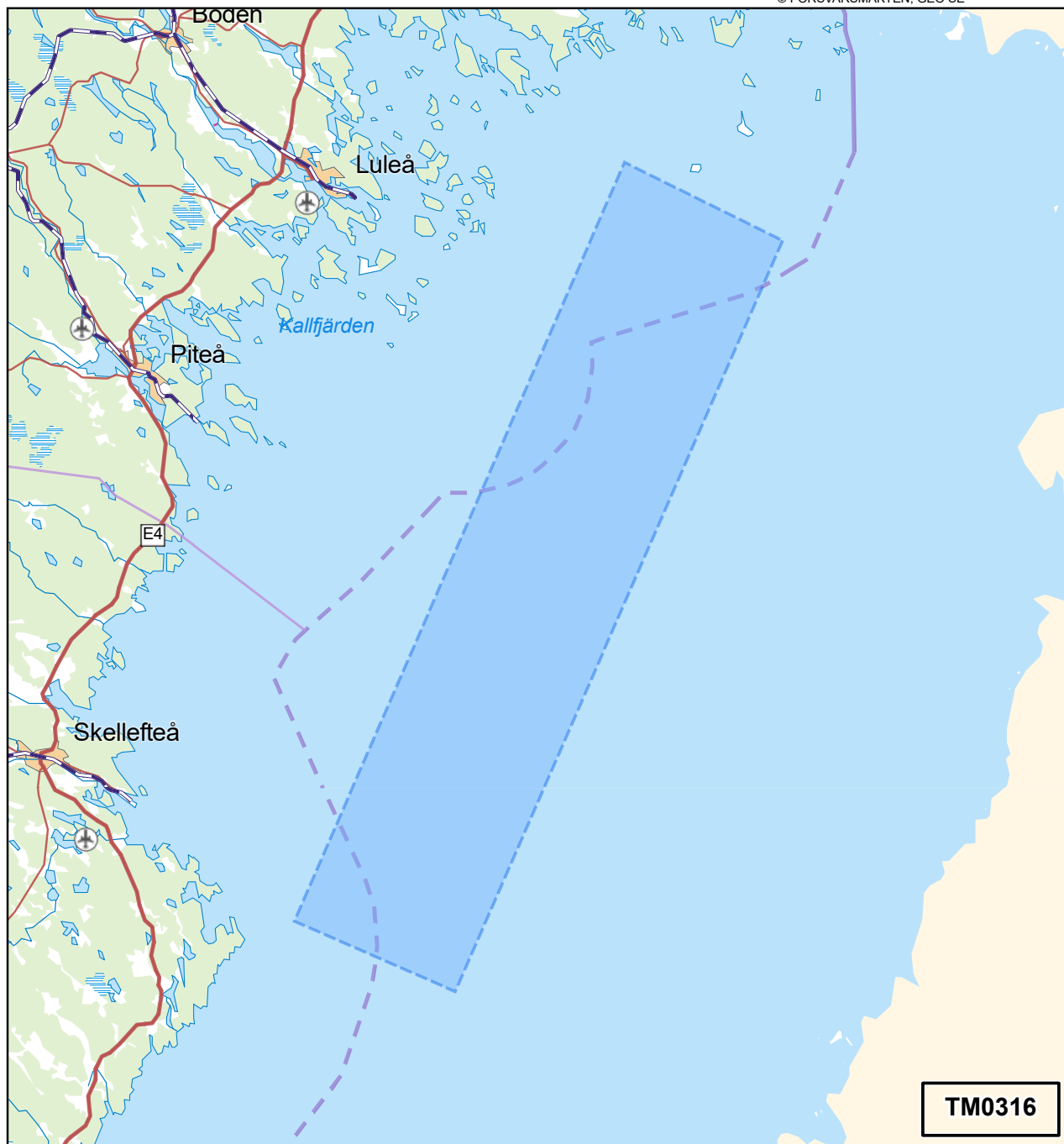
Kommun: Haparanda, Kalix, Luleå, Skellefteå - Län: Norrbotten, Västerbotten

För mer information om riksintresset
samt tillhörande påverkansområden,
se värdebeskrivningarna samt
www.forsvarsmakten.se

0 50 km

Producerad av Försvarsmakten Geo SE
Bakgrundskarta: Nationell militär vektorkarta (NMVK)
© Lantmäteriet/Försvarsmakten
Överlagrad information: Försvarsmakten
Kartprojektion: SWEREF99 TM
Skala: 1:1 000 000
Produkt ID: SE-260021:192
© FÖRSVARSMAKTEN, GEO SE

Öppna riksintressen 3 kap 9 § andra stycket MB

 Riksintresse i havet (sjöövningsområde)

